

Revízia a aktualizácia národnej stratégie adaptácie na zmenu klímy na Slovensku

Výstup 2.5 – Správa o potrebách v oblasti vzdelávania a poskytnutom vzdelávaní na podporu zavádzania novej národnej stratégie a rámca riadenia

Technical Support Instrument

Supporting reforms in 27 Member States

Funded by
the European Union

Tento dokument bol vypracovaný s finančnou podporou Európskej únie. Za jeho obsah zodpovedá výlučne autor (autori). Názory vyjadrené v tomto dokumente nemožno v žiadnom prípade považovať za oficiálny názor Európskej únie.

Projekt je financovaný Európskou úniou prostredníctvom nástroja technickej podpory, ktorý spravuje pracovná skupina Európskej komisie pre reformy a investície (SG REFORM).

Táto správa bola doručená v októbri 2025 v rámci zmluvy ES č. REFORM/2021/OP/0006 Lot 1 – TSIC-RoC-20036. Bola doručená ako súčasť projektu „Revízia a aktualizácia národnej stratégie prispôsobenia sa zmene klímy na Cypre a na Slovensku“.

Podrobnosti o zmluve

SG REFORM

Deliverable 2.5 – Report on training needs and provided training to support the operationalisation of the new NAS and governance framework

Referenčné číslo: Špecifická zmluva č. 300077344, vykonávacia rámcová zmluva č. REFORM/2021/OP/0006-01

Predložené

Trinomics B.V.

Mauritsweg 44

3012 JV Rotterdam

Holandsko

Kontaktná osoba

Matthew Smith

T: +31 (0)6 1292 9246

E: matthew.smith@trinomics.eu

Autori:

Sabine McCallum (FreshThoughts)

Thomas Dworak (FreshThoughts)

Richard Filcak (Slovenská akadémia vied)

Shashwati Shankar (Trinomics)

Matthew Smith (Trinomics)

Dátum: november 2025

Trinomics

Rotterdam, 07/11/2025

Deliverable 2.5 – Report on training needs and provided training to support the operationalisation of the new NAS and governance framework

V spolupráci s:

Obsah

SÚHRN	10
1 Potreby v oblasti vzdelávania	12
1.1 Prieskum	12
1.2 Analýza	13
2 Stratégia vzdelávania	55
2.1 Zásady pre identifikáciu účastníkov školení	55
2.2 Školiace skupiny a oblasti zamerania	56
2.3 Strategické vzdelávacie ciele	58
2.4 Prístup k angažovanosti	59
3 Vzdelávací program	61
3.1 Štruktúra vzdelávacieho programu	61
3.2 Prehľad učebného plánu	62
3.3 Aktívne učenie	64
3.4 Referenčné príručky vrátane vzdelávacích materiálov	65
3.5 Udržateľnosť a nadväzujúce aktivity	66
3.6 Riešenie dostupných zdrojov a zistených nedostatkov	67
4 Workshopy/školenia	68
4.1 Národná úroveň	68
4.2 Regionálna a okresná úroveň	71
4.3 Miestna úroveň	73
4.4 Komunikácia a osvetová činnosť v oblasti školení	75
5 Postgraduálny vzdelávací program – Letná škola: „Adaptácia na zmenu klímy: od teórie k praxi“	77
5.1 Hlavné charakteristiky programu	77
5.2 Štruktúra programu	78
5.3 Hodnotenie a certifikácia	79
Príloha I: Dotazník prieskumu	80
Príloha II – Školiace príručky pre jednotlivé skupiny	89
Príloha III – Ďalšie zdroje	119
Príloha IV – Vyhodnotenie spätnej väzby z regionálnych workshopov	124
Príloha V – Videonávody	127
1 Scénar – Video č. 1	128
Úvod	128
Časť 1: Prečo je adaptácia dôležitá na miestnej úrovni	128
Časť 2: Praktické východiskové body pre obce	129
Časť 3: Opatrenia bez rizika a s nízkymi nákladmi	129
Časť 4: Integrácia bez dodatočnej záťaže	129
Záver	130

2	Scénar – Video č. 2	131
	Úvod.....	131
	Časť 1: Príklady osvedčených postupov	131
	Časť 2: Prekonávanie obmedzených personálnych a kapacitných zdrojov	132
	Časť 3: Platforma vedomostí – ako ju využívať	133
	Časť 4: Odborná príprava a praktické tipy	133
	Záver	134
3	Scénar – Video č. 3	135
	Úvod.....	135
	Časť 1: Prečo je dôležité povedomie a vzdelávanie	135
	Časť 2: Efektívna komunikácia o adaptácii.....	135
	Časť 3: Praktické nástroje pre samosprávy	136
	Časť 4: Budovanie kultúry učenia sa a konania	136
	Záver	137

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Opis iniciatív a zapojenie organizácie/inštitúcie.....	22
Tabuľka 2: Aktéri skupiny 1.....	56
Tabuľka 3: Aktéri skupiny 2.....	57
Tabuľka 4: Aktéri skupiny 3.....	57
Tabuľka 5: Aktéri skupiny 4.....	57
Tabuľka 6: Prehľad vzdelávacích cyklov pre štyri cieľové skupiny	61
Tabuľka 7: Prehľad učebných osnov pre skupinu 1 – Strategickí lídri a tvorcovia politík	62
Tabuľka 8: Prehľad učebných osnov pre skupinu 2 – manažéri a koordinátori adaptačných projektov	62
Tabuľka 9: Prehľad učebných osnov pre skupinu 3 – technickí špecialisti a realizátori	63
Tabuľka 10: Prehľad učebných osnov pre skupinu 4 – podporné funkcie	64
Tabuľka 11: Program.....	68
Tabuľka 12: Program regionálnych vzdelávacích seminárov: Revidovaná národná adaptačná stratégia a regionálna klimatická adaptácia – stratégia, scenáre a implementácia (moderovanie: Slovenská akadémia vied)	71
Tabuľka 13: Zhrnutie obsahu videa.....	73
Tabuľka 14: Prehľad zložiek, časť 1: Strategické vedenie v oblasti adaptácie na zmenu klímy	89
Tabuľka 15: Možný program 1. časti: Strategické vedenie v oblasti adaptácie na zmenu klímy	90
Tabuľka 16: Zdroje, sekcia 1: Strategické vedenie v oblasti adaptácie na zmenu klímy	91
Tabuľka 17: Prehľad zložiek, sekcia 2: Správa vecí verejných, súdržnosť politík a financovanie	91
Tabuľka 18: Možný program 2. časti: Správa vecí verejných, súdržnosť politík a financovanie	92
Tabuľka 19: Zdroje, 2. časť: Správa vecí verejných, súdržnosť politík a financovanie	93
Tabuľka 20: Prehľad zložiek, 3. zasadnutie: Verejné vedenie a strategická komunikácia	93
Tabuľka 21: Možný program 3. zasadnutia: Verejné vedenie a strategická komunikácia.....	94
Tabuľka 22: Zdroje, 3. časť: Verejné vedenie a strategická komunikácia	95
Tabuľka 23: Prehľad zložiek zasadnutia 1: Základy adaptácie na zmenu klímy pre projektových manažérov	96
Tabuľka 24: Možný program 1. časti: Základy adaptácie na zmenu klímy pre projektových manažérov	97
Tabuľka 25: Zdroje, 1. časť: Základy adaptácie na zmenu klímy pre projektových manažérov 1	98
Tabuľka 26: Prehľad komponentov 2. časti: Riadenie cyklu adaptačných projektov	98
Tabuľka 27: Možný program 2. časti: Riadenie cyklu adaptačných projektov	98
Tabuľka 28: Zdroje, časť 2: Riadenie cyklu adaptačných projektov.....	99
Tabuľka 29: Prehľad komponentov, časť 3: Zapojenie zainteresovaných strán a koordinácia na viacerých úrovniach	100
Tabuľka 30: Možné dodatky k 3. zasadnutiu Zapojenie zainteresovaných strán a koordinácia na viacerých úrovniach.....	100
Tabuľka 31: Zdroje, 3. zasadnutie Zapojenie zainteresovaných strán a koordinácia na viacerých úrovniach	101
Tabuľka 32: Prehľad komponentov, 4. zasadnutie: Monitorovanie, hodnotenie a učenie sa.....	101
Tabuľka 33: Možný program 4. zasadnutia Monitorovanie, hodnotenie a vzdelávanie	102
Tabuľka 34: Zdroje, 4. časť: Monitorovanie, hodnotenie a učenie	103
Tabuľka 35: Prehľad komponentov, 5. časť: Pokročilé témy v realizácii projektu	103
Tabuľka 36: Možný program 5. časti Pokročilé témy v realizácii projektu	104
Tabuľka 37: Zdroje – 5. časť Pokročilé témy v realizácii projektov.....	104
Tabuľka 38: Prehľad komponentov 1. zasadnutie: Porozumenie zmene klímy a adaptácii	106
Tabuľka 39: Možný program 1. časti: Porozumenie zmene klímy a adaptácii	107
Tabuľka 40: Zdroje pre 1. časť: Porozumenie zmene klímy a adaptácii	108
Tabuľka 41: Prehľad komponentov, 2. časť: Potreby a ciele adaptácie v jednotlivých sektoroch	108
Tabuľka 42: Možný program 2. časti: Potreby a ciele adaptácie v jednotlivých sektoroch	108
Tabuľka 43: Zdroje pre 2. časť: Potreby a ciele adaptácie v jednotlivých sektoroch.....	109
Tabuľka 44: Prehľad komponentov 3. zasadnutia: Implementácia adaptačných opatrení	109
Tabuľka 45: Možný program 3. časti Implementácia adaptačných opatrení.....	110
Tabuľka 46: Prehľad komponentov, časť 4 Komunikácia a zvyšovanie povedomia.....	111
Tabuľka 47: Možný program zasadnutia 4 Komunikácia a zvyšovanie povedomia	111
Tabuľka 48: Zdroje, 4. časť Komunikácia a zvyšovanie povedomia	112

Tabuľka 49: Prehľad komponentov, časť 5: Začleňovanie adaptácie	112
Tabuľka 50: Možný program zasadnutia 5 Začleňovanie adaptácie	112
Tabuľka 51: Zdroje, 5. časť: Začleňovanie adaptácie	113
Tabuľka 52: Prehľad komponentov 1. zasadnutia: Zmena klímy a adaptácia na umožnenie úloh	115
Tabuľka 53: Možný program 1. časti: Zmena klímy a adaptácia na umožnenie úloh	115
Tabuľka 54: Zdroje, 1. zasadnutie: Zmena klímy a adaptácia na umožnenie úloh	117
Tabuľka 55: Prehľad komponentov „:“	117
Tabuľka 56: Možný program zasadnutia 2 Funkčná implementácia adaptačných opatrení	117
Tabuľka 57: Zdroje, 2. zasadnutie: Funkčná implementácia adaptačných opatrení	118
Tabuľka 58: Slovenské informačné platformy	119
Tabuľka 59: Zdroje pre školenia a poradenstvo (celoeurópske/globálne)	119
Tabuľka 60: Počet registrovaných účastníkov a doručených formulárov so spätnou väzbou	124
Tabuľka 61: Súhrn obsahu videí	127

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Percentuálne rozdelenie vládnych úrovní	13
Obrázok 2: Percentuálne rozdelenie regiónov	13
Obrázok 3: Percentuálne rozdelenie pracovných skúseností podľa úrovne štátnej správy	14
Obrázok 4: Percentuálne rozdelenie pochopenia vplyvov zmeny klímy na Slovensku podľa úrovne vlády	15
Obrázok 5: Percentuálne rozdelenie najdôležitejších aspektov adaptácie na zmenu klímy na úrovni vlády	18
Obrázok 6: Percentuálne rozdelenie účinnosti iniciatív zameraných na informovanie verejnosti pri propagácii adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne štátnej správy	19
Obrázok 7: Percentuálne rozdelenie zapojenia do iniciatív zameraných na informovanie verejnosti v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy podľa úrovne štátnej správy	21
Obrázok 8: Percentuálne rozdelenie zdrojov používaných na získavanie informácií o adaptácii na zmenu klímy podľa úrovne vlády	24
Obrázok 9: Percentuálne rozdelenie úrovne pripravenosti organizácie/inštitúcie na implementáciu adaptačných politík podľa úrovne vlády	26
Obrázok 10: Percentuálne rozdelenie dôležitosti školení v oblasti adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne vlády	27
Obrázok 11: Percentuálne rozdelenie účasti na akomkoľvek školení súvisiacom s adaptáciou na zmenu klímy podľa úrovne vlády	29
Obrázok 12: Percentuálne rozdelenie najdôležitejších tém pre vzdelávacie programy zamerané na posilnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne vlády	32
Obrázok 13: Percentuálne rozdelenie najúčinnnejších foriem školení podľa úrovne vlády	37
Obrázok 14: Percentuálne rozdelenie dĺžky trvania školení podľa úrovne vlády	41
Obrázok 15: Percentuálne rozdelenie nedostatkov v zručnostiach pri riešení vplyvov zmeny klímy podľa úrovne vlády	42
Obrázok 16: Percentuálne rozdelenie najproblematickejších nepriaznivých vplyvov podľa úrovne vlády. .Chyba! Záložka nie je definovaná.	
Obrázok 17: Percentuálne rozdelenie prínosov vzdelávacích programov zahŕňajúcich spoluprácu s inými subjektmi podľa úrovne vlády	46
Obrázok 18: Percentuálne rozdelenie dôležitosti medziinštitucionálnej spolupráce podľa úrovne vlády	47
Obrázok 19: Percentuálne rozdelenie znalostí existujúcich vzdelávacích alebo osvetových programov podľa úrovne vlády	49
Obrázok 20: Percentuálne rozdelenie prínosov spolupráce s vzdelávacími inštitúciami alebo centrami environmentálneho vzdelávania podľa úrovne vlády	50
Obrázok 21: Percentuálne rozdelenie ochoty zúčastniť sa na následných diskusiách alebo pilotných vzdelávacích programoch podľa úrovne vlády	53

SÚHRN

Táto správa prezentuje zistenia a výsledky činností vykonaných s cieľom posúdiť, navrhnuť a realizovať vzdelávacie iniciatívy podporujúce zavedenie revidovanej **Národnej adaptačnej stratégie (NAS)** Slovenskej republiky¹ a súvisiaceho rámca riadenia. Výsledok, vypracovaný v rámci projektu „*Revízia a aktualizácia národnej stratégie adaptácie na zmenu klímy na Slovensku*“, má za cieľ usmerniť posilňovanie inštitucionálnych a individuálnych kapacít na národnej, regionálnej, okresnej a obecnej úrovni s cieľom zvýšiť odolnosť voči zmene klímy a implementáciu adaptácie.

V marci/apríli 2025 bolo prostredníctvom celonárodného prieskumu s celkovým počtom 65 odpovedí vykonané komplexné **hodnotenie potrieb v oblasti vzdelávania** (kapitola 1). Respondenti zastupovali všetky úrovne správy a poskytli informácie o povedomí, pripravenosti a existujúcich nedostatkoch v zručnostiach súvisiacich s adaptáciou na zmenu klímy. Výsledky poukázali na vysokú informovanosť, ale nerovnomernú pripravenosť na všetkých úrovniach správy – najmä na úrovni obcí a okresov –, čo podčiarkuje potrebu cieleného vzdelávania a zlepšených koordinačných mechanizmov. Medzi prioritné témy vzdelávania patria **vodné hospodárstvo, znižovanie rizika katastrof, ochrana biodiverzity a odolnosť miest**. Respondenti vyjadrili silnú preferenciu **kombinovaných, participatívnych a prakticky orientovaných foriem vzdelávania**, čo odzrkadľuje potrebu flexibilných, ale praktických prístupov.

Na základe zistení prieskumu bola vypracovaná **stratégia a program vzdelávania** s cieľom zabezpečiť, aby všetci aktéri zapojení do politiky a praxe v oblasti adaptácie boli vybavení kompetenciami potrebnými na účinné vykonávanie NAS a príslušného národného adaptačného plánu (NAP).

Stratégia vzdelávania (kapitola 2) definuje **štyri funkčné skupiny vzdelávania**: (1) Strategickí lídri a tvorcovia politik – so zameraním na riadenie, financovanie a súdržnosť politik ; (2) Manažéri a koordinátori adaptačných projektov – s dôrazom na riadenie projektového cyklu a monitorovacie rámce; (3) Technickí špecialisti a realizátori – zaoberajúci sa praktickou implementáciou sektorových adaptačných opatrení; a (4) Podporné a podporné funkcie – posilňujúce integráciu adaptácie do procesov financovania, obstarávania a komunikácie.

Okrem definície štyroch funkčných skupín školení **kapitola 2** tiež opisuje **hlavné zásady identifikácie účastníkov školení a všeobecné strategické ciele vzdelávania** spoločné pre všetky skupiny, stanovenie spoločného chápania klimatických rizík, objasnenie inštitucionálnych úloh, posilnenie rozhodovania, podporu medziodvetvovej spolupráce a zabezpečenie udržateľnosti nadobudnutých kompetencií. Nakoniec opisuje **prístup založený na zapojení**, ktorý uprednostňuje participatívne, kombinované a kontextovo špecifické metódy vzdelávania, vrátane interaktívnych workshopov, prípadových štúdií a prvkov vzdelávania školiteľov, aby sa zabezpečilo dlhodobé budovanie kapacít a inštitucionálne vlastníctvo znalostí v oblasti adaptácie.

Vzdelávací program (kapitola 3) uvádza do praxe strategický rámec definovaný v kapitole 2 a prekladá stratégiu vzdelávania do štruktúrovaného súboru vzdelávacích modulov a mechanizmov poskytovania. Poskytuje podrobný učebný plán prispôbený štyrom funkčným vzdelávacím skupinám, čím zabezpečuje, že každá skupina dostane cielenú podporu budovania kapacít špecifickú pre danú úlohu. Program je navrhnutý tak, aby účastníkom poskytol koncepčné pochopenie aj praktické nástroje potrebné na plánovanie, financovanie a implementáciu adaptačných opatrení v rámci revidovanej NAS.

Vzdelávacie cykly sú modulárne a flexibilné, prispôbujú sa rôznym potrebám a časovým obmedzeniam na jednotlivých úrovniach správy. Národní a regionálni aktéri sa zúčastňujú komplexnejších školení trvajúcich jeden až tri dni, zatiaľ čo zástupcovia okresov a obcí využívajú kratšie, častejšie workshopy a kombinované možnosti vzdelávania. Učebný plán zahŕňa prierezové školenia, ktoré spájajú všetky skupiny s cieľom posilniť spoluprácu medzi sektormi a inštitúciami () a podporiť súdržnosť medzi národnými, regionálnymi a miestnymi adaptačnými snahami.

¹ Pozri Trinomics (2025). Revízia a aktualizácia národnej stratégie adaptácie na zmenu klímy na Slovensku. Výstup 2.4 – Technická poznámka k návrhu slovenskej NAS, NAP a plánu – Správa o projekte.

Aktívne učenie je kľúčovou črtou programu, ktorý kombinuje príspevky odborníkov s interaktívnymi cvičeniami, ako sú analýza scenárov, simulácie a diskusie o prípadových štúdiách. Tým sa zabezpečuje, že účastníci nielen získajú teoretické vedomosti, ale aj rozvinú praktické zručnosti, ktoré môžu uplatniť vo svojej každodennej práci. Každý modul obsahuje praktické cvičenia, príklady zo skutočného života v Slovenskej republike a príležitosti na vzájomné učenie sa a výmenu skúseností.

S cieľom zabezpečiť konzistentnosť a kvalitu v rámci jednotlivých vzdelávacích cyklov boli pre každú skupinu vypracované **špecializované vzdelávacie príručky** (Príloha II – Školiace manuály podľa skupín), ktoré poskytujú lektorom štruktúrované plány lekcí, programy, cvičenia a referenčné materiály. Tieto príručky spolu s ďalšími zdrojmi a glosármi (Príloha III – Ďalšie zdroje) tvoria komplexnú sadu nástrojov na dlhodobé používanie. V tejto kapitole sa tiež predstavujú mechanizmy udržateľnosti a nadväzujúcich činností, vrátane komponentu „Train-the-Trainer“ (ToT), opakovacích školení a vytvorenia sietí vzájomného vzdelávania s cieľom zakotviť znalosti o adaptácii v inštitúciách. Celkovo vzdelávací program zabezpečuje, že kapacity vybudované prostredníctvom tejto iniciatívy sú trvalé, škálovateľné a v súlade s dlhodobými cieľmi Národnej adaptačnej stratégie Slovenska.

V roku 2025 boli úspešne zorganizované prvé školenia a workshopy (kapitola 4) na národnej, regionálnej a okresnej úrovni. Tieto školenia slúžili ako pilotné aktivity a ako počiatočné kroky implementácie cieľom oboznámiť zainteresované strany s revidovanou národnou adaptačnou stratégiou (NAS), zaviesť nové koordinačné mechanizmy a iniciovať uplatňovanie vyvinutých školiacich materiálov. Na národnej úrovni sa na poldenom online workshope zúčastnili zástupcovia ministerstiev, ústredných orgánov a výskumných inštitúcií, aby diskutovali o revízi NAS, rámci riadenia a možnostiach financovania adaptačných opatrení. Regionálne a okresné workshopy, ktoré zorganizovala Slovenská akadémia vied, sa zameriavali na praktickú realizáciu adaptačných priorít – prepojenie národných cieľov s regionálnymi kontextmi implementácie, preskúmanie scenárov a identifikáciu spôsobov financovania. Okrem toho boli vyrobené tri krátke vzdelávacie videá (pozri Príloha IV).

Tabuľka 60: Počet registrovaných účastníkov a doručených formulárov so spätnou väzbou

Región	Počet registrovaných účastníkov	Celkový počet prijatých formulárov so spätnou väzbou
Prešov	55	38
Žilina	60	53
Banská Bystrica	54	41
Celkom	169	132

SPÄTNÁ VÄZBA OD ÚČASTNÍKOV

Obsah podujatia

Otázka 1: Relevantnosť tém: Do akej miery boli prezentované témy relevantné pre vaše záujmy a profesijné potreby?

	1 = not relevant at all	2	3	4	5 = highly relevant	No evaluation	Total
Prešov	0	1	2	12	17	6	38
Žilina	3	2	2	23	21	2	53
Banská Bystrica	0	5	12	14	7	3	41
							132

Otázka 2: Kvalita prezentácií: Ako hodnotíte celkovú kvalitu prezentácií a prednášateľov?

	1 = very poor	2	3	4	5 = excellent	No evaluation	Total
Prešov	0	0	11	13	12	2	38
Žilina	0	1	9	26	12	5	53
Banská Bystrica	0	0	5	21	14	1	41
							132

Otázka 3: Hĺbka informácií: Bol obsah vyvážený medzi úvodnými a podrobnými informáciami?

☐ Príliš základný ☐ Práve akurát ☐ Príliš podrobný

	Too basic	Just right	Too detailed	No evaluation	Total
Prešov	0	20	12	6	38
Žilina	0	32	19	2	53
Banská Bystrica	0	19	18	4	41
					132

Otázka 4: Kľúčové poznatky: Aký bol najcennejší poznatok alebo skúsenosť, ktorú ste získali na tejto udalosti?

[Miesto na odpoveď]

- Ako možno revidovanú NAS preložiť do konkrétnych opatrení pre jednotlivé regióny, keď sa plánujú, samosprávy a štátne orgány stretnú so spoločnými údajmi a jasnými úlohami.
- Regionálne riziká sa líšia (povodne vs. sucho/horúčavy), preto musia byť opatrenia prispôbené, nie univerzálne.
- Do návrhu projektu a podmienok oprávnenosti musí byť zakomponovaný väčší dôraz na ochranu zraniteľných skupín.
- Priamy dialóg s odborníkmi SHMÚ objasnil použitie scenárov na roky 2050–2070.
- Problém s prístupom k údajom

Otázka 5: Návrhy obsahu: Aké témy by ste radi videli na budúcich podujatiach?

[Priestor na odpoveď]

- Viac informácií o financovaní adaptácie
- Prístup k údajom a ako ho riešiť (kde sa údaje nachádzajú, kto môže pomôcť s prístupom)
- Nejasné kompetencie regionálnych aktérov – aké sú ich úlohy a zodpovednosti?
- Prírodné riešenia pre povodne/sucha/teplo: návrh, povolenia, prevádzka a údržba a sprievodné prínosy.
- Teplo v mestách a zdravie: akčné plány v oblasti tepla a zdravia
- Odolnosť kritickej infraštruktúry: energetika, doprava, digitálna infraštruktúra

Organizácia podujatia

Otázka 1: Registračný proces: Ako by ste ohodnotili svoju skúsenosť s registráciou?

	1 = complicated	2	3	4	5 = seamless	No evaluation	Total
Prešov	0	0	0	5	31	2	38
Žilina	0	0	0	9	43	1	53
Banská Bystrica	0	2	0	7	32	0	41
							132

Otázka 2: Miesto konania a vybavenie: Ako by ste ohodnotili miesto konania a technické vybavenie (napr. sedenie, osvetlenie, technológie)?

	1 = very poor	2	3	4	5 = excellent	No evaluation	Total
Prešov	0	0	0	0	32	6	38
Žilina	0	0	0	7	44	2	53
Banská Bystrica	0	0	0	5	33	3	41
							132

Otázka 3: Časový harmonogram a program: Bol celkový harmonogram dobre štruktúrovaný a ľahko sledovateľný?

☐ Príliš rýchly a krátky ☐ Práve akurát ☐ Príliš pomalý a dlhý

	Too fast and short	Just right	Too slow and long	No evaluation	Total
Prešov	13	15	5	5	38
Žilina	17	23	9	4	53
Banská Bystrica	12	19	7	3	41
					132

Otázka 4: Celkový dojem: Prosím, podelte sa s nami o ďalšie pripomienky alebo návrhy týkajúce sa organizácie podujatia.

- *Miestnosť bola príliš veľká na diskusiu (Žilina)*
- *Prezentácia scenára by mala byť menej technická (Prešov)*
- *Pridať viac času na diskusiu*
- *Bolo by dobré, keby bola budúca akcia hybridná, aby oslovila širšie publikum*

Príloha V – Video ké tutoriály), ktoré demonštrujú praktické prístupy k adaptácii, nástroje a prípadové štúdie použiteľné na všetkých úrovniach riadenia. Spätná väzba účastníkov všetkých workshopov potvrdila silný záujem a angažovanosť, čím sa potvrdil participatívny prístup k riešeniu problémov v rámci vzdelávacieho programu.

Kapitola 5 predstavuje **postgraduálny vzdelávací program – Letná škola: „Adaptácia na zmenu klímy: od teórie k praxi“**, čo je univerzitné rozšírenie národného vzdelávacieho rámca. Letná škola, navrhnutá s cieľom podporiť dlhodobý profesionálny rozvoj a akademickú spoluprácu, ponúka intenzívne multidisciplinárne vzdelávacie prostredie, v ktorom účastníci integrovaným spôsobom skúmajú vedu, politiku a prax adaptácie na zmenu klímy. Letná škola je zameraná na postgraduálnych študentov, začínajúcich odborníkov a verejných činiteľov, ktorí sa snažia prehĺbiť svoje znalosti o plánovaní a implementácii adaptácie. Kombinuje prednášky národných a medzinárodných odborníkov s praktickými cvičeniami, skupinovými projektmi a terénnymi návštevami, čím účastníkom poskytuje kontakt s reálnymi prípadovými štúdiami a praktickým riešením problémov.

Komponenty hodnotenia a certifikácie zabezpečujú, že výsledky vzdelávania sú formálne uznávané a môžu prispieť k kariérnemu rastu a budovaniu inštitucionálnych kapacít. Prepojením akademického vzdelávania s politikou a praxou letná škola posilňuje schopnosť Slovenska vychovávať novú generáciu odborníkov v oblasti adaptácie a začleňuje kontinuálne vzdelávanie do širšieho rámca odolnosti krajiny voči zmene klímy.

Záverom, táto správa poskytuje Slovensku koherentný, na dôkazoch založený rámec pre budovanie ľudských a inštitucionálnych kapacít potrebných na účinnú implementáciu revidovanej Národnej adaptačnej stratégie (NAS). Na základe komplexného posúdenia potrieb v oblasti vzdelávania prekladá strategické priority do konkrétnych vzdelávacích opatrení, prispôbených učebných osnov a praktických formátov vzdelávania. Tento prístup spája všetky úrovne správy – od národných rozhodovateľov po miestnych realizátorov – a integruje aktérov z verejného aj súkromného sektora, aby sa zabezpečila súdržnosť, vlastníctvo a škálovateľnosť.

1 U POTRIEB VZDELÁVANIA

1.1 Prieskum

Úvod

Slovensko v súčasnosti reviduje a aktualizuje Národnú stratégiu adaptácie na zmenu klímy (NAS). Proces koordinuje Ministerstvo životného prostredia (MŽP) Slovenskej republiky s technickou podporou konzorcia medzinárodných a miestnych expertov. Projekt technickej podpory bol spustený Európskou komisiou (DG REFORM) v roku 2023 a jeho cieľom je pomôcť národným orgánom Slovenska pri revízii a aktualizácii NAS a vytvorení rámca na zlepšenie kapacít a zintenzívnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy.

Cieľom prieskumu potrieb v oblasti vzdelávania na podporu zavádzania novej NAS a rámca riadenia bolo zabezpečiť, aby stratégia a program vzdelávania boli prispôsobené podmienkam a potrebám miestnych, regionálnych a národných správnych orgánov s cieľom zvýšiť ich operačné zručnosti a kapacity na vykonávanie adaptačných opatrení navrhnutých pre revíziu NAS v roku 2025. Výsledky prieskumu tak poskytujú základ pre širšiu stratégiu a program vzdelávania, ako aj pre letnú školu pre postgraduálne štúdium.

Metodika

V úzkej spolupráci s Ministerstvom životného prostredia (MŽP) bol pripravený online prieskum. Odkaz na prieskum bol spolu s úvodným listom MŽP zaslaný 24. marca 2025 všetkým členom Slovenskej pracovnej skupiny pre adaptáciu a bol otvorený do 14. apríla 2025.

Dotazník prieskumu pozostával zo šiestich častí (pozri Príloha I: Dotazník prieskumu⁰): (1) Všeobecné informácie, (2) Povedomie a pochopenie zmeny klímy, (3) Témy, formát a trvanie školení, (4) Potreby špecifické pre jednotlivé sektory, (5) Spolupráca a zdroje a (6) Návrhy a spätná väzba. Hoci bol dotazník distribuovaný a vyplnený v slovenčine, analýza bola vykonaná v angličtine a je založená na preložených odpovediach.

Analýza zozbieraných údajov z prieskumu bola vykonaná pomocou programu Microsoft Excel. Bol použitý kvantitatívny prístup so zameraním na numerické hodnotenie s cieľom identifikovať vzory, trendy a rozdiely v odpovediach účastníkov. **Do analýzy bolo zahrnutých celkovo 65 vyplnených dotazníkov.**

Aby bolo možné získať cielenejšie poznatky a prispôsobené strategické odporúčania, údaje boli diferencované podľa úrovne správy na základe informácií poskytnutých v prieskume. Konkrétne boli odpovede rozdelené do štyroch skupín: okresná, miestna, národná a regionálna. To umožnilo nuansované pochopenie toho, ako sa vnímanie a potreby líšia v závislosti od rozsahu činností a úrovne správy.

Každá hlavná časť prieskumu bola vyhodnotená samostatne a je prezentovaná v samostatnej kapitole správy. Táto štruktúra podporuje jasnú a systematickú prezentáciu zistení, čo čitateľom uľahčuje sledovanie analýzy a zameriavanie sa na konkrétne oblasti záujmu. Okrem toho je analýza vykonaná a prezentovaná otázka po otázke, čo umožňuje podrobné preskúvanie každej odpovede.

Celkovo táto metóda zabezpečila jasnosť a flexibilitu pri interpretácii výsledkov, pričom zostala prístupná a transparentná z hľadiska použitých nástrojov a procesov.

1.2 Analýza

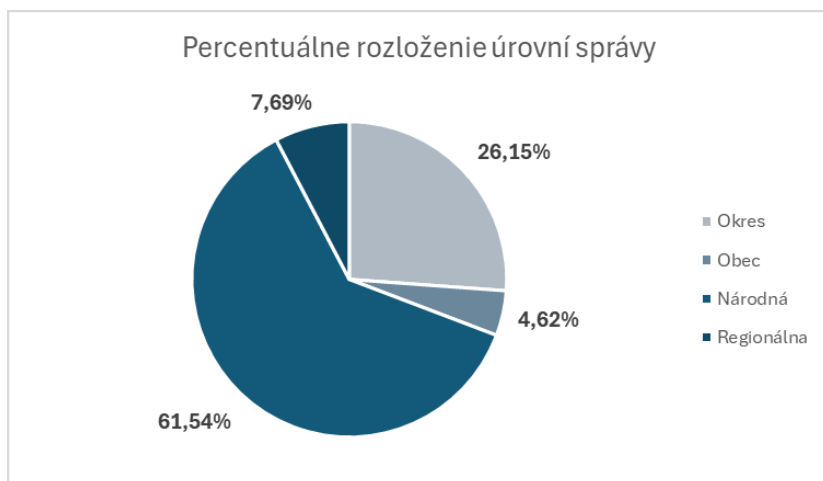
Nasledujúca časť predstavuje analýzu získaných spätných informácií, štruktúrovanú podľa častí dotazníka.

ČASŤ 1: VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Prvá časť dotazníka sa zameriavala na zber všeobecných základných informácií od respondentov. Zahŕňala podrobnosti, ako napríklad názov inštitúcie, pozícia respondentov, úroveň správy, ktorú zastupujú, a ich príslušné oddelenie alebo útvar. Tieto základné údaje poskytli dôležitý kontext pre interpretáciu následných odpovedí a pochopenie inštitucionálnej diverzity v rámci vzorky.

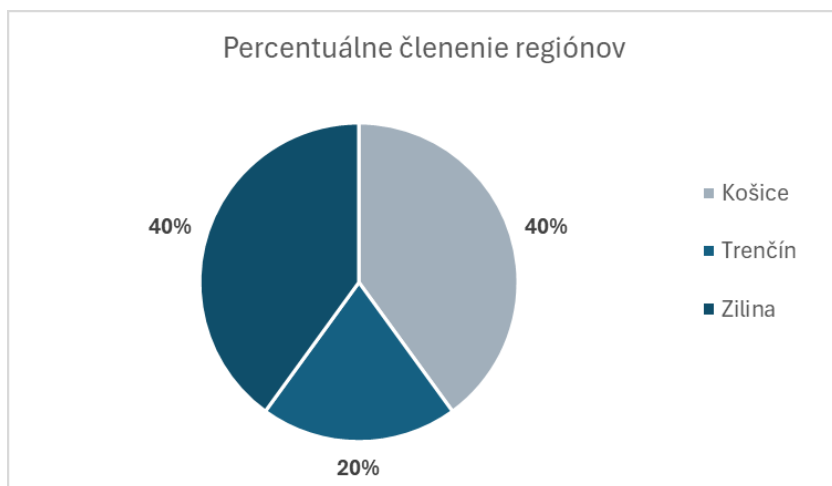
Na prieskume sa zúčastnilo celkovo 65 inštitúcií, ktoré zastupovali rôzne úrovne správy: 17 z okresnej úrovne (26,15 %), 3 z obecnej úrovne (4,62 %), 40 z národnej úrovne (61,54 %) a 5 individuálnych odpovedí z troch regiónov (regionálna úroveň) (7,69 %). Toto široké spektrum administratívnych zázemí zabezpečilo, že zistenia budú odrážať komplexný pohľad na všetky úrovne správy, avšak s výhradou, že vzhľadom na obmedzený počet odpovedí z regionálnej a obecnej úrovne by sa výsledky mali interpretovať zodpovedajúcim spôsobom.

Obrázok1 : Percentuálne rozloženie úrovni správy.

Obrázok2 . Dva dotazníky boli doručené zo Žiliny a Košíc a len jeden z Trenčína. Nikto z ostatných regiónov sa na prieskume nezúčastnil.

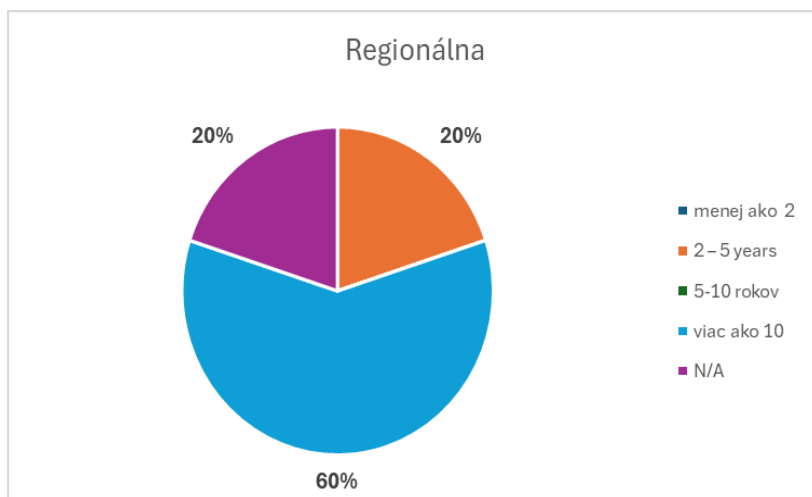
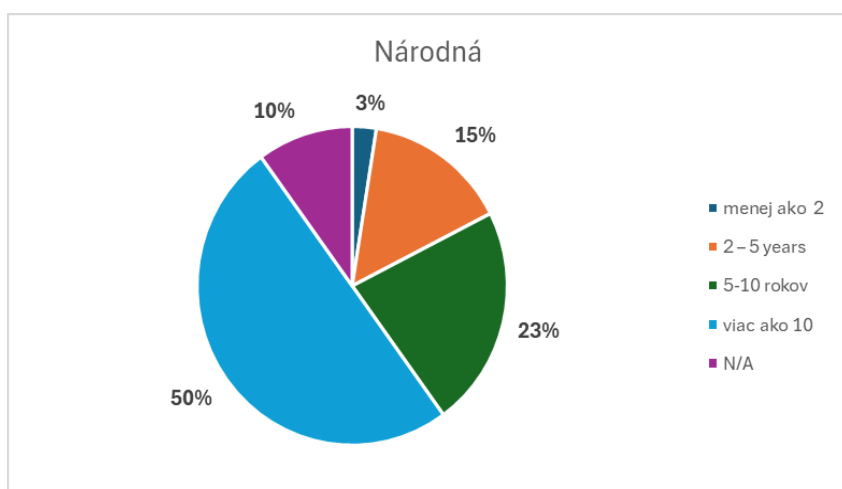
Obrázok2 : Percentuálne rozdelenie regiónov.

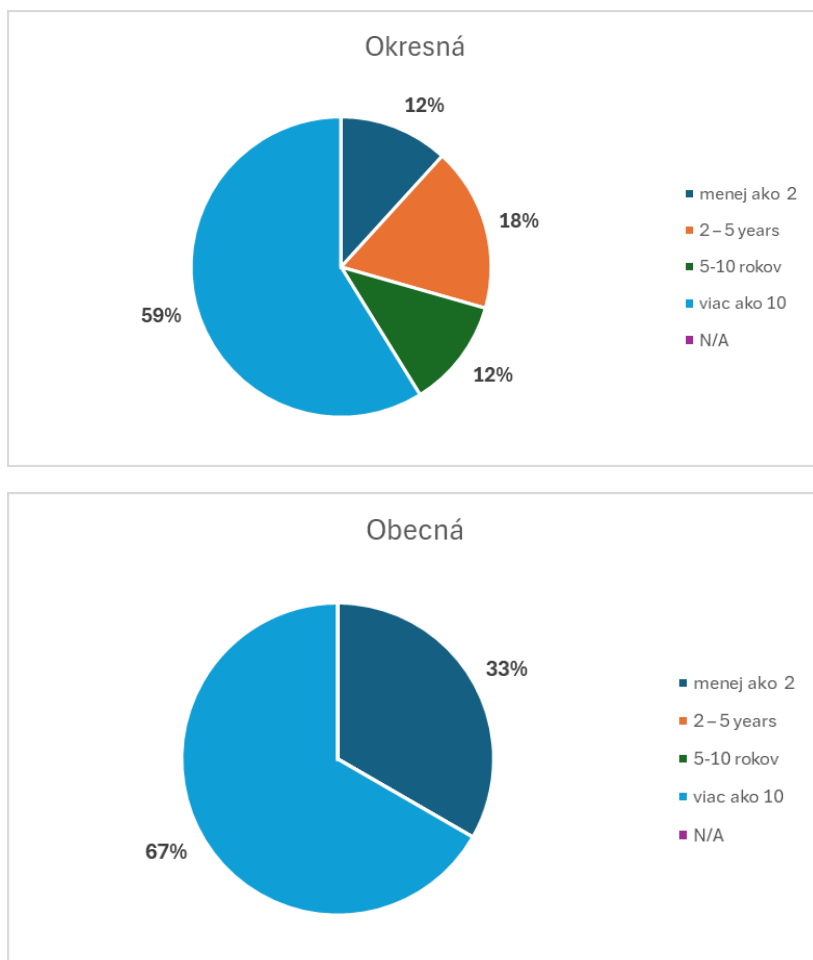

Otázka 1: Ako dlho pracujete vo verejnej správe?

Obrázok3 ukazuje pracovné skúsenosti podľa úrovne štátnej správy. Väčšina respondentov na všetkých štyroch úrovniach pracuje vo verejnej správe viac ako 10 rokov, čo svedčí o vysokej úrovni inštitucionálnych skúseností a stability. Menšia časť respondentov je vo verejnej správe nová, čo otvára potenciál pre rozvoj cieleného ďalšieho vzdelávania.

Obrázok3 : Percentuálne rozdelenie pracovných skúseností podľa úrovne štátnej správy.

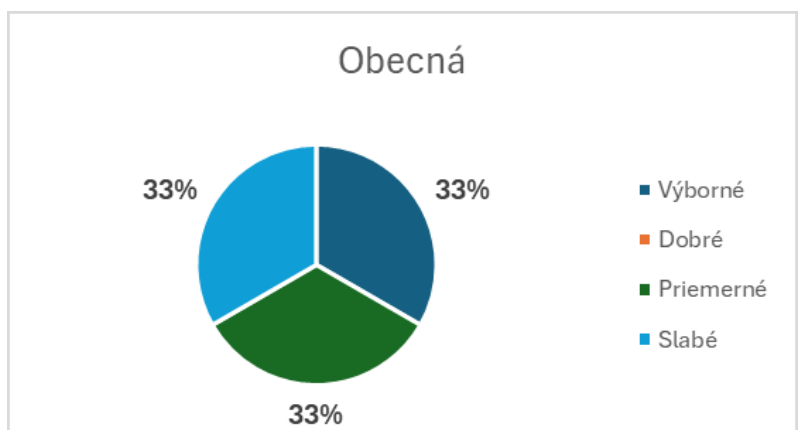
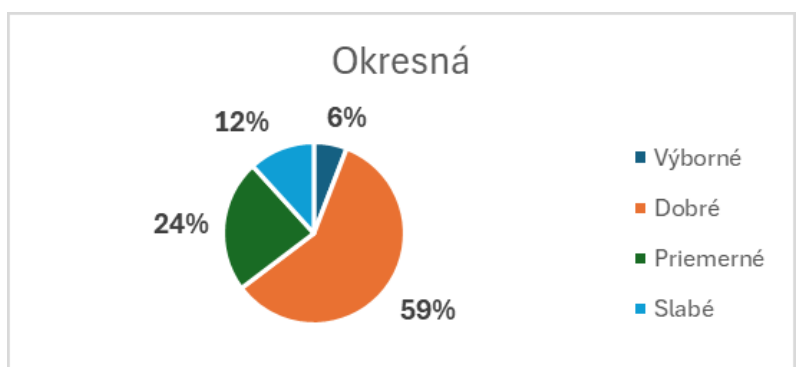
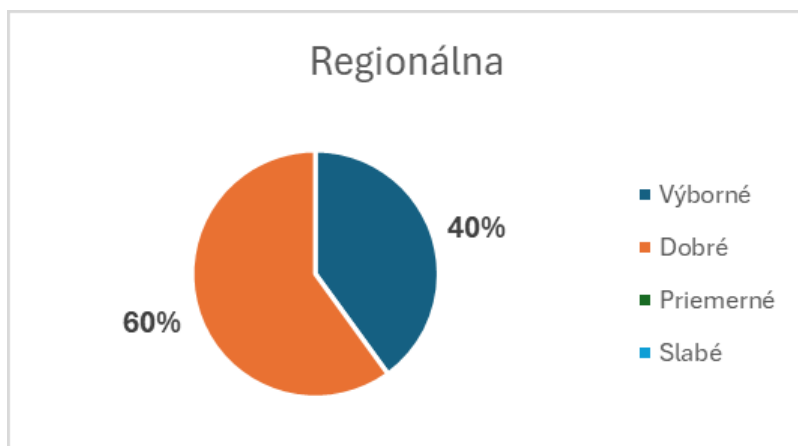
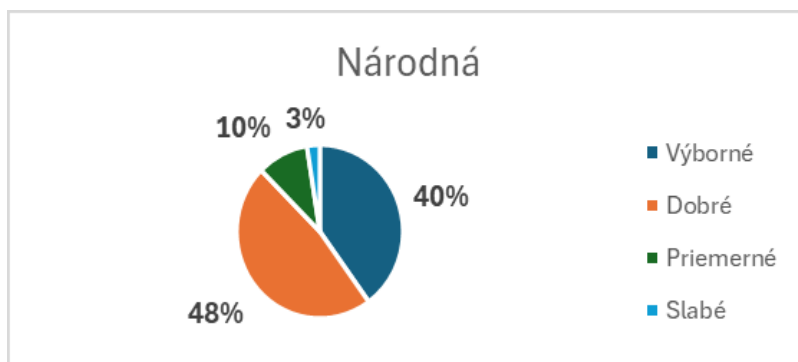
ČASŤ 2: POZNATKY A POROZUMENIE KLIMATICKÝCH ZMIEN

Zmena klímy si vyžaduje komplexné povedomie a pochopenie, aby bolo možné implementovať účinné adaptačné stratégie. V tejto časti sa venujeme súčasnému stavu povedomia a pochopenia na štyroch úrovniach štátnej správy: národnej, regionálnej, okresnej a obecnej. Skúmame vnímanie vplyvov zmeny klímy, priority adaptácie, účinnosť osvetovej činnosti, osobné zapojenie, zdroje informácií a pripravenosť organizácií na implementáciu adaptačných politík. Táto viacúrovňová analýza poskytne pohľad na silné stránky a výzvy adaptácie na zmenu klímy na Slovensku a poukáže na oblasti, ktoré je potrebné zlepšiť, a príležitosti na spoluprácu.

Otázka 1: Ako by ste ohodnotili svoje chápanie vplyvov zmeny klímy na Slovensku?

Veľká časť respondentov ohodnotila svoje chápanie vplyvov zmeny klímy ako dobré až vynikajúce. To svedčí o širokom povedomí, ale zároveň poukazuje na možnosti optimalizácie odborného vzdelávania. Avšak 33 % respondentov na obecnej úrovni, 12 % na okresnej úrovni a 3 % na národnej úrovni uviedlo, že má slabé chápanie vplyvov zmeny klímy. V tomto prípade sa odporúča vytvoriť vhodný úvodný vzdelávací program (pozri Obrázok 4).

Obrázok 4 : Percentuálne rozloženie pochopenia vplyvov zmeny klímy na Slovensku podľa úrovne správy

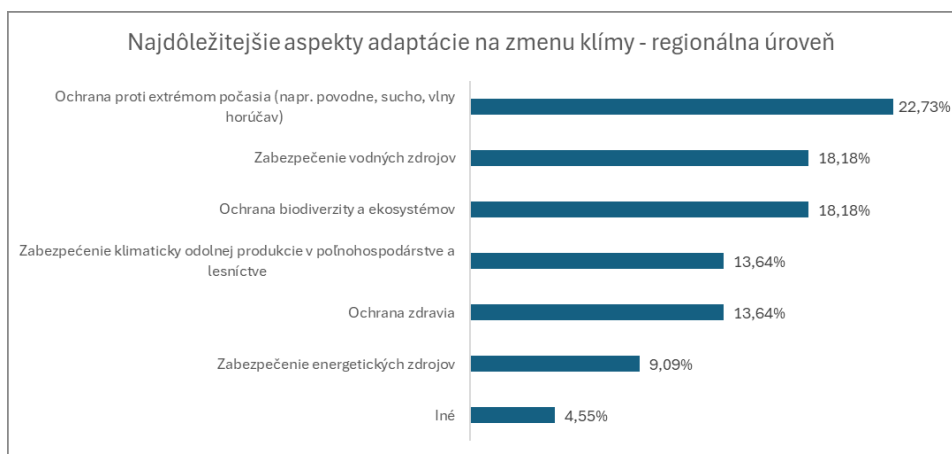
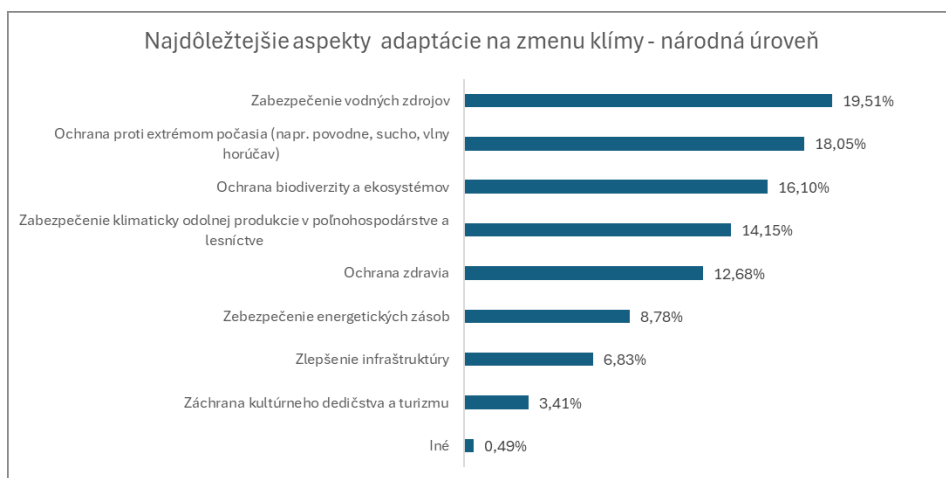
Otázka 2: Ktoré aspekty adaptácie na zmenu klímy považujete za najdôležitejšie? (Vyberte všetky, ktoré sa vzťahujú)?

Obrázok 5 ukazuje percentuálne rozdelenie najdôležitejších aspektov adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne vlády.

- Na národnej úrovni boli najčastejšie spomínané tieto tri aspekty: na prvom mieste je „Zabezpečenie vodných zdrojov“, „Ochrana pred extrémnymi poveternostnými javmi“ a „Ochrana biodiverzity“.
- Na regionálnej a okresnej úrovni je na prvom mieste „ochrana pred extrémnymi poveternostnými javmi“, nasleduje „zabezpečenie vodných zdrojov“ a „ochrana biodiverzity“.
- Na úrovni obcí je na prvom mieste tiež „ochrana pred extrémnymi poveternostnými javmi“, za ktorou nasleduje „zabezpečenie vodných zdrojov“ a „zlepšenie infraštruktúry a zastavaného prostredia“.

Toto rozdelenie ukazuje, že riziká súvisiace s počasím a zásobovanie vodou sú veľmi dôležité na všetkých administratívnych úrovniach, hoci existujú odvetvové nuansy. Otázky ako socioekonomické vplyvy, napríklad „ochrana kultúrneho dedičstva a cestovného ruchu“, sú menej často uprednostňované.

Obrázok5 : Percentuálne rozdelenie najdôležitejších aspektov adaptácie na zmenu klímy

Ďalšie aspekty, ktoré účastníci uviedli v otázke 2, sa týkali zloženia zemskej atmosféry a jej cyklov, zabezpečenia dodávok energie prostredníctvom obnoviteľných zdrojov energie, ako aj riešení založených na prírode (využívanie dažďovej vody).

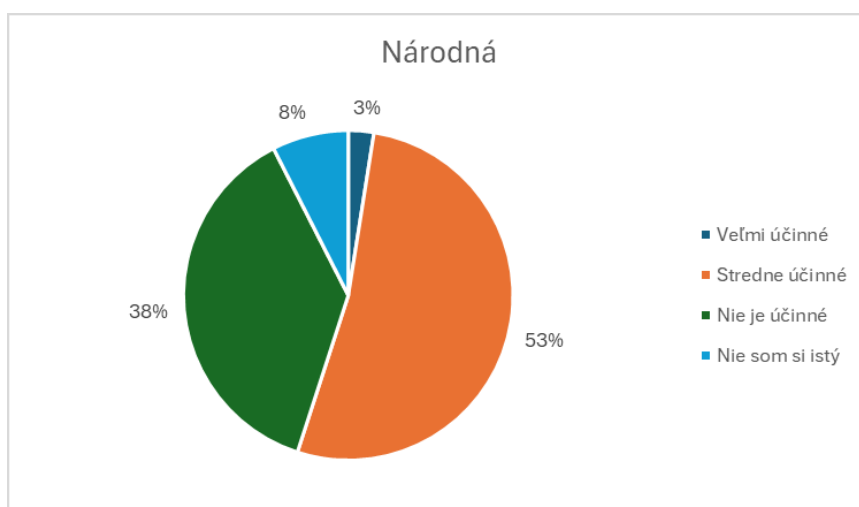
Otázka 3: Ako efektívne sú podľa vás iniciatívy zamerané na informovanie verejnosti, ako napríklad osvetové kampane a podujatia, pri propagácii adaptácie na zmenu klímy na Slovensku?

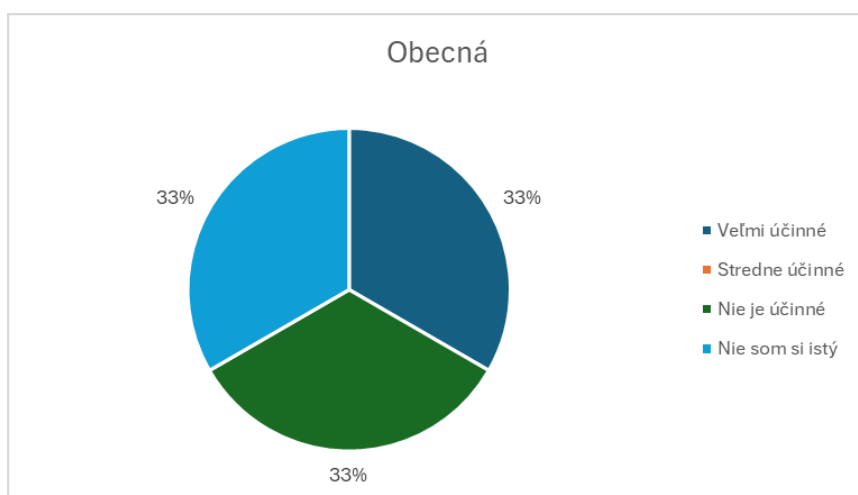
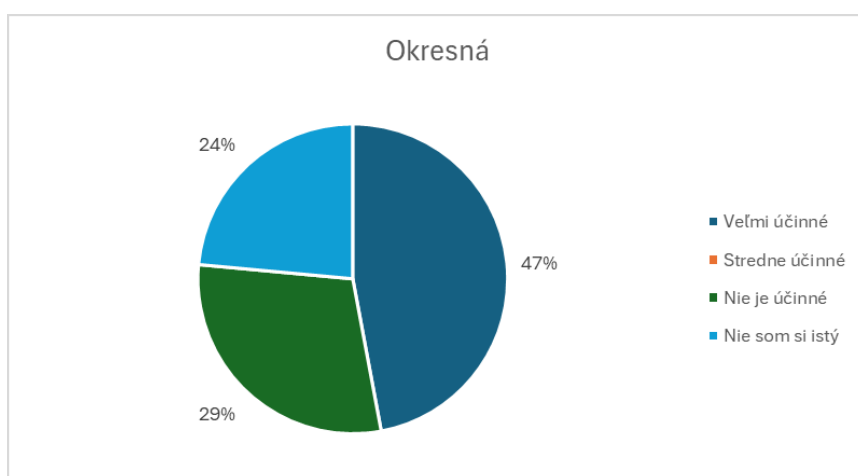
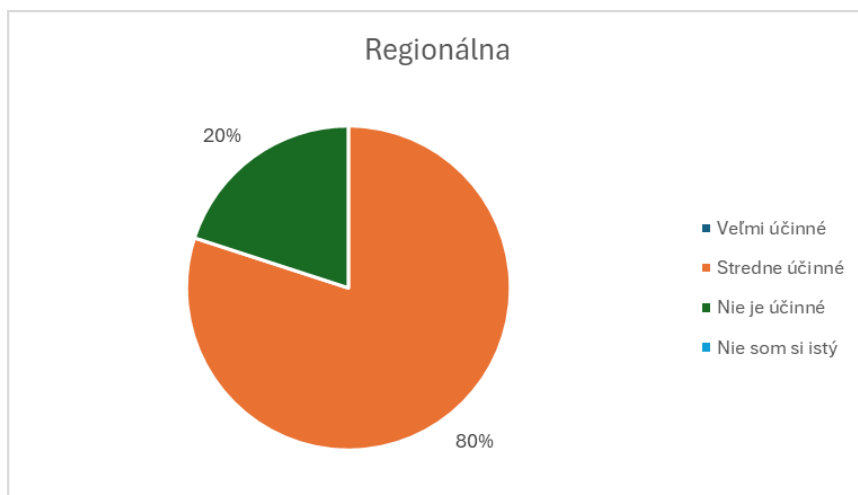
Obrázok6 ukazuje percentuálne rozdelenie účinnosti iniciatív zameraných na informovanie verejnosti pri propagácii adaptácie na zmenu klímy na úrovni vlády.

Väčšina respondentov hodnotí existujúce iniciatívy zamerané na zvyšovanie povedomia verejnosti ako skôr stredne účinné. Na úrovni okresov a obcí jedna tretina respondentov dokonca verí, že toto opatrenie nie je účinné, a ďalšia tretina si nie je istá. Rozdiel je obzvlášť veľký na tejto úrovni verejnej správy (33 % a 47 % respondentov uvádza, že opatrenie je „veľmi účinné“ na úrovni obcí a okresov).

To svedčí o nesúlade medzi opatreniami na zvyšovanie povedomia a skutočným vplyvom, čo naznačuje potrebu zlepšiť komunikačnú stratégiu.

Obrázok6 : Percentuálne rozdelenie účinnosti iniciatív zameraných na informovanie verejnosti v oblasti podpory adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne správy

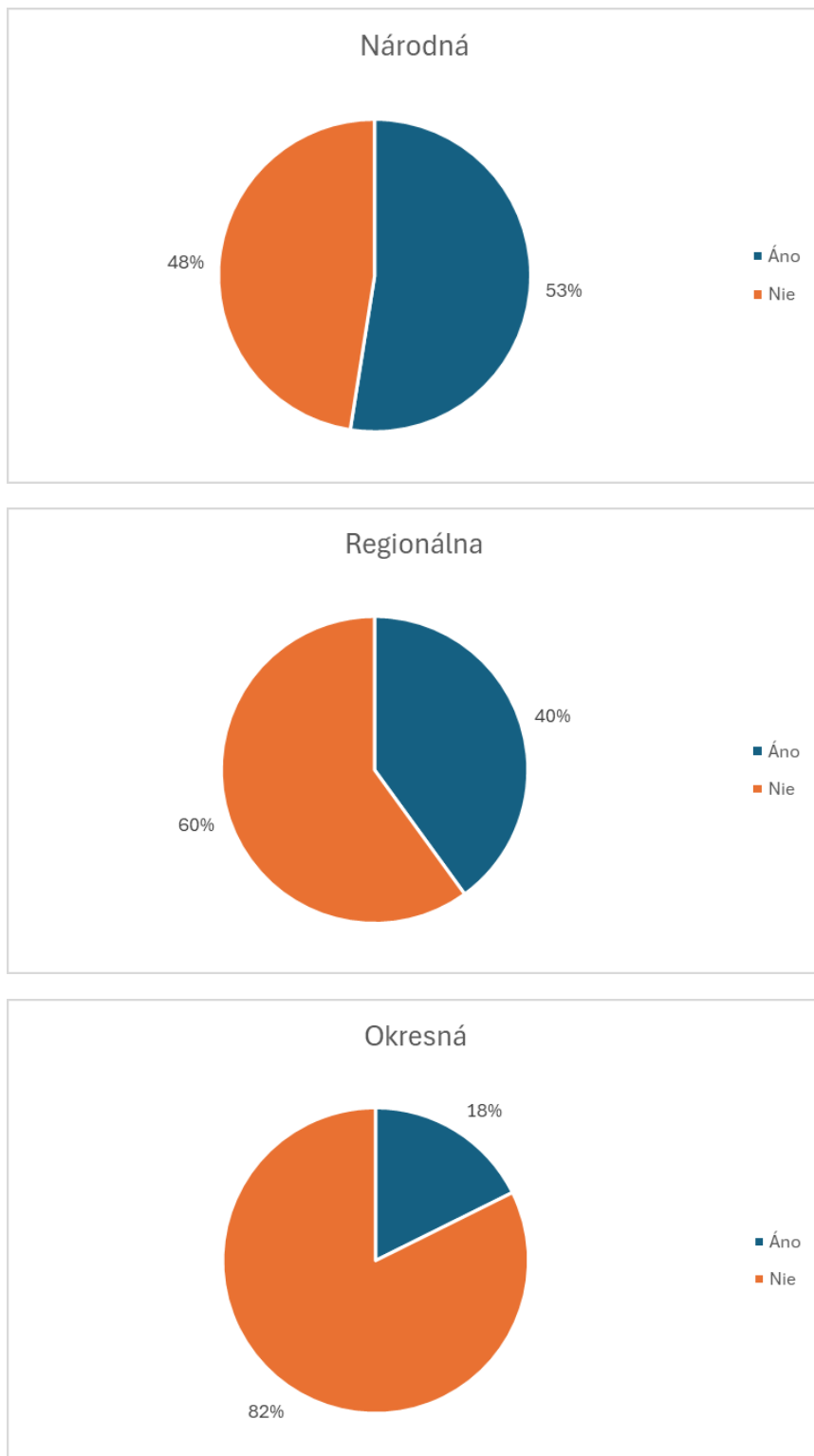

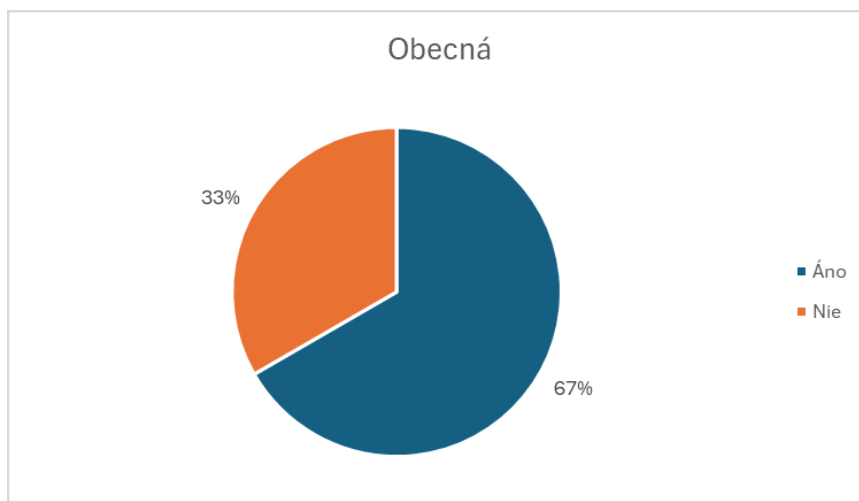
Otázka 4: Zapojili ste sa do niektorej z iniciatív zameraných na zvyšovanie povedomia verejnosti v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy?

Na národnej a obecnej úrovni viac ako polovica respondentov uviedla, že sa už zapojila do iniciatív na zvyšovanie povedomia verejnosti.

Na regionálnej a okresnej úrovni je však situácia opačná – väčšina sa nezúčastnila, čo poukazuje na regionálne rozdiely v aktívnej práci v oblasti vzťahov s verejnosťou a naznačuje potrebu cielených podporných opatrení (pozri Obrázok 7).

Obrázok 7 : Percentuálne rozdelenie zapojenia do iniciatív zameraných na zvyšovanie verejného povedomia v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy podľa úrovne správy.

Respondenti, ktorí na otázku č. 4 odpovedali „áno“, boli požiadaní, aby stručne opísali iniciatívu a svoju účasť na nej a poskytli webový odkaz, ak je k dispozícii, pre ďalšie informácie.

Na **regionálnej úrovni** Košické samosprávne kraje aktívne organizujú konferencie, workshopy a verejné diskusie o adaptácii na zmenu klímy a zúčastňujú sa na projektoch ako OSA² a Klimapark Kysak³. Na **národnej úrovni** existuje viacero iniciatív, medzi ktoré patrí projekt RestoRiver⁴ organizácie WWF Slovensko, koordinácia portálu [klima-adapt.sk](https://www.klima-adapt.sk/), vzdelávacie publikácie Slovenskej akadémie vied a rôzne prednáškové cykly pre univerzity, poľnohospodárov a verejnosť. Medzi **iniciatívy na úrovni obcí** patria projekty financované EÚ v Košiciach, ktoré sa zameriavajú na vytváranie klimaticky bezpečnejšieho mestského prostredia a uprednostňovanie noriem zelenej infraštruktúry. Na **úrovni okresov** sa aktivity zameriavajú na ochranu životného prostredia, konzultácie s primátormi a vývoj programov na ochranu ovzdušia (podrobné informácie a odkazy na ďalšie informácie nájdete v Tabuľka 1.

Tabuľka 1 : Opis iniciatív a zapojenie organizácie/inštitúcie.

Vládna úroveň	Komentár
Regionálna	Áno, Košický samosprávny kraj sa aktívne zapája do iniciatív zameraných na zvyšovanie povedomia o adaptácii na zmenu klímy. Organizujeme odborné konferencie, workshopy a verejné diskusie, kde prezentujeme konkrétne opatrenia a príklady dobrej praxe. Okrem toho sa venujeme vzdelávaniu prostredníctvom informačných kampaní a spolupracujeme s odbornými inštitúciami a školami. Naším cieľom je nielen informovať, ale aj motivovať verejnosť k aktívnej účasti na adaptačných opatreniach v regiónoch. Kraj tiež využíva projekty technickej pomoci na získanie odborných analýz, plánovanie adaptačných opatrení a realizáciu pilotných aktivít, ktoré môžu slúžiť ako vzor pre iné územia.
	Pracovali sme na projekte OSA https://www.arr.sk/osa/ Aktívne sa podieľame na vývoji informačných programov v Klimaparku Kysak Zúčastňujeme sa programov zameraných na zvýšenie motivácie a povedomia, napríklad https://www.arr.sk/projekty_arr/upscale/ .
Národné	V rámci projektov WWF Slovensko je časť kapacít vždy vyhradená na komunikáciu a informovanie verejnosti. V súčasnosti sme napríklad v rámci projektu RestoRiver, ktorý je zameraný na zlepšenie schopnosti riečnych oblastí prispôsobiť sa zmene klímy, znížiť riziko povodní, sucha a extrémnych horúčav, realizovali prieskum verejnej mienky a na základe jeho výsledkov postupne organizujeme rôzne workshopy, stretnutia, informačné stánky atď. – https://wwfsk.org/projekty/restoriver/ .
	Koordinácia https://www.klima-adapt.sk/ , spolupráca pri organizovaní vzdelávacích podujatí

² <https://www.arr.sk/osa/>

³ <https://klimapark.sk/>

⁴ <https://wwfsk.org/projekty/restoriver/>

Vládna úroveň	Komentár
	Bolo to zvyšovanie povedomia v mojom blízkom okruhu, ako je rodina a priatelia. Považujem to za potrebné, pretože oni to potom odovzdajú svojmu blízkej okruhu atď.
	Prednášky pre verejnosť, vydávanie informačných publikácií o zmene klímy, v súčasnosti pripravujeme tretie pokračovanie verejne dostupnej publikácie https://otvorenaakademia.sav.sk/
	medzinárodného projektu COEVOLVERS
	prednášky pre stredné a vysoké školy, ako aj sektorové organizácie; organizované semináre pre poľnohospodárov a lesníkov; médiá v novinách, televízii a rozhlase; správy na webe a sociálnych sieťach
	séria prednášok pre vysokoškolských študentov
	prednášky pre poľnohospodárov
	organizovanie workshopov zameraných na zvýšenie odolnosti vodnej infraštruktúry
	Informačný seminár po vyhlásení výzvy v programe Slovensko s kódom PSK-MZP-003-2023-DV-KF „Opatrenia na zadržiavanie vody na účely adaptácie na zmenu klímy v osadách a krajine a/alebo ochranu pred povodňami“
	vytvorenie portálu klima-adapt.sk
	Bol som na informačnej konferencii organizovanej Agentúrou na ochranu životného prostredia. https://klimatickakoalicia.sk/
	Participatívne pracovné stretnutie na tému vypracovania adaptačnej stratégie pre mesto Puchov s predstaviteľmi dôležitých organizácií, štátnej a miestnej správy, školských a mimoškolských zariadení, sociálnych zariadení, podnikateľov a občianskych združení. https://www.puchov.sk/puchov-bude-mat-svoju-strategiu-adaptacie-na-zmenu-klimy-oznam/mid/408320/.html#m_408320 Participatívne stretnutie s predstaviteľmi obce Dubová v rámci vypracovania stratégie adaptácie na zmenu klímy obce Dubová https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fwww.sazp.sk%2Fnovinky%2Fsazp-pomaha-v-oblasti-adaptacie-na-zmenu-klimy-aj-v-obci-dubova&h=AT1frc309RjB1AmvRN85-g1vGo1R5FHPzb34Xn69NLT-CUvfRh2YW2OtvH1hcz6L2upwy6YbcjQF3kaX0BwcNsr1pXb4115e05i4GFa3FWRT_KM9iX5dttXOzg8ZcA4Us1XyIM2bQ4QDA&s=1 Katalóg vybraných adaptačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy v súvislosti s využívaním pôdy https://www.sazp.sk/dokument/f/katalog-vybranych-adaptacnych-opatreni-na-nepriaznive-dosledky-zmeny-klimy-vo-vztahu-k-vyuzitiu-krajiny-2.pdf
	prednášky a organizovanie workshopov (Osídlenie a biodiverzita, Zelená infraštruktúra v mestských osídleniach) https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/starostlivost-o-zivotne-prostredie/zmena-klimy/podujatia - príprava výstavy plagátov „Zelená infraštruktúra v mestských sídlach“ https://download.sazp.sk/Zelena_infrastrukutra_25%20plagatov.pdf - participatívne stretnutie v Púchove a Dubovej v rámci prípravy Stratégie adaptácie na zmenu klímy https://www.sazp.sk/novinky/strategia-adaptacie-na-zmenu-klimy-pre-mesto-puchovhttps://www.sazp.sk/novinky/sazp-pomaha-v-oblasti-adaptacie-na-zmenu-klimy-aj-v-obci-dubova - príprava stratégií adaptácie na zmenu klímy pre mesto Púchov a obec Dubová https://www.sazp.sk/cms/documents/2025/strategia-adaptacie-na-zmenu-klimy-pre-obec-dubova_final_67bc0712ca5fb.pdf https://www.sazp.sk/cms/documents/2024/strategia-adaptacie-na-zmenu-klimy_puchov_final_14.10.2024_671b4ca0c4bce.pdf - prednáška „Zadržiavanie vody v krajine“ https://www.sazp.sk/cms/documents/2024/strategia-adaptacie-na-zmenu-klimy_puchov_final_14.10.2024_671b4ca0c4bce.pdf - vedúci autorského tímu publikácie „Zelená infraštruktúra a jej význam v protipovodňovej ochrane“ https://www.sazp.sk/dokument/f/sazp-zelena-infrastruktura-dec-2021.pdf

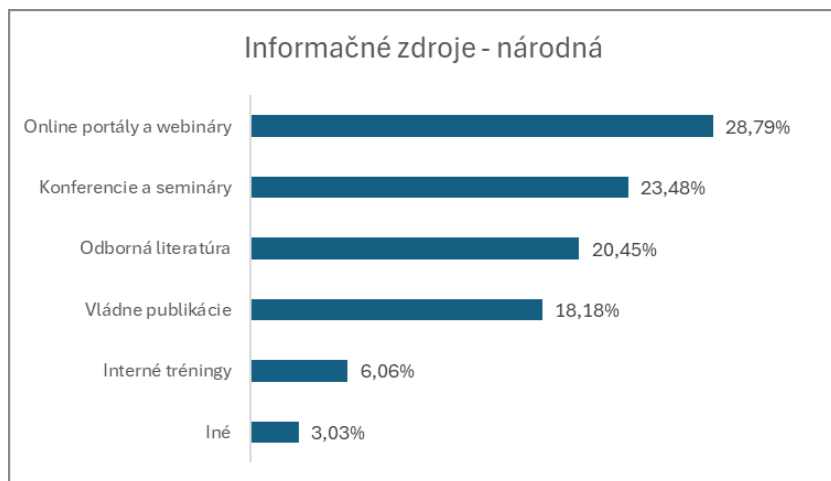
Vládna úroveň	Komentár
	Napríklad ClimaAdapt (https://www.klima-adapt.sk/o-platfome) a mnoho ďalších...
	Projekt Clima Best https://www.sazp.sk/projekty-eu/klima-best
	Horizon Europe Missions – Misia Obnova našich oceánov a vôd, Misia Land Deal, Misia Prispôsobenie sa zmene klímy, Misia Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá; BioEast – https://bioeast.eu/ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14491-European-Water-Resilience-Strategy_en
	Tie, ktoré sa týkajú ochrany prírody a biodiverzity a prevencie ich vplyvu na zmenu klímy.
Obce	Prostredníctvom realizácie projektov z fondov EÚ: https://www.kosice.sk/clanky/skupina/projekty-mesta , https://www.kri.sk/verejnost-pomaha-samosprave-vytvarat-klimaticky-bezpecnejsie-kosice/
	Prioritné normy MZI pre zeleň proti zmene klímy.
Okres	Činnosť oddelenia zahŕňa ochranu životného prostredia
	konzultácie, stretnutia s primátormi a vzdelávanie
	vypracovanie programov ochrany ovzdušia, účasť na verejných vypočutiach

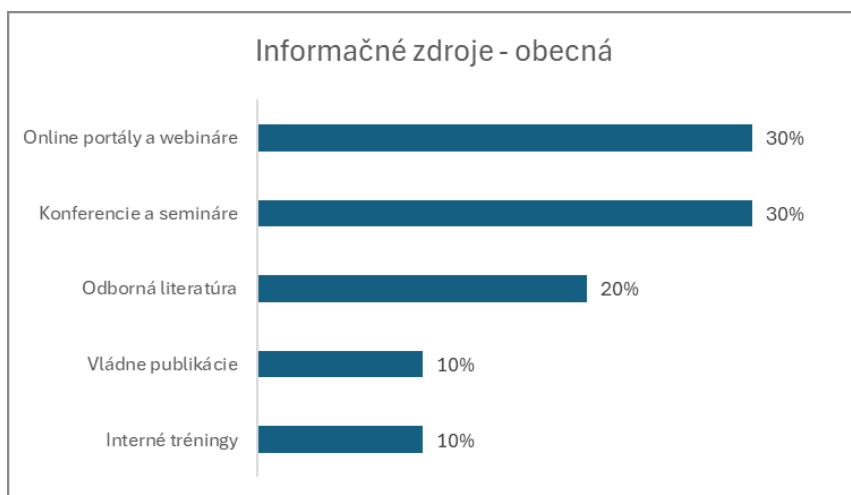
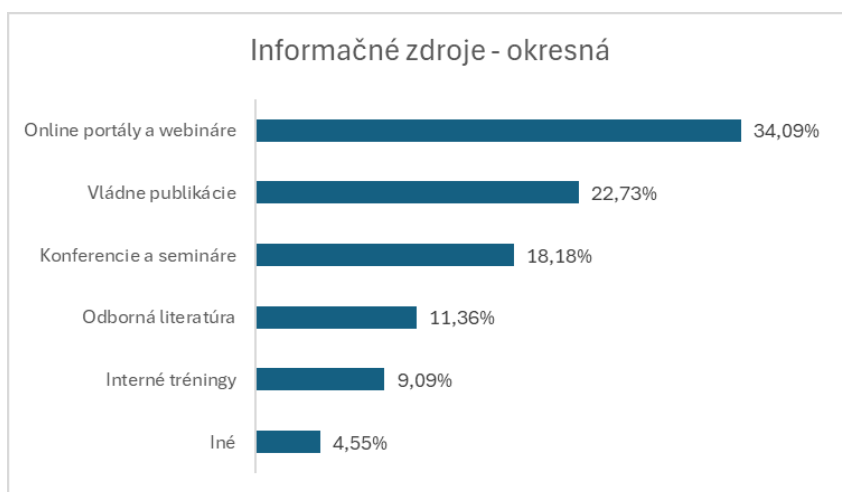
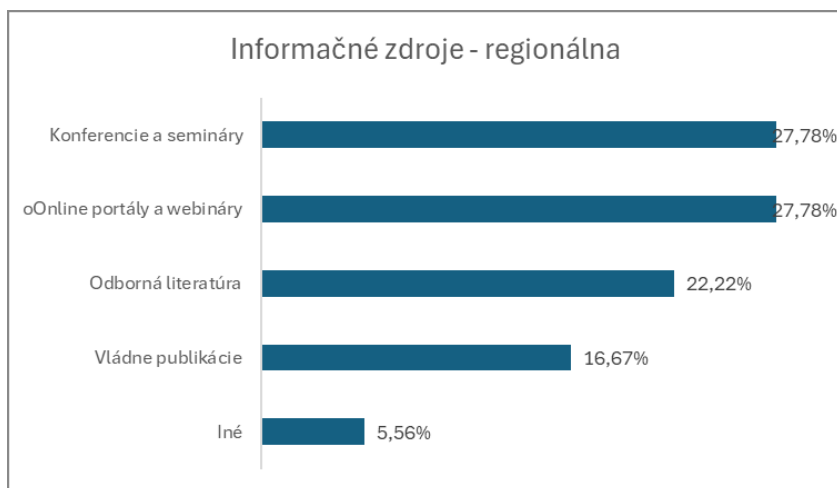
Otázka 5: Aké zdroje informácií používate na získanie informácií o prispôsobovaní sa zmene klímy? (Vyberte všetky, ktoré sa vzťahujú)

Na národnej, municipálnej a regionálnej úrovni sú najdôležitejšími zdrojmi informácií o prispôsobovaní sa zmene klímy „online portály a webináre“ a „konferencie a semináre“.

Na okresnej úrovni sa respondenti okrem „online portálov a webinárov“ spoliehajú aj na „vládne publikácie a správy“ (pozri Obrázok 8).

Obrázok 8 : Percentuálne rozdelenie používaných informačných zdrojov o prispôsobovaní sa zmene klímy podľa úrovne správy

Keď respondenti v otázke č. 5 zvolili odpoveď „Iné“, boli požiadaní, aby svoju odpoveď stručne špecifikovali. **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.** V odpovediach sa uvádzalo, že informácie o prispôsobovaní sa zmene klímy sa získavajú predovšetkým z tematických odborných sietí zameraných na súvisiace úlohy, napríklad z Európskej komunity praxe v oblasti prispôsobovania sa zmene klímy. Ďalšie zdroje zahŕňajú publikácie európskych inštitúcií (Komisia a Európska environmentálna agentúra), odbornú literatúru, komerčné články a obsah zo sociálnych sietí. Niektoré odpovede sa týkali aj verejných médií a osobného úsudku. Ďalšie

odpovede zdôraznili, že dôležitú úlohu zohrávajú empirické znalosti, dôkladné pozorovanie prírody a praktický zdravý rozum, pričom sa riadia myšlienkou učiť sa od ekosystémov, a nie prehnane regulovať.

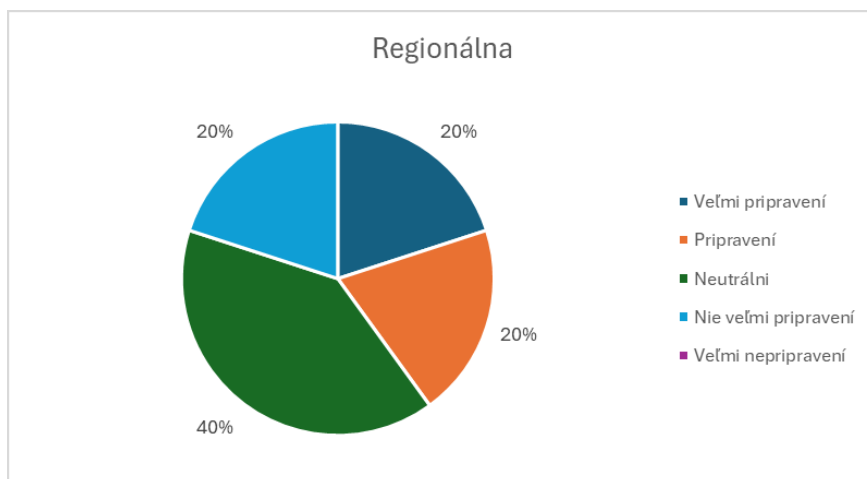
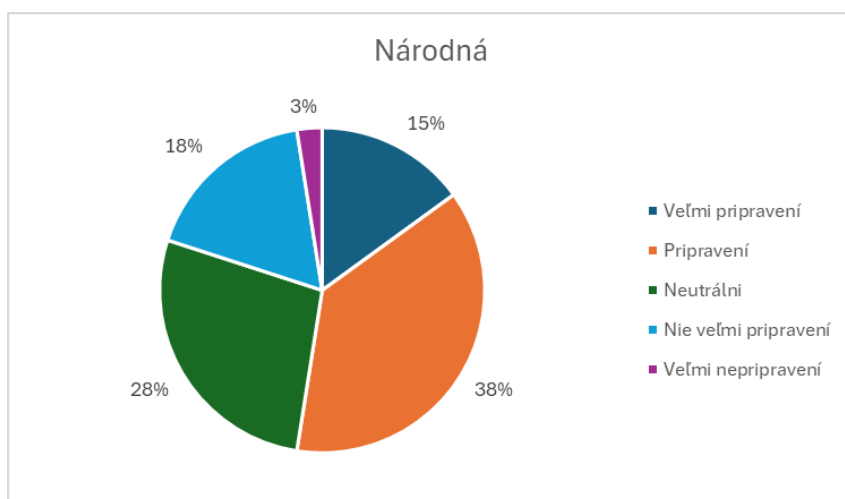
Otázka 6: Ako hodnotíte súčasnú pripravenosť vašej organizácie/inštitúcie na implementáciu adaptačných politík, programov alebo opatrení?

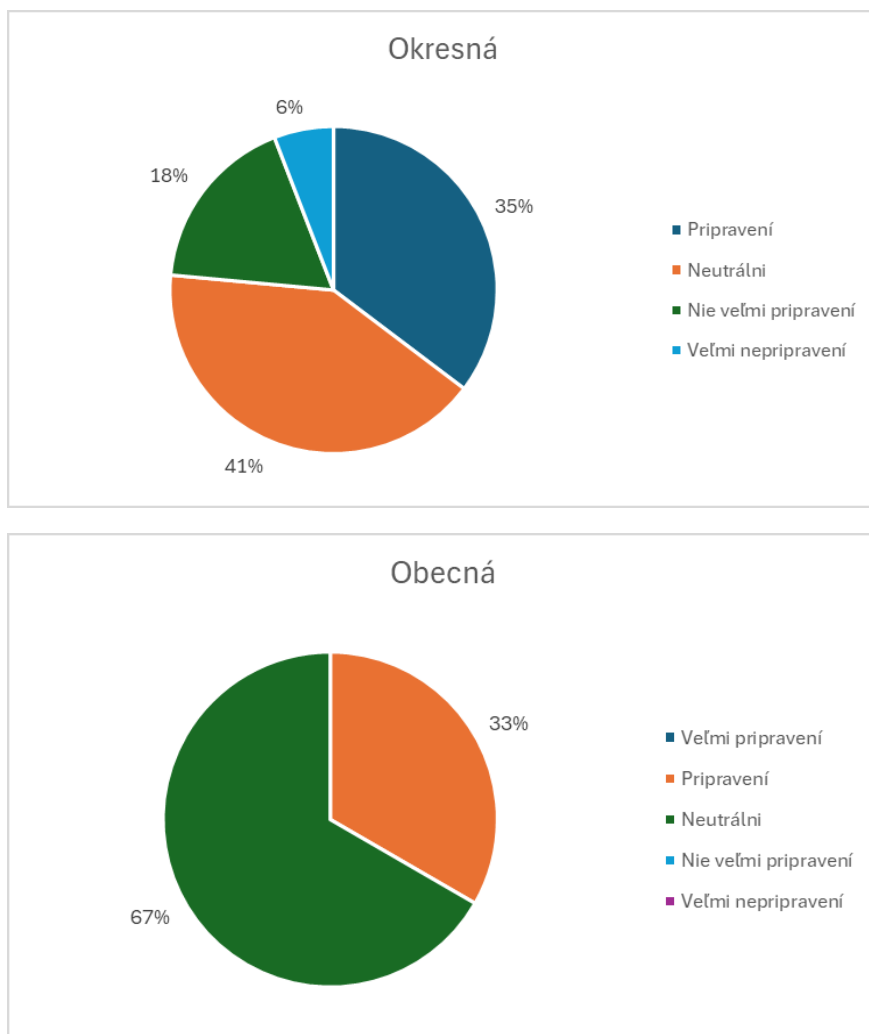
Obrázok9 uvádza percentuálne rozdelenie úrovne pripravenosti organizácie/inštitúcie na implementáciu adaptačných politík podľa úrovne vlády.

- Na národnej úrovni viac ako polovica respondentov uvádza, že sú v súčasnosti pripravení (veľmi pripravení a pripravení). Niečo málo pod 20 % však považuje svoju pripravenosť za nedostatočnú alebo žiadnu.
- Na regionálnej úrovni 40 % respondentov považuje svoju pripravenosť za veľmi dobrú až dobrú a približne 20 % uvádza, že nie je pripravených vôbec. Zostávajúcich 40 % má na túto otázku neutrálny názor.
- Na okresnej úrovni sa len 35 % považuje za pripravených, 41 % je neutrálnych a viac ako 20 % tvrdí, že nie sú pripravení vôbec.
- Na úrovni obcí je až 67 % respondentov neutrálnych a len 33 % si myslí, že sú pripravení.

Podiel „neutrálnych“ odpovedí je vysoký na všetkých úrovniach štátnej správy.

Obrázok9 : Percentuálne rozloženie úrovne pripravenosti organizácie/inštitúcie na implementáciu adaptačných politík podľa úrovne správy.

ČASŤ 3: TÉMY, FORMÁT A TRVANIE ŠKOLENÍ

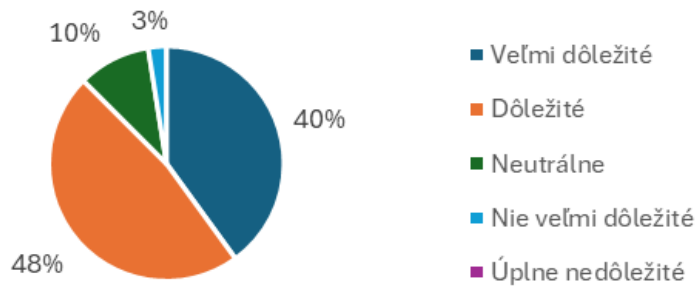
Účinná adaptácia na zmenu klímy si vyžaduje nielen povedomie, ale aj cielené školenia, ktoré odborníkom poskytnú potrebné zručnosti a vedomosti. Táto časť sa zameriava na potreby školení v oblasti adaptácie na zmenu klímy na Slovensku a skúma vnímaný význam takýchto školení, doterajšiu účasť na relevantných programoch a preferované témy, formáty a trvanie budúcich školení. Porozumením týchto aspektov je možné prispôsobiť školiace iniciatívy tak, aby lepšie podporovali úsilie o adaptáciu na zmenu klímy v rôznych sektoroch a posilnili schopnosť organizácií riešiť výzvy súvisiace so zmenou klímy.

Otázka 1: Ako by ste ohodnotili dôležitosť školenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy pre vašu prácu?

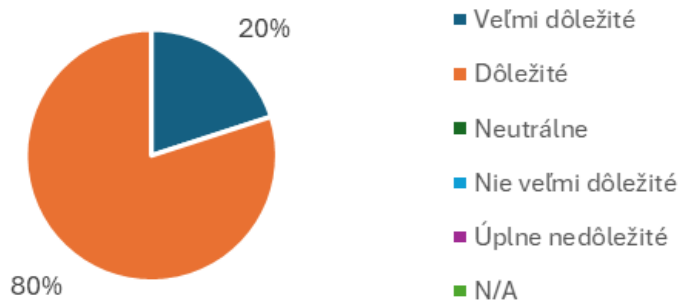
Prevažná väčšina na všetkých úrovniach štátnej správy považuje školenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy za veľmi dôležité alebo dôležité pre svoju každodennú prácu, čo zdôrazňuje vysokú prioritu tejto témy vo verejnom sektore (pozri Obrázok 10 : Percentuálne rozdelenie dôležitosti školení v oblasti adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne správy. Obrázok 10).

Obrázok 10 : Percentuálne rozdelenie dôležitosti školení v oblasti adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne správy.

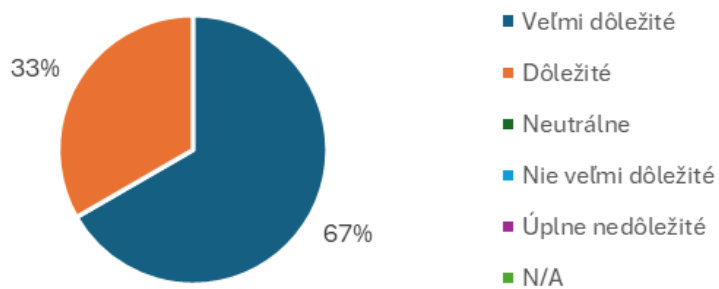
Národná

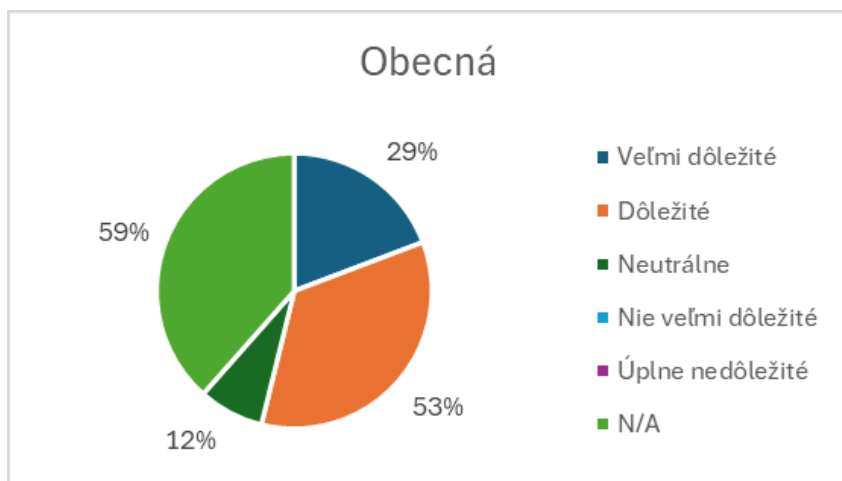

Regionálna

Okresná

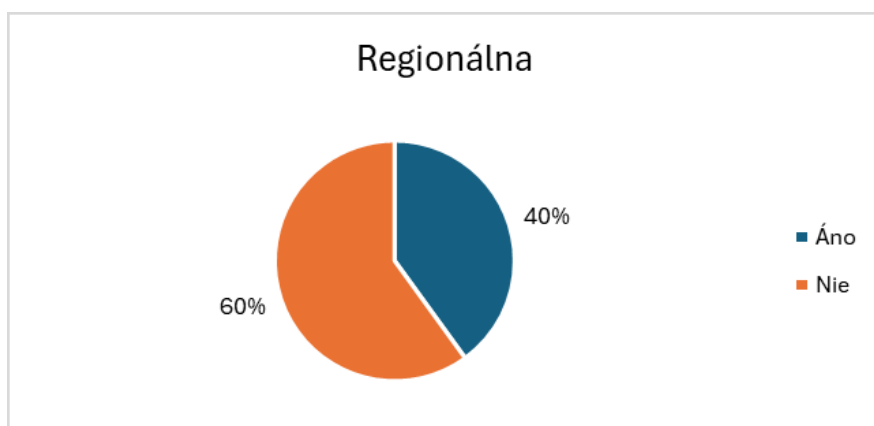
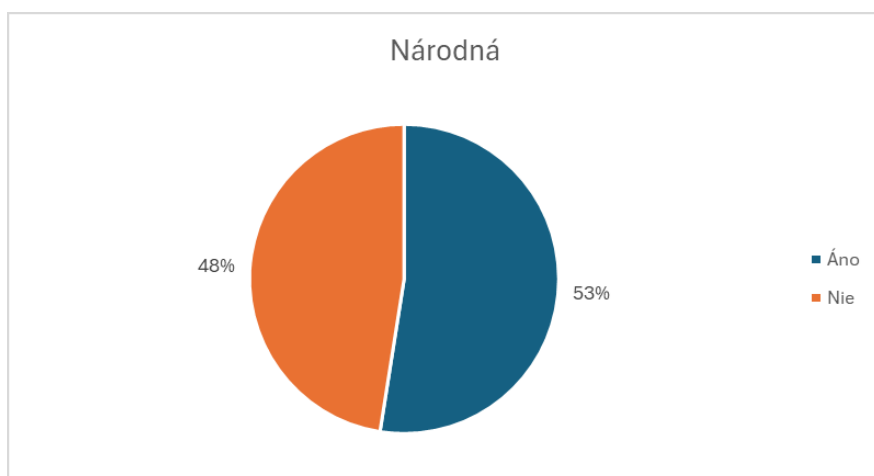

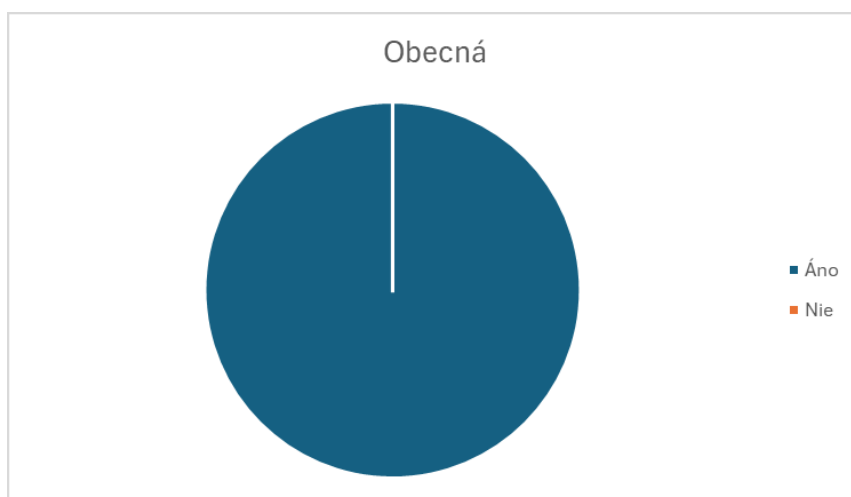
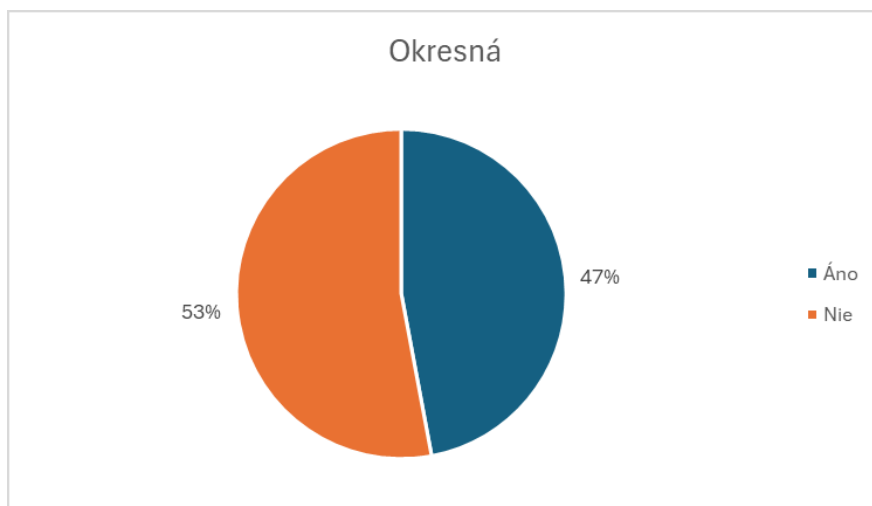

Otázka 2: Zúčastnili ste sa v minulosti na nejakom školení súvisiacom s adaptáciou na zmenu klímy?

Približne polovica respondentov na národnej a okresnej úrovni sa už zúčastnila školenia. Na úrovni obcí sa všetci už zúčastnili aspoň jedného školenia o adaptácii na zmenu klímy. Zároveň výsledky dotazníka naznačujú možné zaostávanie v 3 regiónoch, ktoré odpovedali na dotazník, čo poukazuje na potrebu dodatočných programov alebo priamejšej reklamy. (pozri Obrázok 11).

Obrázok 11 : Percentuálne rozdelenie účasti na akomkoľvek školení súvisiacom s adaptáciou na zmenu klímy podľa úrovne správy.

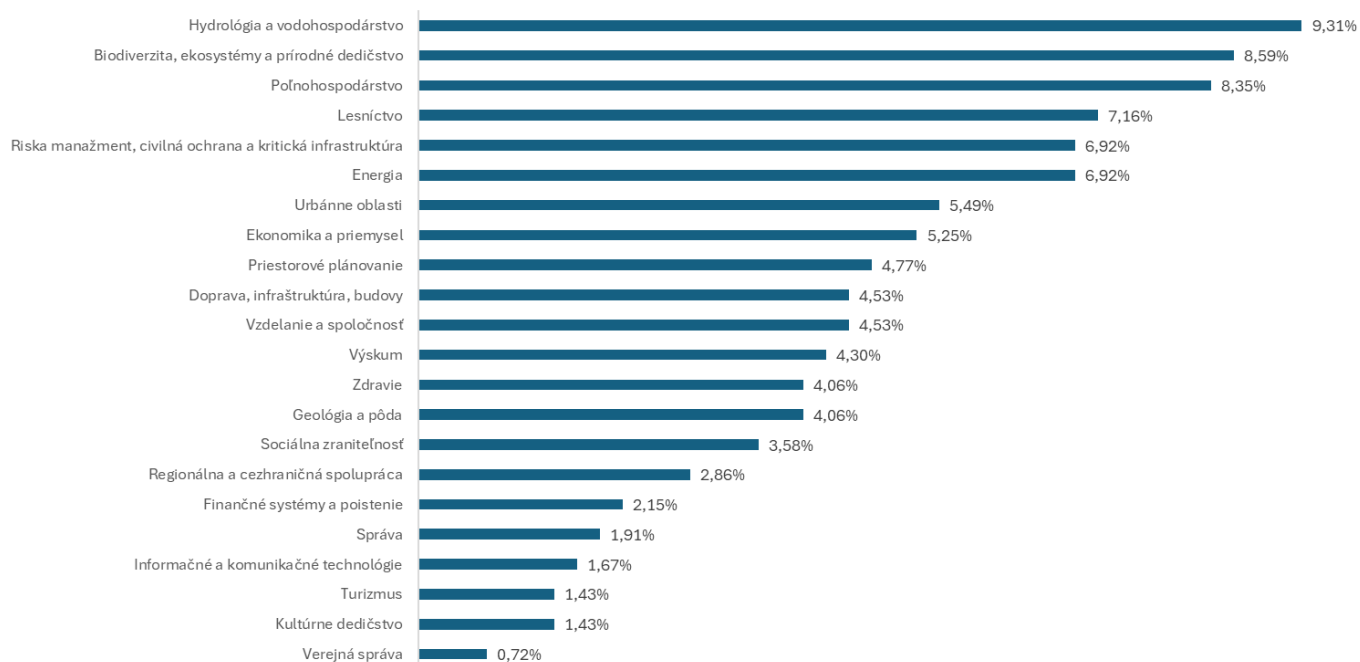

Keď respondenti odpovedali „áno“ na otázku č. 2, boli požiadaní, aby stručne špecifikovali svoju odpoveď **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.** . Odpovede z **regionálnej úrovne** zahŕňajú spomenutie formátov školení, ako napríklad „Udržateľnosť pre obce“, „Škola regionálneho rozvoja“ a technická pomoc v rámci MIP4ADAPT. Odpovede z **národnej úrovne** ukazujú najrozmanitejšie účasti na školeniach, vrátane online školení o poľnohospodárskej meteorológii, vzdelávacích podujatí Agentúry na ochranu životného prostredia, webinárov, seminárov, workshopov, konferencií a špecializovaných kurzov, ako sú kurzy Programu OSN pre životné prostredie. Spätná väzba z **obecnej úrovne** zahŕňa účasť na konferenciách, online workshopoch, seminároch, študijných návštevách a špecializovaných podujatiach, ako sú konferencie iCARI o mestách odolných voči zmene klímy. Spätná väzba z **okresnej úrovne** spomína rôzne formáty, vrátane konferencií, webinárov zameraných konkrétne na odvod dažďovej vody, pracovných konzultačných stretnutí a vzdelávacích workshopov organizovaných Ministerstvom životného prostredia a SAŽP (Slovenská agentúra životného prostredia).

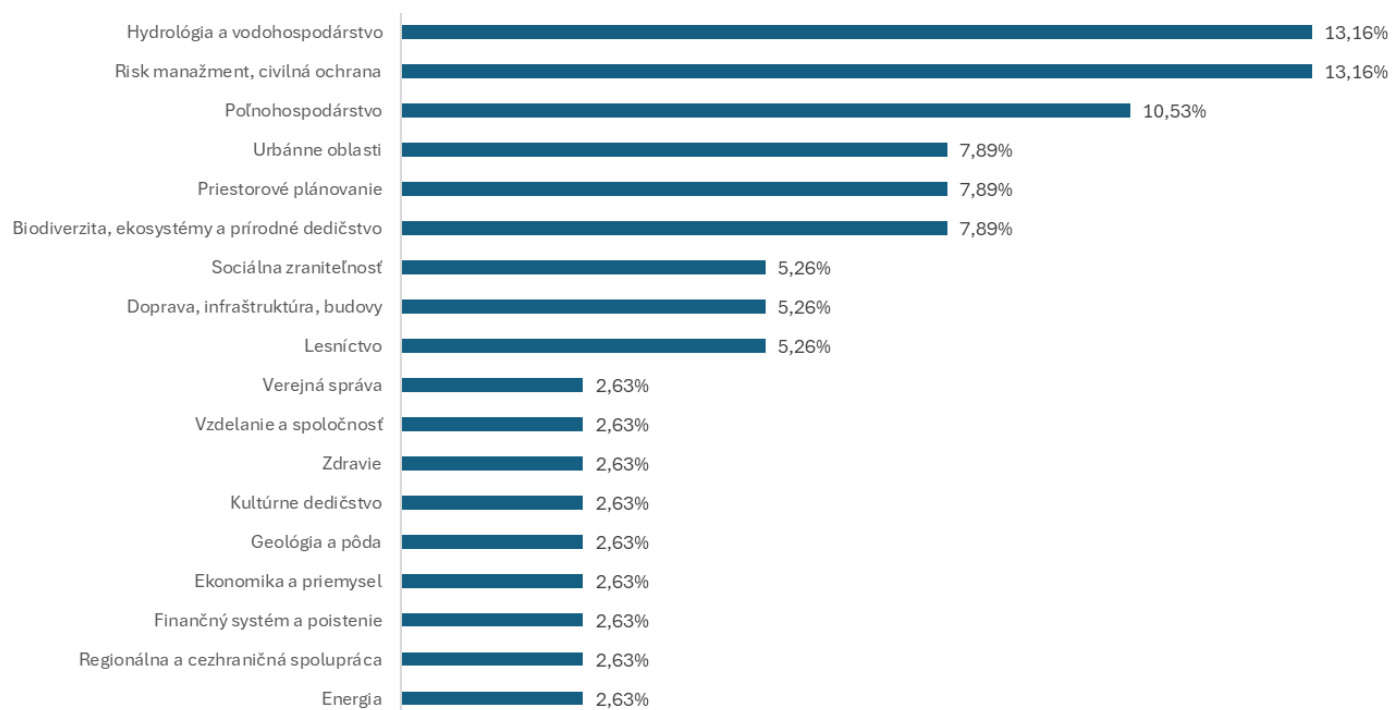
Otázka 3: Ktoré témy považujete za najdôležitejšie pre vzdelávacie programy zamerané na posilnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy? (Vyberte všetky, ktoré sa vzťahujú na sektory a prierezové aspekty návrhu revidovanej národnej adaptačnej stratégie)

Obrázok12 : Percentuálne rozdelenie najdôležitejších tém pre vzdelávacie programy zamerané na posilnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne vlády.

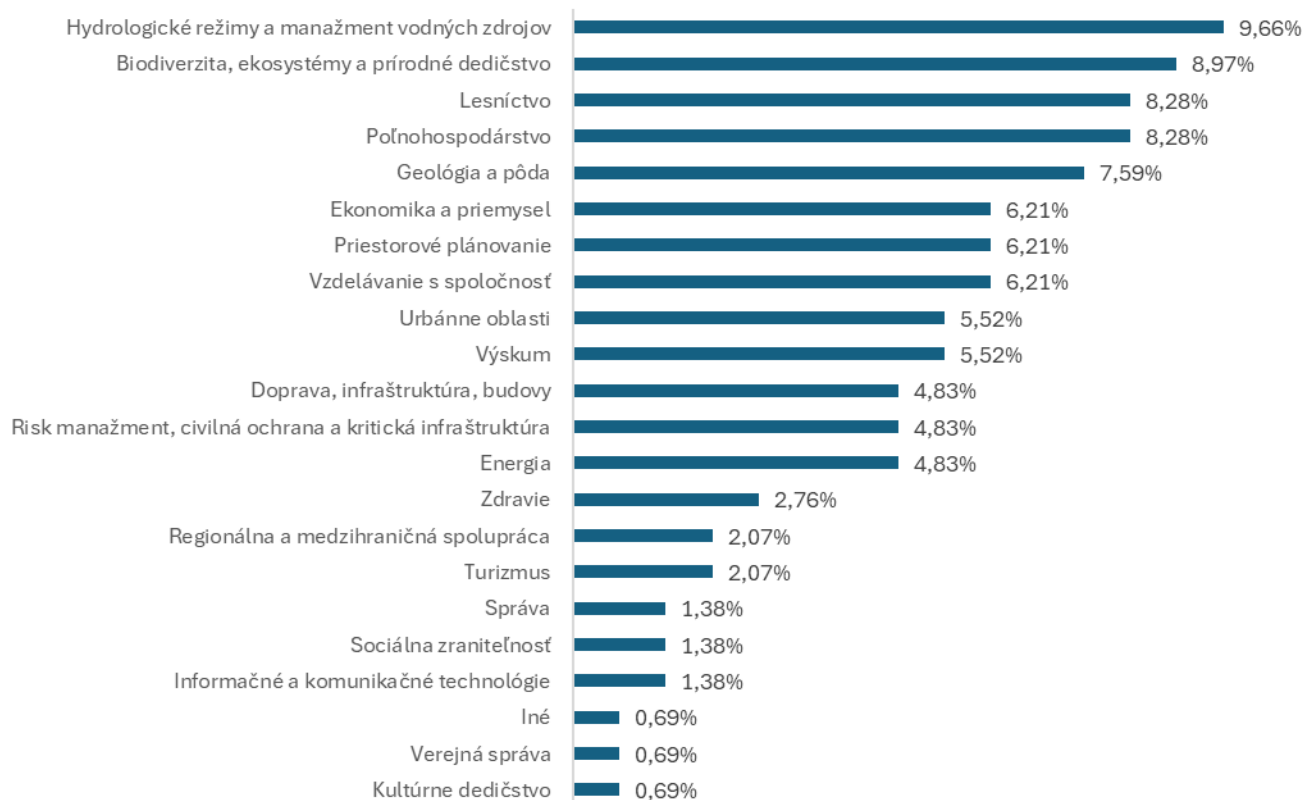
Najdôležitejšie témy pre vzdelávacie programy na národnej úrovni

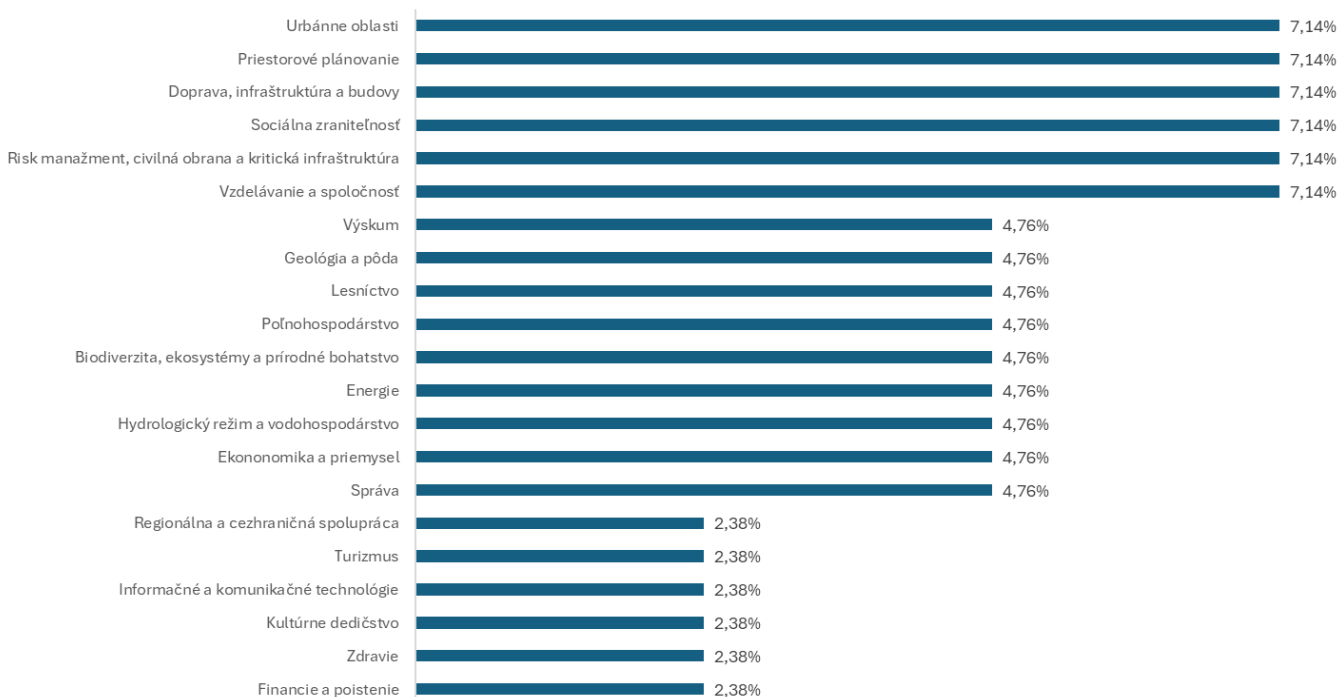
Najdôležitejšie témy pre vzdelávacie programy na regionálnej úrovni

Najdôležitejšie témy pre vzdelávacie programy na okresnej úrovni

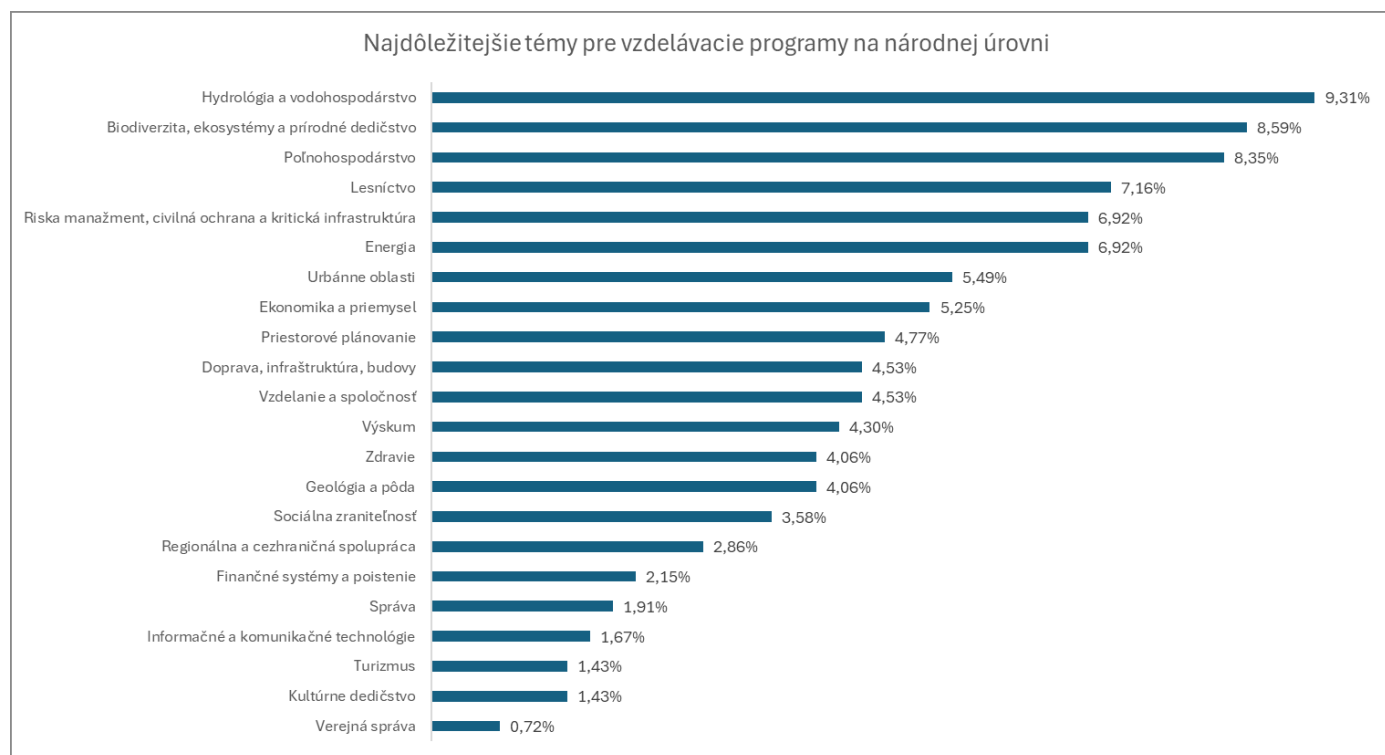
Najdôležitejšie témy pre vzdelávacie programy na obecnej úrovni

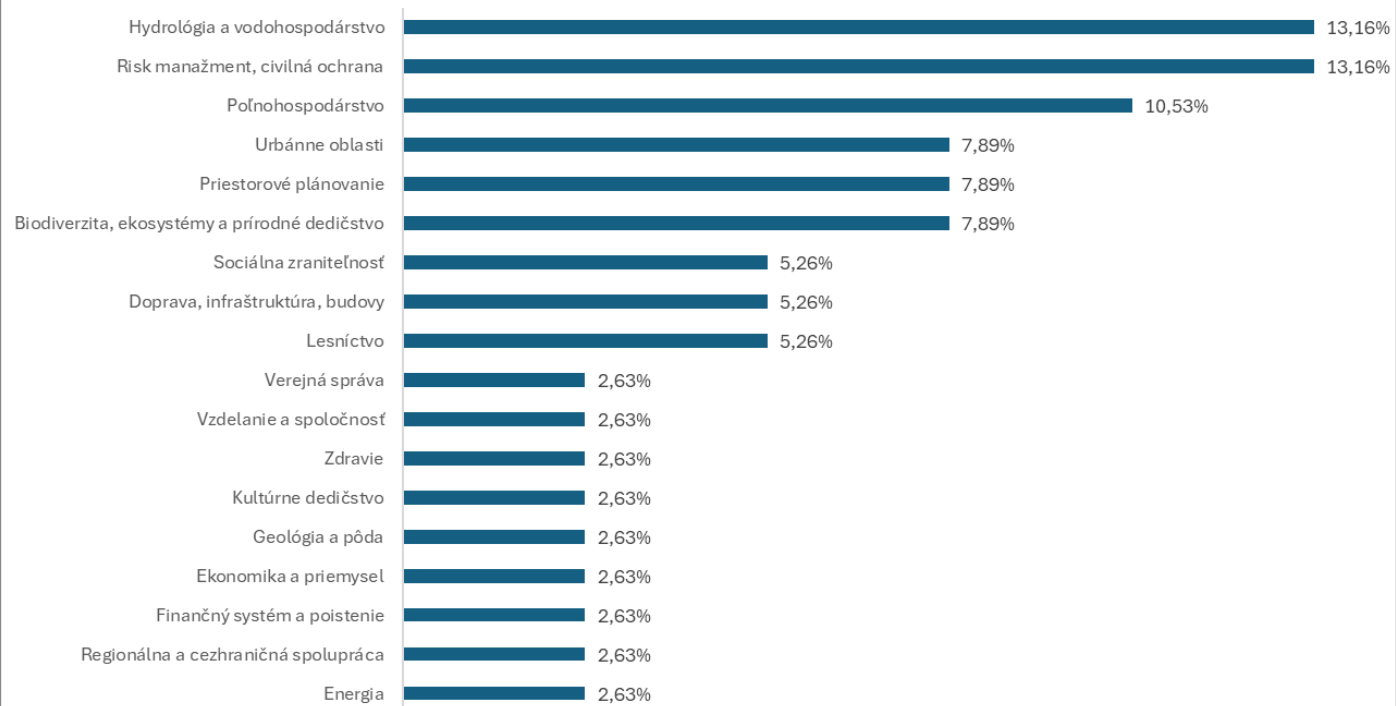
ukazuje percentuálne rozdelenie najdôležitejších tém pre vzdelávacie programy zamerané na posilnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne vlády.

- Na národnej úrovni boli najčastejšie spomínané tri témy: na prvom mieste je „Hydrologický režim a riadenie vodných zdrojov“, „Biodiverzita, ekosystémy a prírodné dedičstvo“ a „Poľnohospodárstvo“.
- Na regionálnej úrovni sa na prvom mieste umiestnili „Hydrologický režim a riadenie vodných zdrojov“ a „Riadenie rizík katastrof, civilná ochrana a kritická infraštruktúra“, za ktorými nasleduje „Poľnohospodárstvo“.
- Na okresnej úrovni je na prvom mieste „Hydrologický režim a riadenie vodných zdrojov“, na druhom mieste „Biodiverzita, ekosystémy a prírodné dedičstvo“ a na treťom mieste sa delia „Lesníctvo“ a „Poľnohospodárstvo“.
- Na úrovni obcí sa na prvom mieste nachádzajú „mestské oblasti“, „územné plánovanie“, „doprava, infraštruktúra, budovy“, „sociálna zraniteľnosť“ a „riadenie rizík katastrof, civilná ochrana a kritická infraštruktúra“.

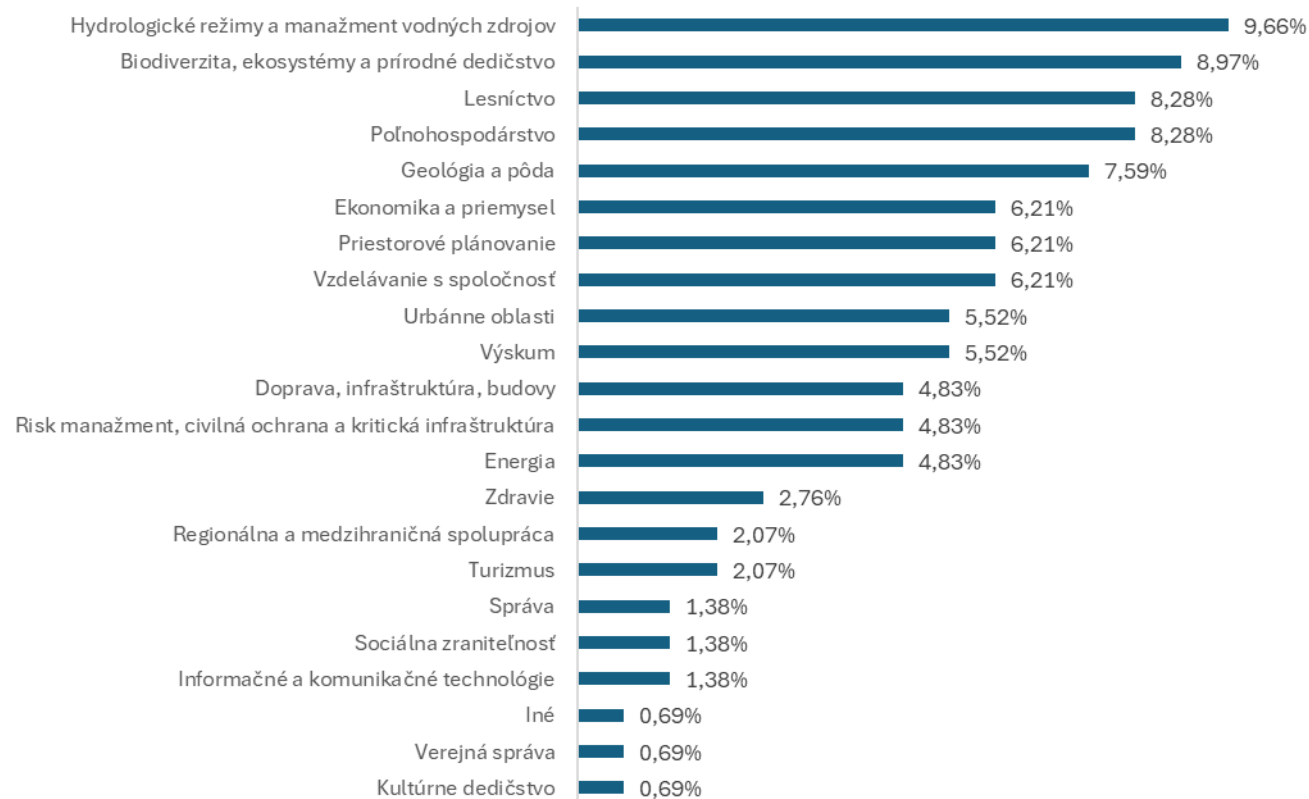
Obrázok12 : Percentuálne rozdelenie najdôležitejších tém pre vzdelávacie programy zamerané na posilnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy podľa úrovne vlády.

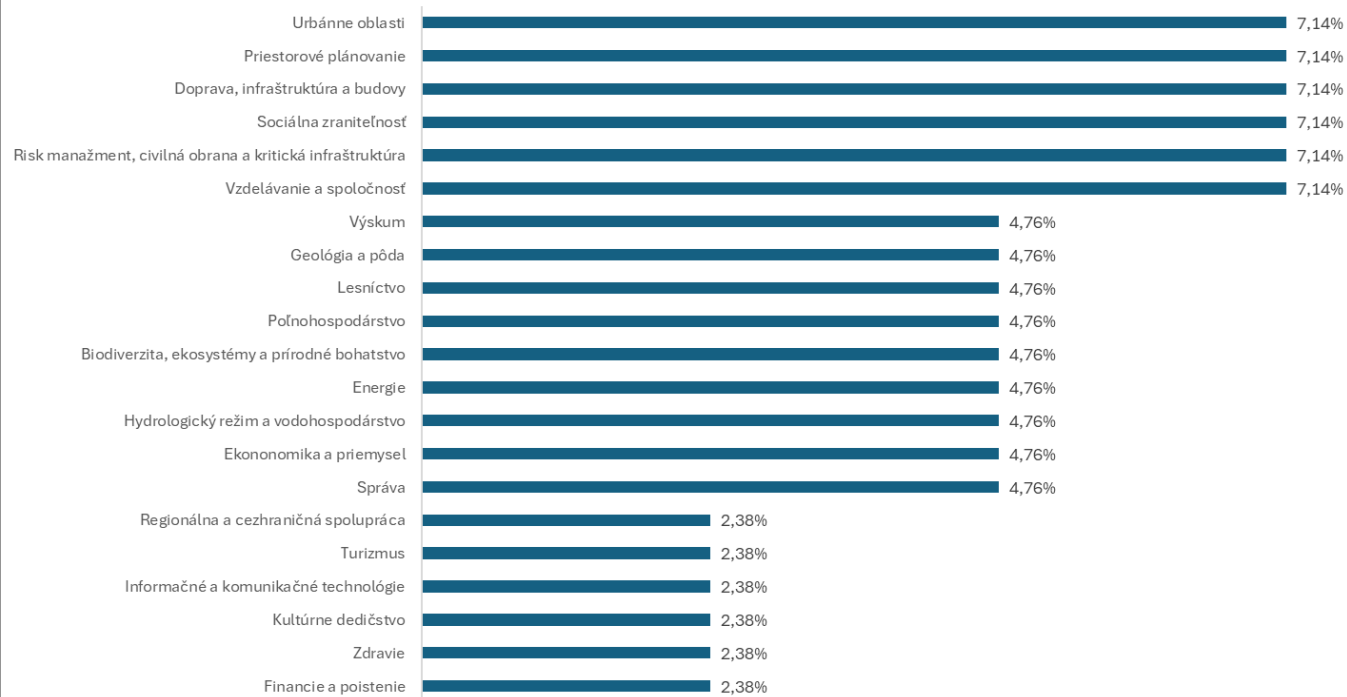
Najdôležitejšie témy pre vzdelávacie programy na regionálnej úrovni

Najdôležitejšie témy pre vzdelávacie programy na okresnej úrovni

Najdôležitejšie témy pre vzdelávacie programy na obecnej úrovni

Na úrovni okresov bola spomenutá len jedna ďalšia téma:

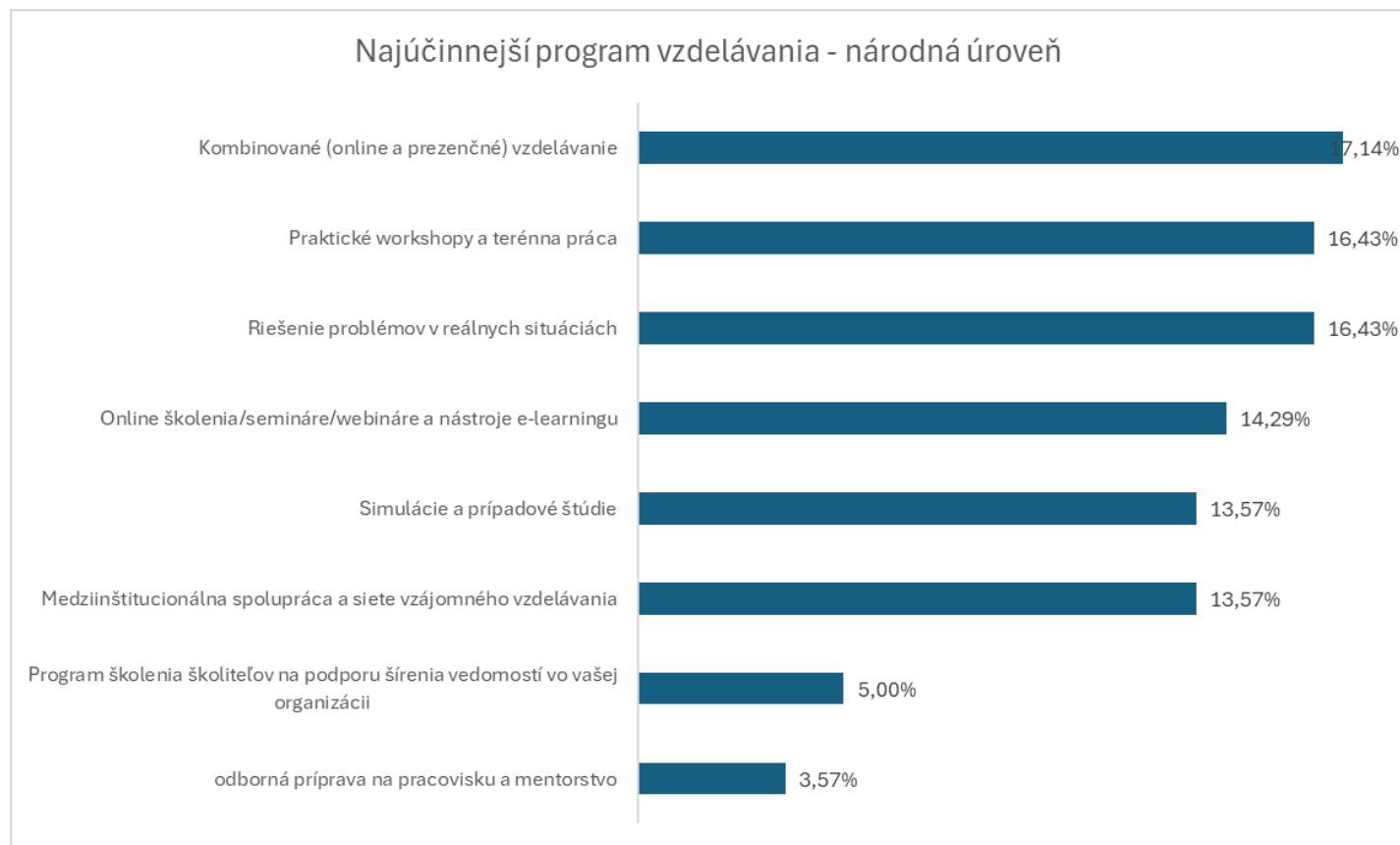
Pokiaľ ide o témy vzdelávania zameraného na posilnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy, bola spomenutá len jedna ďalšia téma: budovanie meta-zručností. Ľudia zdôrazňovali sebareflexiu a osobný rast, kladenie dobrých otázok, prepojenie toho, čo vidia a počujú, a učenie sa z viacerých odborných pohľadov, nie len z jedného.

Otázka 4: Aký typ vzdelávacieho formátu by bol pre vás/vašu organizáciu najúčinnější?

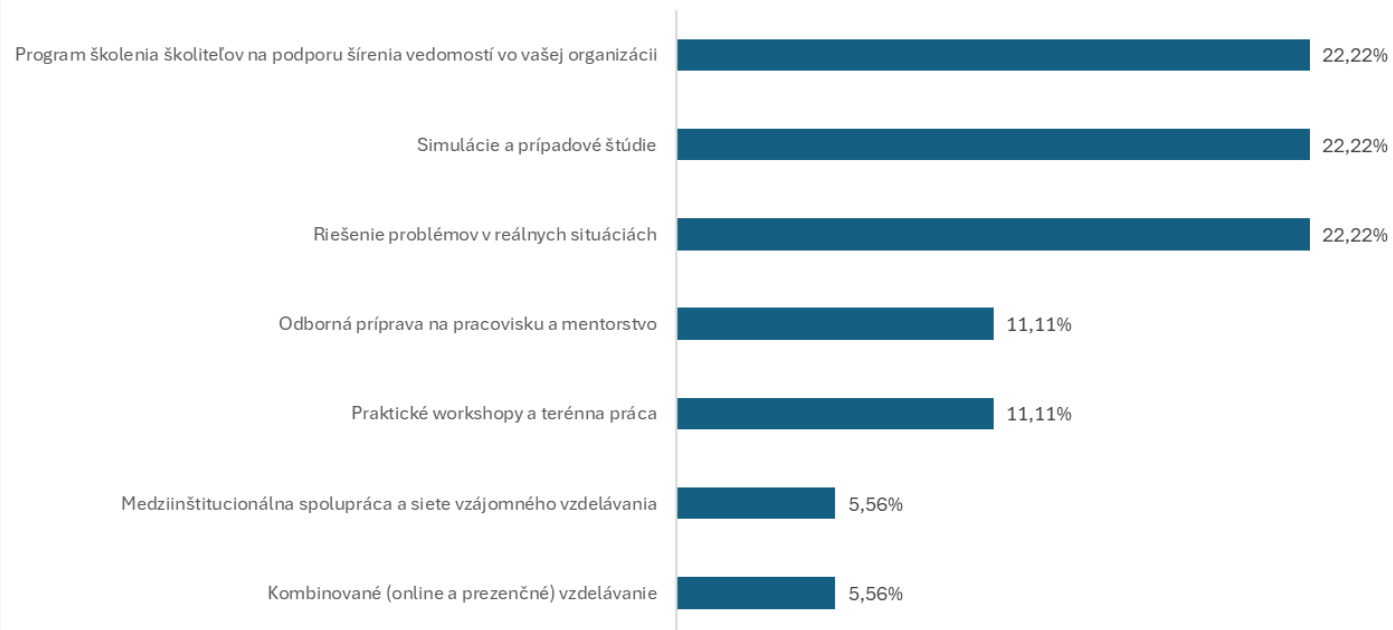
Obrázok 13 ukazuje percentuálne rozdelenie najúčinnějších formátov školení na úrovni vlády.

- Na národnej úrovni boli najčastejšie spomínané tri témy: na prvom mieste je „kombinované (online a osobné) vzdelávanie“, nasledované „praktickými workshopmi a terénnou prácou“ a „riešením problémov v reálnych scenároch“.
- Na regionálnej úrovni sa na prvom mieste umiestnili „program školenia školiťov na podporu šírenia vedomostí vo vašej organizácii“, „riešenie problémov v reálnych situáciách“ a „simulácie a prípadové štúdie“.
- Na úrovni okresov je na prvom mieste „Online školenia/semináre/webináre a nástroje e-learningu“, nasledované „Kombinovaným (online a osobným) vzdelávaním“ a „Riešením problémov v reálnych situáciách“, ktoré sa delia o druhé miesto.
- Na úrovni obcí sa na prvom mieste umiestnili „Riešenie problémov v reálnych situáciách“, „Program školenia školiťov na podporu šírenia vedomostí vo vašej organizácii“, „Simulácie a prípadové štúdie“ a „Praktické workshopy a terénna práca“.

Obrázok13 : Percentuálne rozdelenie najúčinnnejších formátov vzdelávania podľa úrovne správy

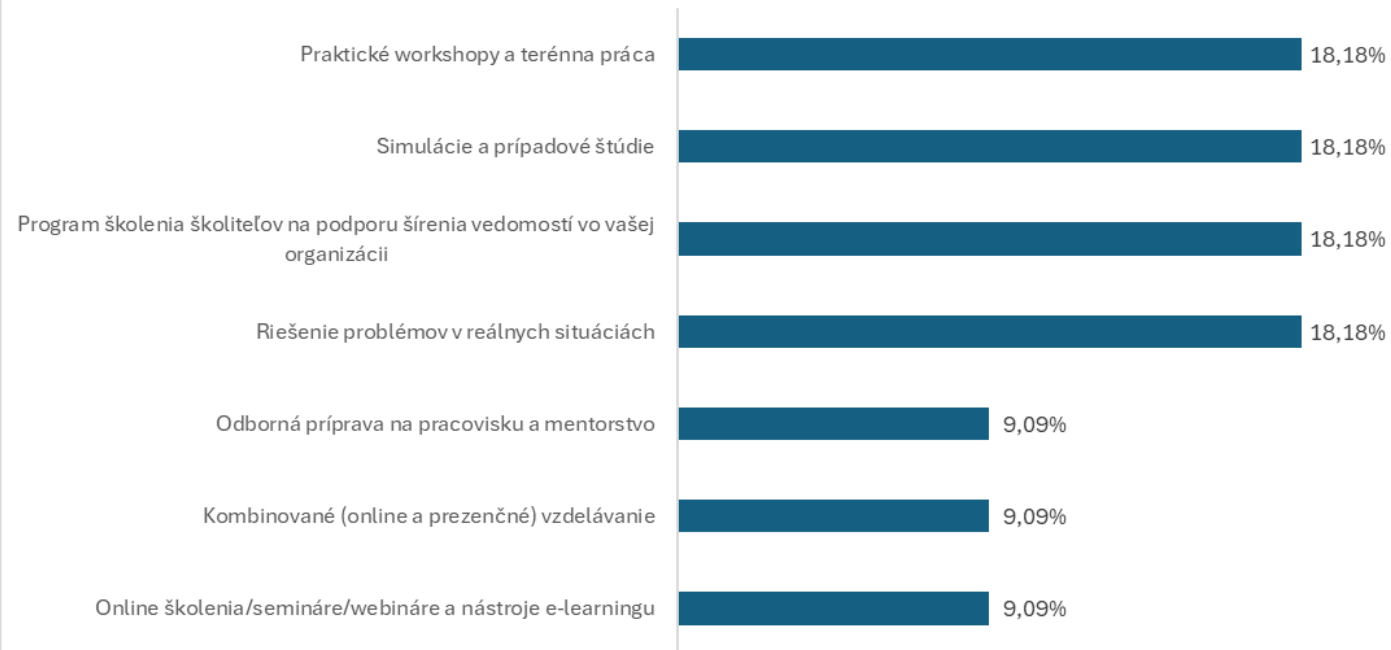
Najúčinnejší program vzdelávania - regionálna úroveň

Najúčinnejší program vzdelávania - okresná úroveň

Najúčinnejší program vzdelávania - obecná úroveň

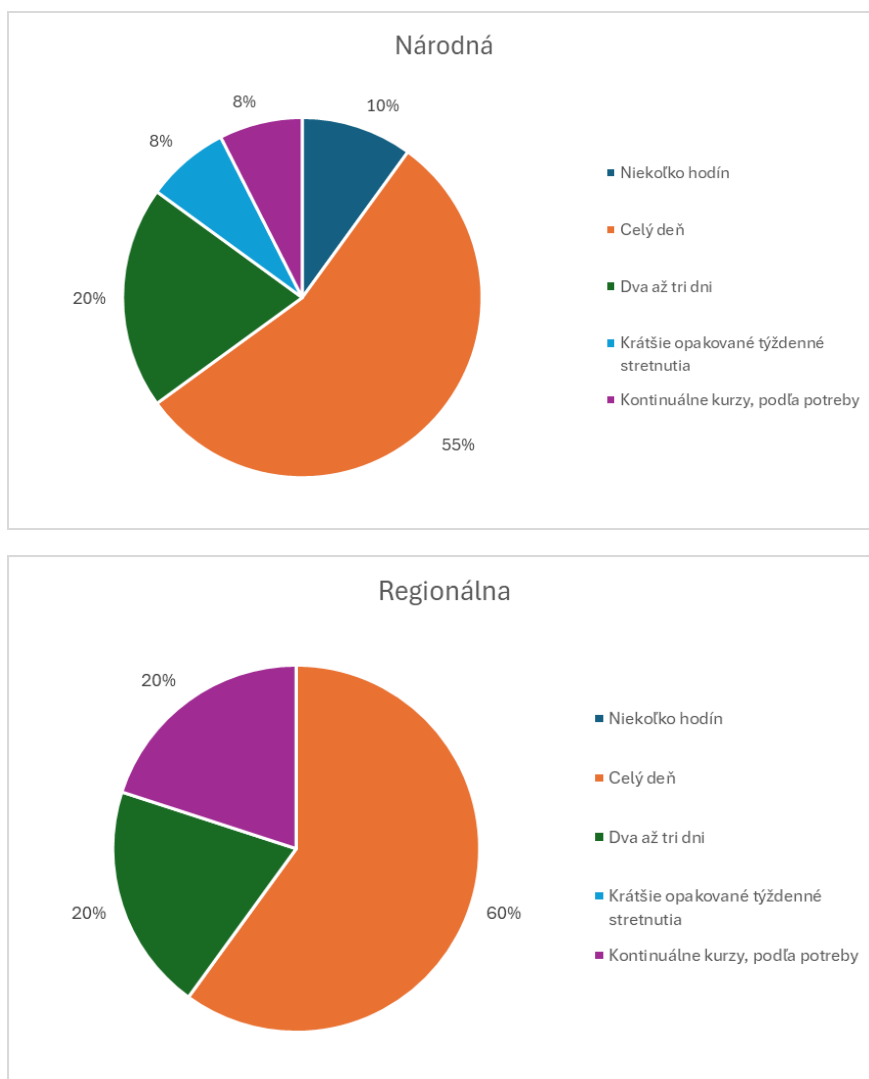

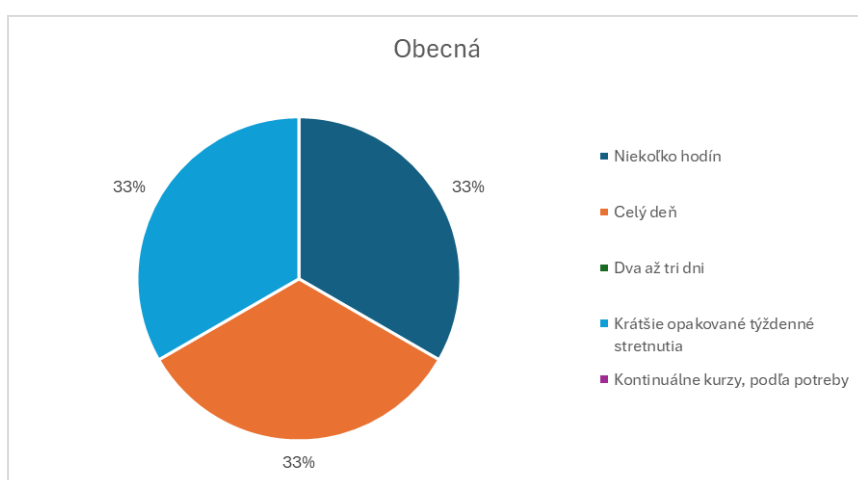
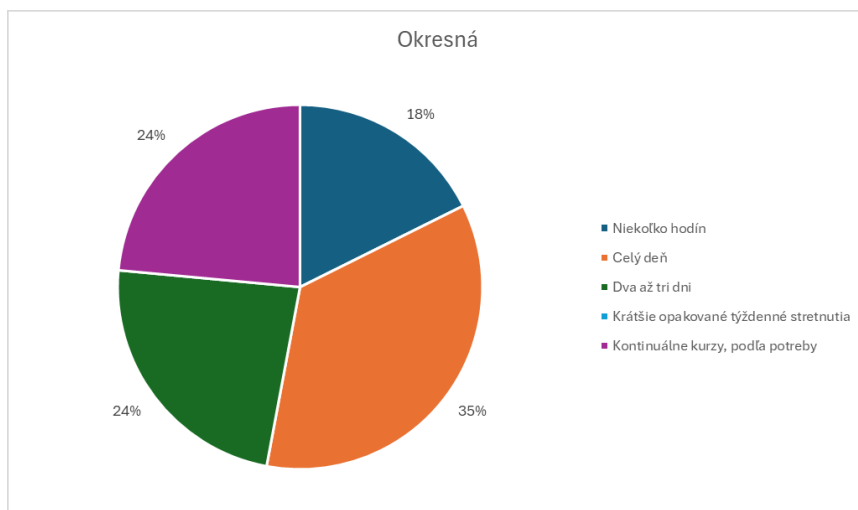
Otázka 5: Aká dĺžka trvania školení je podľa vás najvhodnejšia?

Na národnej, regionálnej a okresnej úrovni sa uprednostňujú jednoduchové školenia, hneď za nimi nasledujú 2-3-dňové workshopy. To hovorí v prospech kompaktných, ale podrobných formátov.

Na úrovni samosprávy sa naopak vynára heterogénny obraz: 33 % respondentov uprednostňuje buď „krátke jednotky trvajúce niekoľko hodín“, „jednodňové podujatia“ alebo „krátke týždenné formáty počas dlhšieho obdobia“. Táto variabilita poukazuje na odlišné pracovné podmienky a potreby v menších správnych jednotkách. (pozri Obrázok 14).

Obrázok 14 : Percentuálne rozdelenie dĺžky trvania školení podľa úrovne správy.

ČASŤ 4: ŠPECIFICKÉ POTREBY SEKTORA

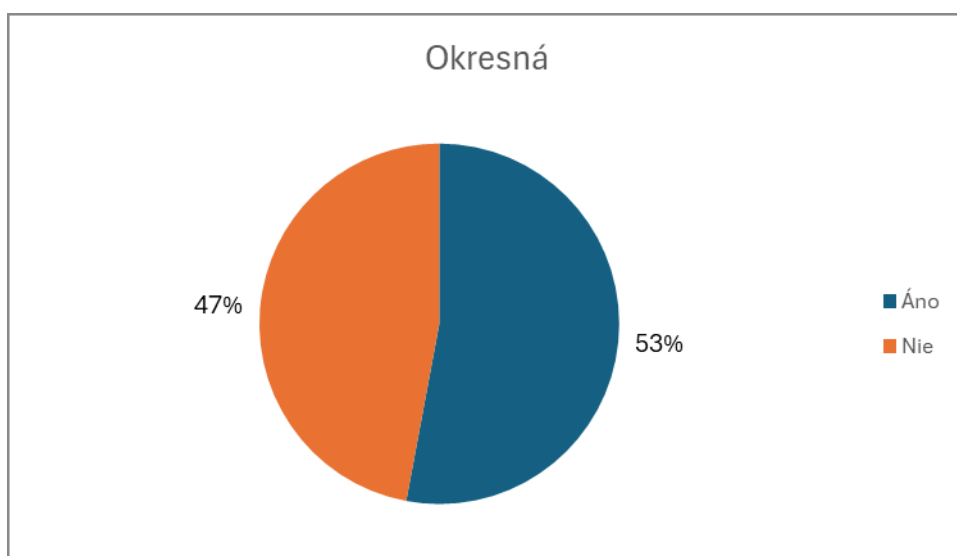
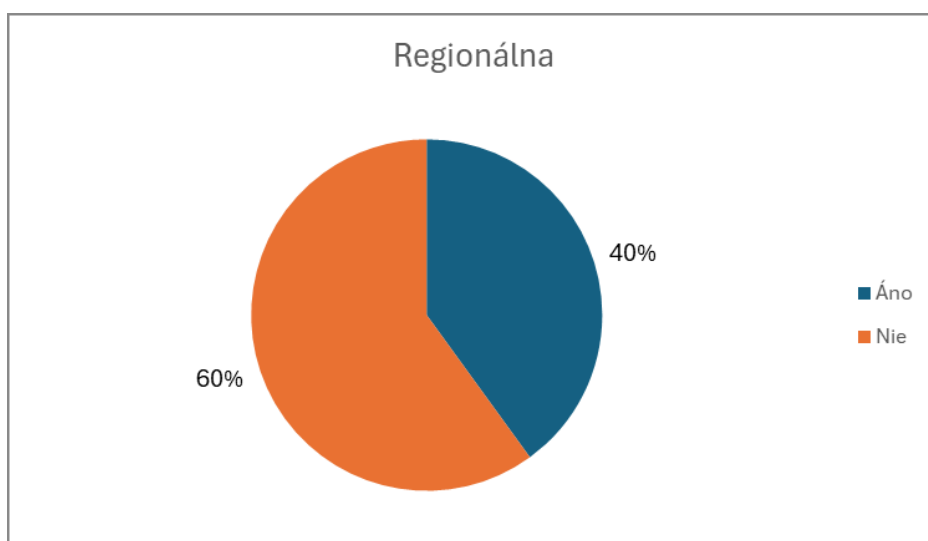
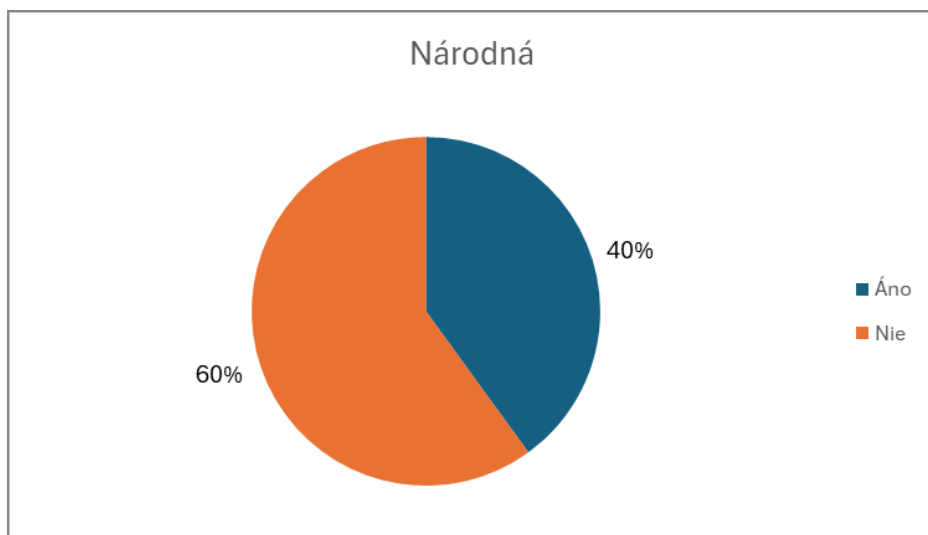
Vplyvy zmeny klímy sa líšia v rôznych sektoroch, z ktorých každý má svoje jedinečné výzvy a potreby. Táto časť sa zaoberá špecifickými požiadavkami rôznych sektorov na Slovensku, so zameraním na existujúce nedostatky v zručnostiach pri riešení vplyvov zmeny klímy, požadované nástroje a metodiky pre školenia a potenciálne prínosy spoločných školiacich programov za účasti viacerých zainteresovaných strán. Identifikáciou týchto špecifických potrieb jednotlivých sektorov je možné vypracovať ciele stratégie podpory na zvýšenie odolnosti a prispôsobivosti rôznych sektorov voči zmene klímy.

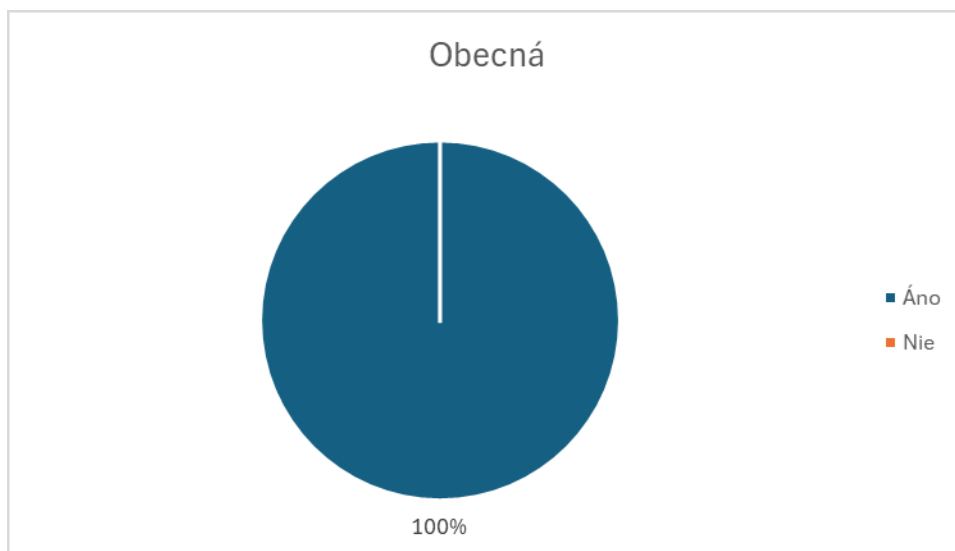
Otázka 1: Čelí váš sektor/oddelenie v súčasnosti nedostatkom zručností pri riešení vplyvov zmeny klímy?

Obrázok15 ukazuje percentuálne rozdelenie nedostatkov v zručnostiach pri riešení vplyvov zmeny klímy podľa úrovne vlády.

- Na národnej a regionálnej úrovni 60 % respondentov uvádza, že v súčasnosti nečelí nedostatku zručností pri riešení vplyvov zmeny klímy.
- Na okresnej úrovni uvádza o niečo viac ako 50 % respondentov, že čelí nedostatku zručností.
- A na úrovni obcí 100 % respondentov uviedlo, že čelí nedostatku zručností pri riešení vplyvov zmeny klímy.

Obrázok15 : Percentuálne rozloženie nedostatku zručností pri riešení vplyvov zmeny klímy podľa úrovne správy.

Respondenti boli tiež opýtaní na nepriaznivé vplyvy, ktoré ich sektor/oddelenie považuje za najväčšiu výzvu pri plánovaní adaptácie.

Rozdelenie najnáročnejších nepriaznivých vplyvov podľa úrovne vlády

- Na národnej úrovni boli najčastejšie spomínané tri témy: na prvom mieste „zvýšený nedostatok vody“, na druhom mieste „zvýšený dopyt po vode (poľnohospodárstvo, priemysel, súkromné domácnosti)“ a na treťom mieste „zvýšené škody spôsobené extrémnymi poveternostnými podmienkami (sucho, povodne, vlny horúčav, krupobitie, prachové búrky)“.
- Na regionálnej úrovni sa rovnako často spomínajú tieto päť vplyvov: „Zvýšené škody spôsobené extrémnymi poveternostnými podmienkami (sucho, povodne, vlny horúčav, krupobitie, prachové búrky)“, „Zvýšený tepelný stres a efekt mestského tepelného ostrova“, „Zvýšený dopyt po vode (poľnohospodárstvo, priemysel, súkromné domácnosti)“, „Zvýšený nedostatok vody“, „Narušené poľnohospodárstvo/znížená potravinová bezpečnosť“ a „Strata biodiverzity/ekosystémov a ich služieb/biotopov“.
- Na úrovni okresov je na prvom mieste „zvýšený nedostatok vody“, na druhom mieste „zvýšený dopyt po vode (poľnohospodárstvo, priemysel, súkromné domácnosti)“ a na treťom mieste sú rovnako „šírenie invazívnych druhov“, „zvýšený tepelný stres a efekt mestského tepelného ostrova“ a „narušenie blahobytu v dôsledku tepla a/alebo extrémneho počasia“.
- Na úrovni obcí sa na prvom mieste rovnako umiestnili „zvýšený nedostatok vody“ a „zvýšený tepelný stres a efekt mestského tepelného ostrova“, na druhom mieste sa rovnako umiestnili „program školenia školiteľov na pomoc šíreniu vedomostí vo vašej organizácii“, „simulácie a prípadové štúdie“ a „praktické workshopy a terénna práca“.
- „Narušenie poľnohospodárstva/znížená potravinová bezpečnosť“, „Zvýšené škody spôsobené extrémnym počasím (sucho, povodne, vlny horúčav, krupobitie, prachové búrky)“, „Zvýšená spotreba energie na zavlažovanie, opätovné využívanie a úpravu vody“, „Zvýšená spotreba vody (poľnohospodárstvo, priemysel, súkromné domácnosti)“ a „Strata biodiverzity/ekosystémov a ich služieb/biotopov“ sa umiestnili na druhom mieste.

Otázka 2: Existujú nejaké konkrétne nástroje, systémy alebo metodiky, v ktorých by ste sa chceli vzdelávať? (otvorená otázka)

Odpovede poukazujú na silný dopyt po praktickom školení na úrovni systémov, nie po jednotlivých nástrojoch. Medzi priority patria: systematické začleňovanie adaptácie do investičného plánovania, rekonštrukcie budov a

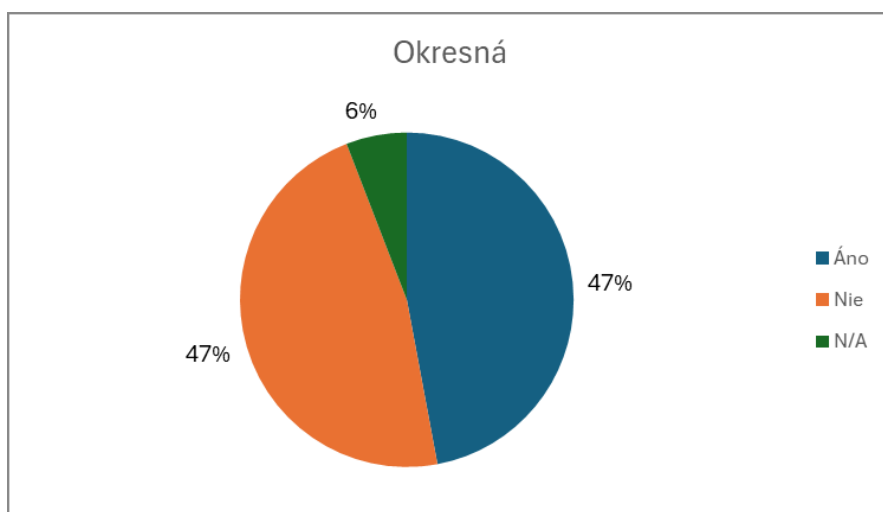
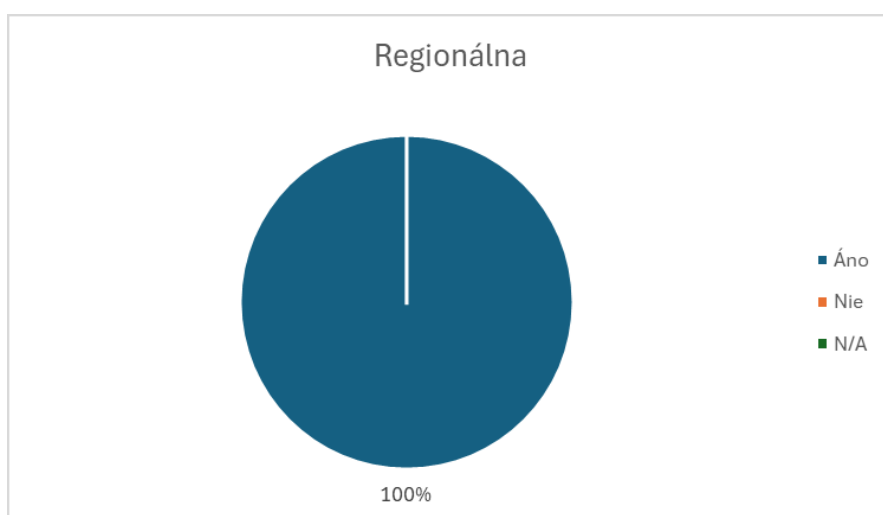
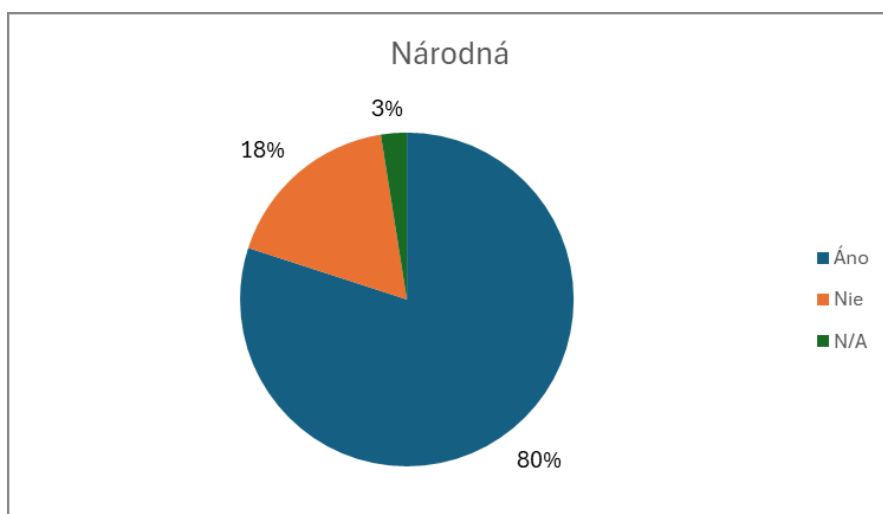
architektonických súťaží; navrhovanie a povoľovanie opatrení na zadržiavanie vody a opatrení šetrných k prírode v poľnohospodárstve, lesoch a mestách; a používanie multikritériových metód na kvantifikáciu účinnosti. Požadované technické kapacity zahŕňajú posudzovanie vplyvu na podzemné vody, klimatické modely a posudzovanie klimatických rizík, diaľkový prieskum, programovanie, plánovanie mestskej zelenej infraštruktúry (výber druhov, výsadba, údržba, priepustné povrchy), udržateľné hospodárenie s pôdou a vodou na riešenie sucha a nástroje na posudzovanie rizík a prepojenie riadenia rizík katastrof s civilnou ochranou. Účastníci tiež požiadali o usmernenia týkajúce sa financovania a implementácie opatrení na zvýšenie odolnosti voči vode, oceňovania a financovania ekosystémových služieb a prepojenia medzi vodou, pôdou a klímou, podložených úspešnými európskymi prípadovými štúdiami, ukážkami a návštevami lokalít. Medzi prierezové potreby patrí lepšia koordinácia medzi jednotlivými programami, špecializované školenia pre cestovný ruch ako vysoko exponovaný sektor a praktické a pragmatické formáty.

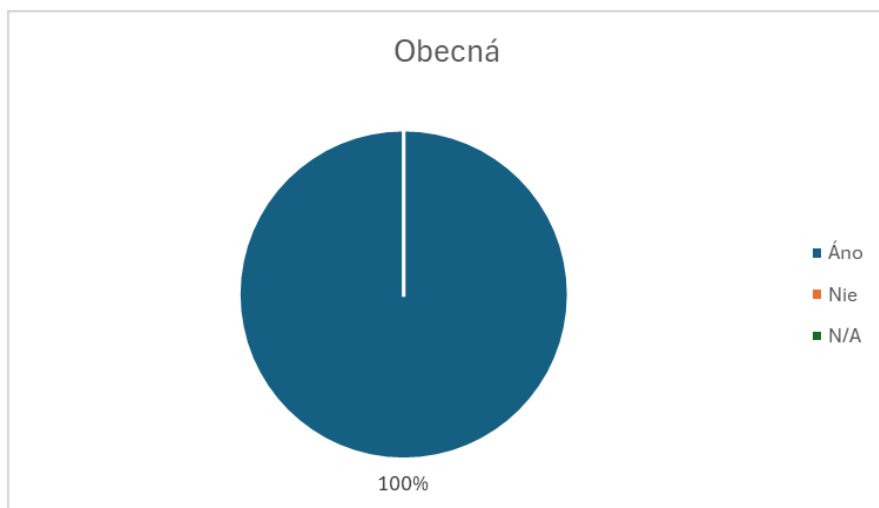
Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.

Otázka č. 3: Boli by pre vašu organizáciu prínosom vzdelávacie programy, ktoré zahŕňajú spoluprácu s inými subjektmi (napr. mimovládny organizáciami, školami, súkromnými spoločnosťami)?

Všetci respondenti na regionálnej a municipálnej úrovni uvádzajú, že vzdelávacie programy, ktoré zahŕňajú spoluprácu s inými subjektmi (školami, mimovládnymi organizáciami alebo vytváraním konzorcií), sú prínosom. Na národnej úrovni má rovnaký názor 80 % respondentov. Na okresnej úrovni však existuje jasný rozdiel, keďže 47 % respondentov vidí buď prínos, alebo žiadny prínos.

Obrázok16 : Percentuálne rozdelenie prínosov vzdelávacích programov zahŕňajúcich spoluprácu s inými subjektmi podľa úrovne správy.

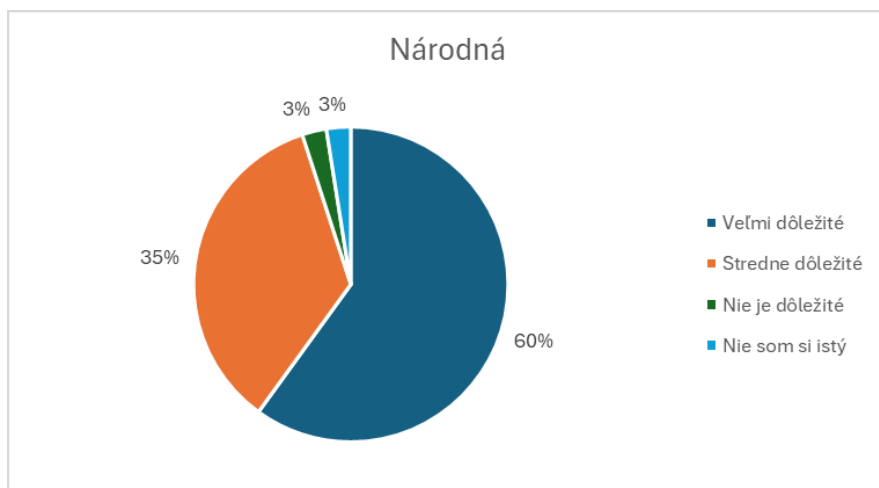
ČASŤ 5: SPOLUPRÁCA A ZDROJE

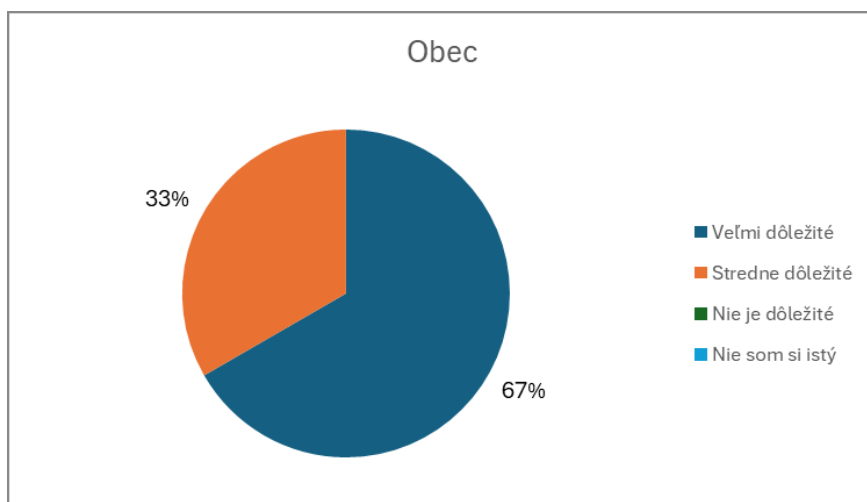
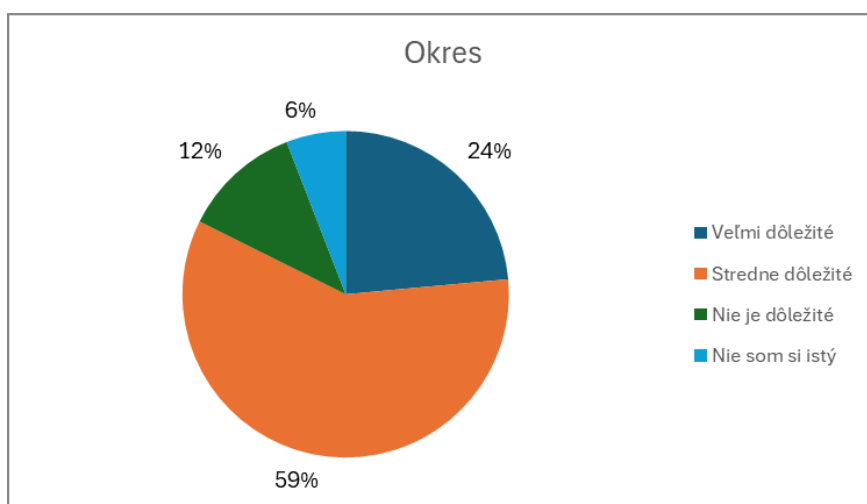
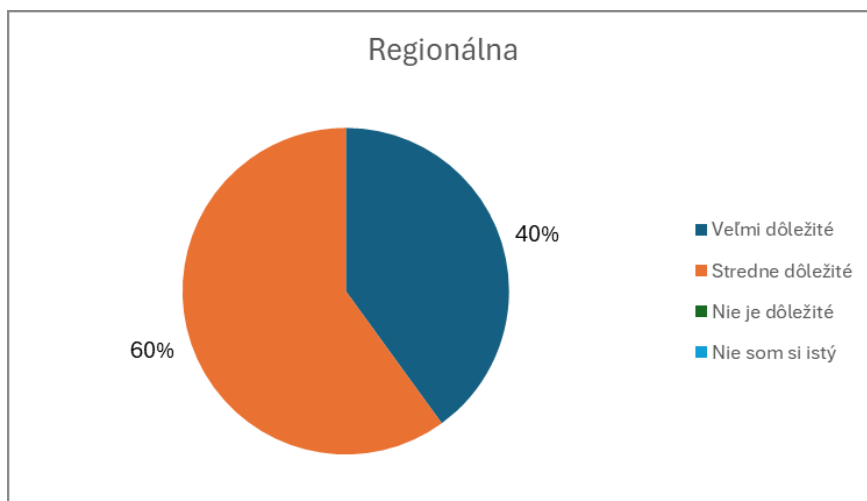
Účinná adaptácia na zmenu klímy vo veľkej miere závisí od spolupráce a strategického využívania zdrojov. V tejto časti sa zaoberáme významom medziinštitucionálnej spolupráce medzi sektormi a úrovňami správy, identifikujeme potenciálne modely vzdelávacích iniciatív a skúmame prínosy partnerstva s vzdelávacími inštitúciami alebo centrami environmentálneho vzdelávania. Porozumením týchto príležitostí na spoluprácu a potrieb zdrojov môžeme podporiť súdržnejšie a podpornejšie prostredie pre úsilie o adaptáciu na zmenu klímy na Slovensku.

Otázka 1: Aký význam má spolupráca medzi inštitúciami (v rôznych sektoroch a na rôznych úrovniach správy) pre adaptáciu na zmenu klímy vo vašej práci?

Spolupráca medzi orgánmi, sektormi a úrovňami je na každej úrovni štátnej správy hodnotená ako „pomerne dôležitá“ alebo „veľmi dôležitá“. To potvrdzuje potrebu integrovaných prístupov k správe vecí verejných (pozri Obrázok 17).

Obrázok 17 : Percentuálne rozdelenie dôležitosti medziinštitucionálnej spolupráce podľa úrovne správy.

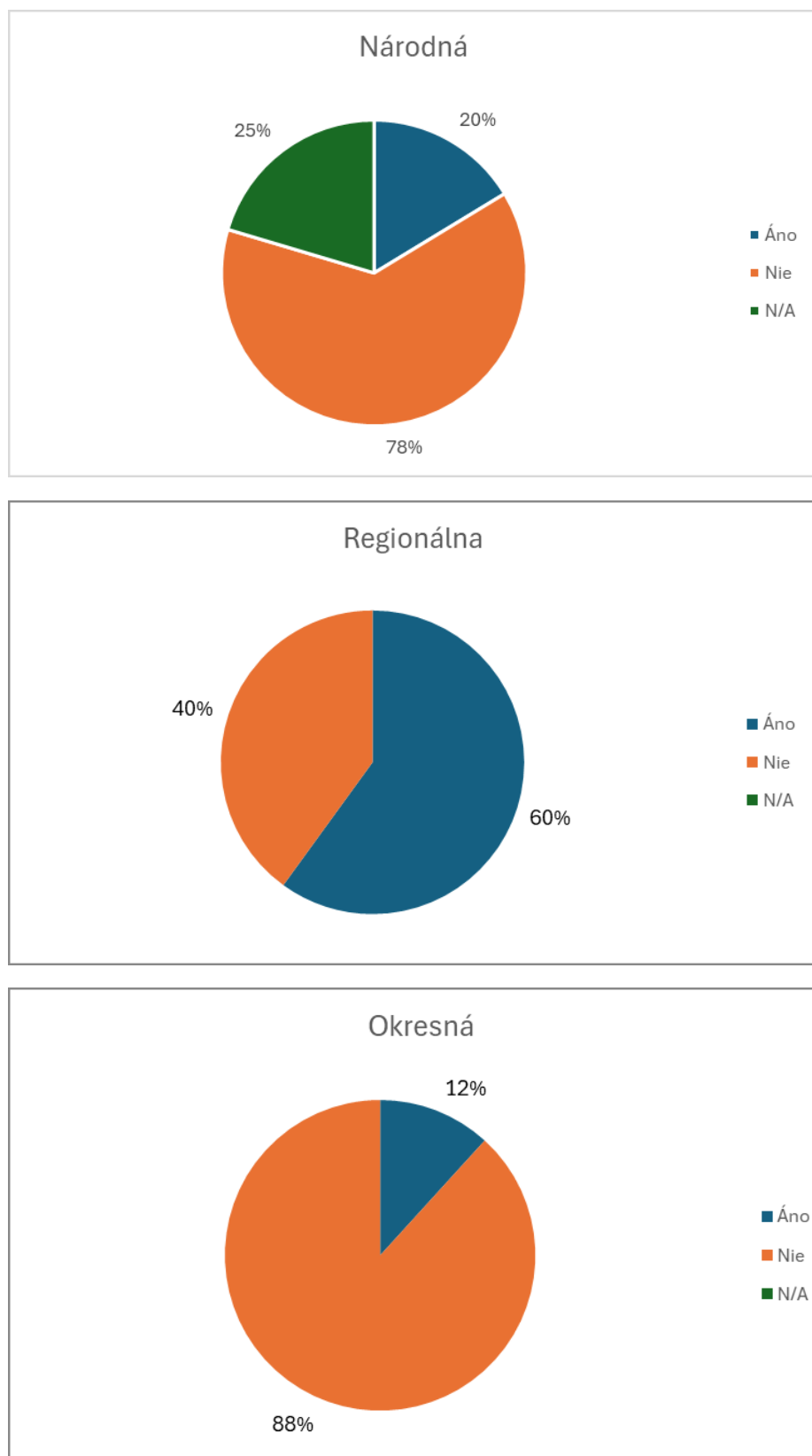

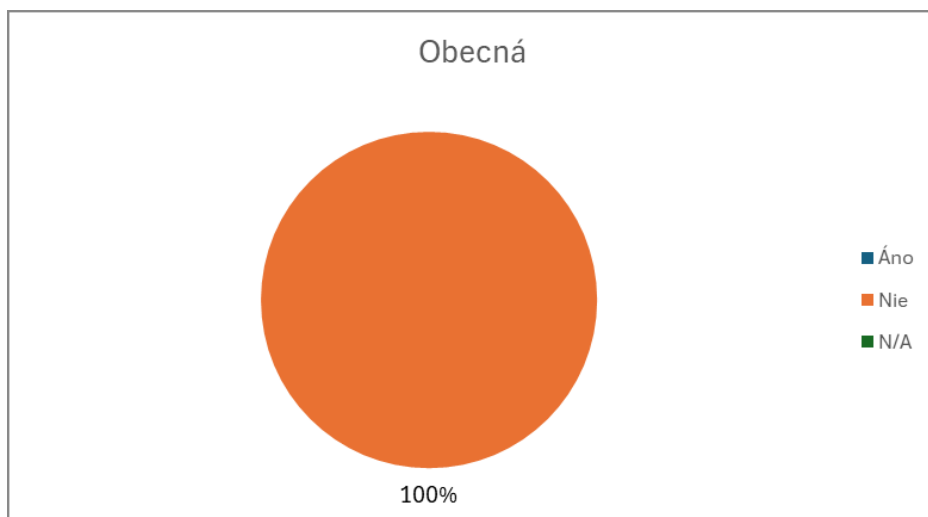
Otázka 2: Ste si vedomý/oboznámený s existujúcimi vzdelávacími alebo osvetovými programami, ktoré by podľa vás mohli slúžiť ako vzory pre širšie vzdelávacie iniciatívy?

Obrázok18 ukazuje, že na národnej, okresnej a obecnej úrovni väčšina respondentov nie je oboznámená s existujúcimi vzdelávacími alebo osvetovými programami, ktoré by mohli slúžiť ako vzor pre širšie vzdelávacie

iniciatívy. Iba na regionálnej úrovni je 60 % respondentov oboznámených s takýmito programami (pozri Obrázok 18).

Obrázok 18 : Percentuálne rozloženie znalosti existujúcich vzdelávacích alebo osvetových programov podľa úrovne správy.

Respondenti uviedli, že sú dobre oboznámení s existujúcimi vzdelávacími a osvetovými ponukami v oblasti adaptácie na zmenu klímy. Zdôraznili komunity praxe na úrovni EÚ v rámci misie Adaptation Mission (pričom poznamenali, že angličtina môže byť prekážkou účasti), možnosti financovania a vzdelávania prostredníctvom programov LIFE a Horizon a materiály EEA na vzdelávanie o klíme pre školy a obce. Medzi konkrétne spomenuté programy patrí projekt COALA v Moravskosliezskom regióne, národné portály a iniciatívy⁵ (dokumentárne filmy s miestnymi prípadovými štúdiami a školenia národných environmentálnych orgánov pre školy a verejnosť. Ocenené boli aj európske platformy a siete, ako napríklad Climate-ADAPT a pracovné skupiny pre adaptáciu, spolu s iniciatívami vedúcimi mimovládny organizáciami („Committed to the Climate“⁶, „Climate Connects Us“⁷) a internými vzdelávacími aktivitami. Na úrovni okresov sú známe zdroje ako [PopulAir.sk](https://www.populair.sk) a podujatia organizované SAŽP a Ministerstvom životného prostredia, hoci niektoré úrady nemajú vyčlenené finančné prostriedky na účasť, čo podčiarkuje obmedzenia v oblasti informovanosti aj prístupu.

Otázka 3: Mohla by vaša sekcia/oddelenie/organizácia profitovať zo spolupráce s vzdelávacími inštitúciami alebo centrami environmentálneho vzdelávania na projektoch týkajúcich sa zmeny klímy?

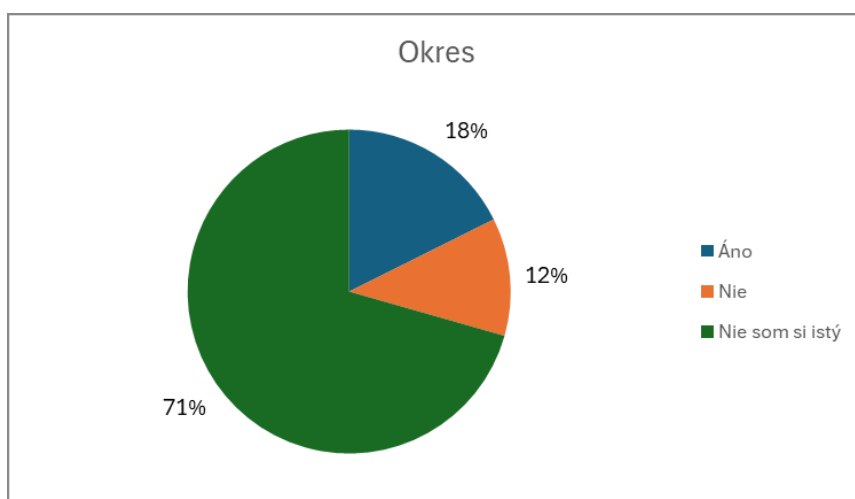
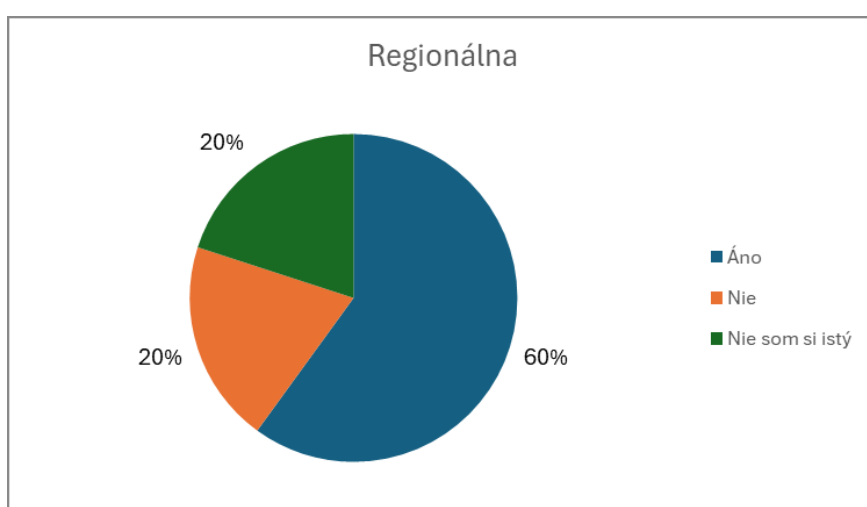
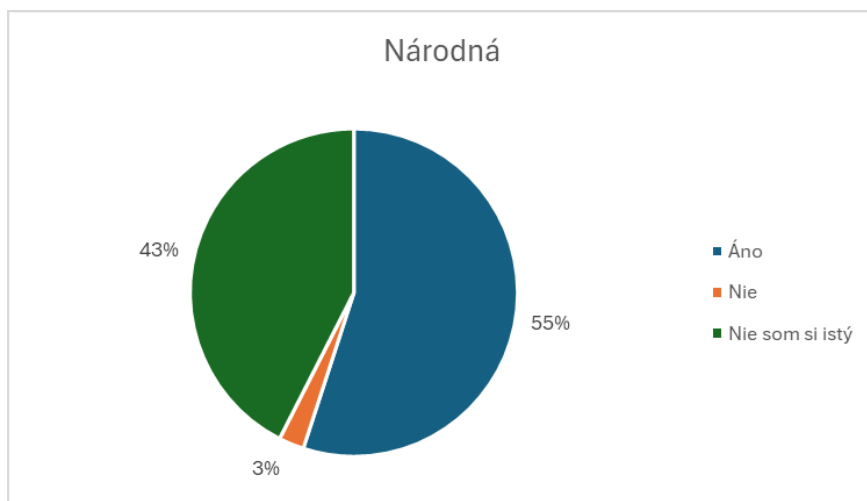
Na národnej a regionálnej úrovni viac ako polovica respondentov potvrdzuje prínos. Na okresnej úrovni si 71 % nie je istých, či spolupráca so vzdelávacími inštitúciami alebo centrami environmentálneho vzdelávania na projektoch týkajúcich sa zmeny klímy prináša prínos (pozri Obrázok 19 : Percentuálne rozdelenie prínosu spolupráce s vzdelávacími inštitúciami alebo centrami environmentálneho vzdelávania podľa úrovne správy.).

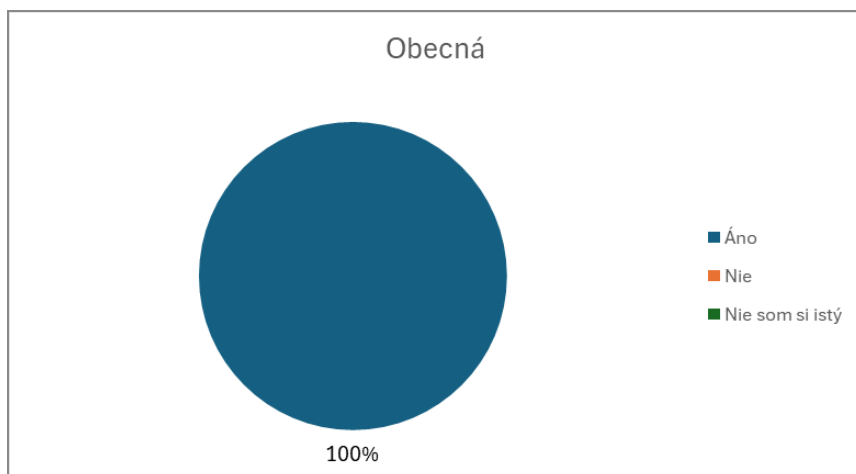
Obrázok 19 : Percentuálne rozdelenie prínosu spolupráce s vzdelávacími inštitúciami alebo centrami environmentálneho vzdelávania podľa úrovne správy.

⁵ <https://www.klimaready.cz/>; <https://www.fcee.org/water-stewardship/sk>

⁶ <https://nadaciaport.sk/ako-pomahame/nasadeni-pre-klimu/>

⁷ Živica, <https://zivica.sk/projekt/klima-nas-spaja/>

Ked' respondenti odpovedali „áno“ na otázku č. 3, boli požiadaní, aby stručne špecifikovali svoju odpoveď **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.** . Regionálni respondenti spomenuli dôležitosť integrácie adaptácie na zmenu klímy do plánovania, ale čelia kapacitným výzvam, najmä v oblasti vzdelávania kľúčových skupín z dôvodu nedostatku koordinátorov environmentálneho vzdelávania. Zdôraznili dôležitosť partnerstiev pre komunikačné stratégie a špecializované školenia a uznali úlohu vzdelávacích inštitúcií vo výskume a zvyšovaní povedomia.

Národná spätná väzba kladie dôraz na spoluprácu a interdisciplinaritu, navrhuje zmiešané pracovné skupiny, intenzívnejšie zdieľanie poznatkov medzi inštitúciami a spoluprácu s psychológmi a komunikátormi s cieľom lepšie zapojiť verejnosť. Existuje výzva, aby boli klimatické stratégie praktickejšie a relevantnejšie pre sektory ako poľnohospodárstvo a ekológia.

Komunálne subjekty nastolili otázky zlepšenia implementácie projektov a efektívnejšieho zapojenia konkrétnych cieľových skupín.

Príspevok na úrovni okresov (len jeden) poukazuje na možnosť, aby zainteresované strany mohli svojimi pripomienkami ovplyvniť strategické dokumenty, a zdôrazňuje participatívne prístupy.

ČASŤ 6: NÁVRHY A SPÄTNÁ VÄZBA

Táto krátka záverečná časť obsahuje dve otázky, ktoré majú poskytnúť informácie o tom, či sa v dotazníku na niečo nezabudlo a či by zúčastnené inštitúcie a organizácie boli ochotné zúčastniť sa na nadväzujúcich programoch.

Otázka 1: Existujú ďalšie témy alebo oblasti, ktoré by podľa vás mali byť zohľadnené pri navrhovaní vzdelávacích programov?

Spätná väzba od regionálnych zainteresovaných strán kladie dôraz na praktické, kontextovo špecifické vzdelávanie zosúladené s environmentálnymi výzvami Slovenska. Navrhujú hybridné programy pre kľúčové skupiny neexpertov (napr. architektov, povolenia vydávajúce orgány), zamerané na regionálne vplyvy a motivujúce k účasti.

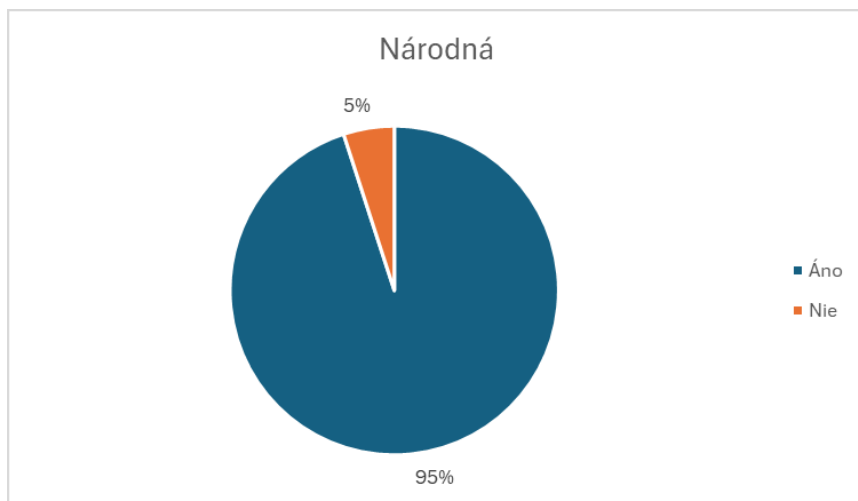
Národné odpovede volajú po lepšej koordinácii politík a systémovom vzdelávaní v oblasti plánovania, prístupu k údajom a osvedčených postupov. Kľúčové témy zahŕňajú boj proti dezinformáciám, medzirezortnú spoluprácu, integráciu biodiverzity a odolnosti voči vode a zosúladenie politík v strategických dokumentoch, ako je vodohospodársky plán.

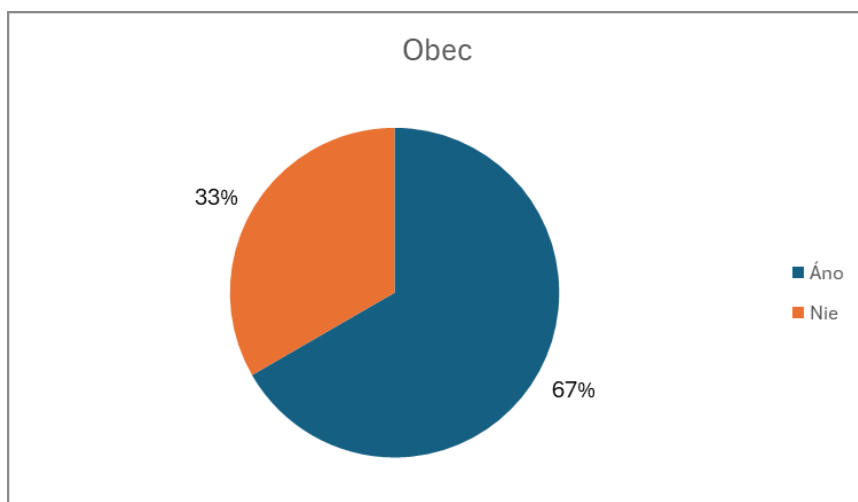
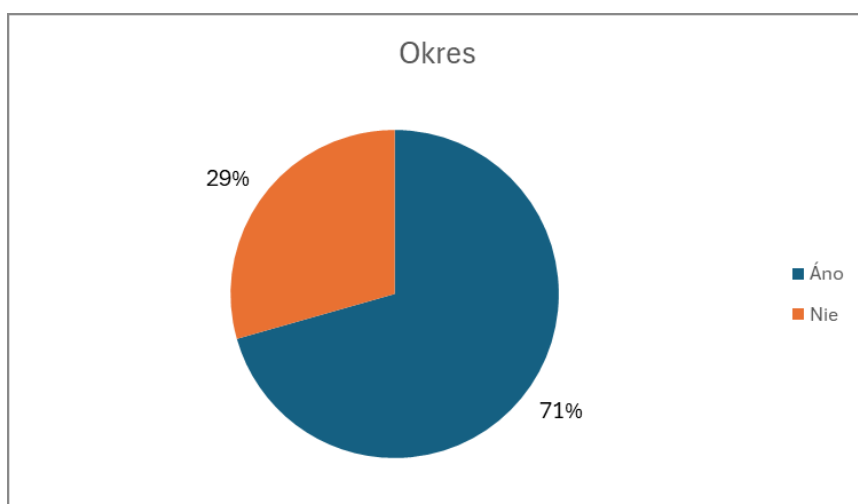
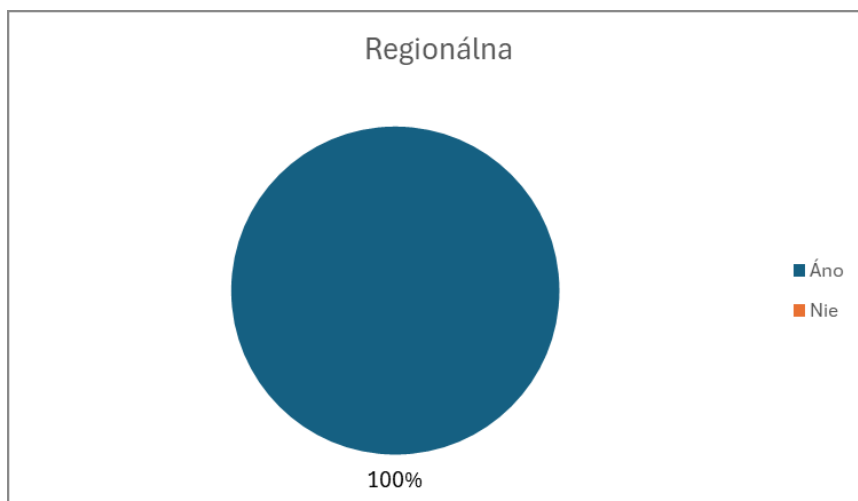
Komunálne subjekty kladú dôraz na miestne relevantné školenia súvisiace s cestovným ruchom, odpadom a obehovým hospodárstvom. Obhajujú budovanie kapacít miestnych orgánov a verejné vzdelávanie o realizovateľných opatreniach na prispôsobenie sa zmene klímy.

Otázka 2: Boli by ste ochotní zúčastniť sa na následných diskusiách alebo pilotných vzdelávacích programoch?

Väčšina všetkých úrovní štátnej správy prejavuje ochotu zapojiť sa do pilotných školení alebo diskusných kôl. To poskytuje dobrý základ pre rozvoj participatívnych formátov vzdelávania.

Obrázok20 : Percentuálne rozdelenie ochoty zúčastniť sa na následných diskusiách alebo pilotných vzdelávacích programoch podľa úrovne správy.

2 STRATÉGIA ŠKOLENIA

Úspešná implementácia revidovanej Národnej adaptačnej stratégie (NAS) Slovenska závisí nielen od robustných politických rámcov a dostatočných finančných kapacít, ale aj od vedomostí, zručností a koordinovaného úsilia inštitúcií a jednotlivcov zodpovedných za adaptačné opatrenia. Aby sa zabezpečilo, že NAS sa premení zo strategickej vízie na merateľné výsledky v praxi, je potrebná štruktúrovaná stratégia vzdelávania.

Táto stratégia vzdelávania načrtáva prístup k budovaniu kapacít kľúčových aktérov na všetkých úrovniach správy, v rôznych sektoroch a funkciách. Jej cieľom je zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany disponovali zručnosťami, nástrojmi a spoločným porozumením potrebným na účinnú reakciu na klimatické riziká a priority adaptácie v krajine. Priority a návrh tejto stratégie priamo vychádzajú z analýzy prieskumu (kapitola 1.2), ktorá poukázala na silný dopyt po vzdelávaní (viac ako 80 % respondentov ho považuje za dôležité), ako aj na konkrétne medzery v zručnostiach (najmä na úrovni okresov a obcí), preferované formáty vzdelávania (najmä kombinované a praktické kurzy) a tematické oblasti zamerania (najmä vodné hospodárstvo, riadenie rizík katastrof a biodiverzita).

Na základe mapovania zainteresovaných strán a definícií úloh stanovených v **výstupe 2.2⁸** stratégia vzdelávania uplatňuje ciele prístup k výberu účastníkov, tematickým prioritám a metódam zapájania. Je prispôbená na:

- riešenie konkrétnych kompetencií potrebných na adaptáciu na zmenu klímy v slovenských podmienkach s ohľadom na revidovanú NAS a zodpovedajúce adaptačné opatrenia
- podporu spolupráce medzi národnými, regionálnymi a miestnymi aktérmi
- podporu integrácie adaptačných hľadísk do rozhodovacieho procesu vo všetkých sektoroch.

Na základe stratégie vzdelávania je vzdelávací program (kapitola 3) štruktúrovaný tak, aby kombinoval **prenos vedomostí s praktickým interaktívnym zapojením** a podporoval prostredie, v ktorom si účastníci môžu vymieňať skúsenosti, spoločne vyvíjať riešenia a budovať dlhodobé profesionálne siete, ktoré podporujú priebežné adaptačné opatrenia.

2.1 Základné zásady pre výber účastníkov školení

Stratégia vzdelávania priamo nadväzuje na komplexné zmapovanie zainteresovaných strán a analýzu úloh, ktoré boli vykonané v rámci výstupu 2.2. Tým sa zabezpečuje, že výber účastníkov je založený na dôkazoch, inkluzívny a priamo zosúladený s praktickými potrebami implementácie revidovanej NAS. Analýza zainteresovaných strán slúžila ako základ pre identifikáciu primárnych aj sekundárnych cieľových skupín, pričom sa zamerala na osoby, ktoré sú buď priamo zodpovedné za adaptačné opatrenia, alebo ktoré poskytujú kritickú podpornú pomoc. Výsledky prieskumu potvrdili, že dopyt po školeniach existuje na všetkých úrovniach správy, pričom respondenti na národnej a okresnej úrovni už majú určité skúsenosti so školeniami, zatiaľ čo respondenti na úrovni obcí poukázali na akútny nedostatok zručností (100 % uviedlo nedostatky). To podčiarkuje dôležitosť zabezpečenia systematického zapojenia všetkých štyroch úrovní – národnej, regionálnej, okresnej a obecnej.

Účastníci sa identifikujú na základe týchto **usmerňujúcich zásad**:

- **Relevantnosť pre implementáciu adaptačných opatrení** – zabezpečenie, aby účastníci mali priamy alebo nepriamy vplyv na plánovanie, financovanie alebo vykonávanie adaptačných opatrení.

⁸ Trinomics (2024). Revízia a aktualizácia národnej stratégie adaptácie na zmenu klímy na Slovensku. Výstup 2.2: Správa o stave politik adaptácie na zmenu klímy a rámca riadenia a návrh plánu zapojenia zainteresovaných strán – záverečná správa.
https://www.klima-adapt.sk/cms/documents/2024/state-of-play_67330086d1201.pdf.

- **Pokrytie všetkých úrovní správy** – vrátane národných, regionálnych a miestnych orgánov s cieľom zabezpečiť vertikálnu integráciu politík. To odzrkadľuje zistenia prieskumu, že povedomie a pripravenosť konať sú na jednotlivých úrovniach správy nerovnomerné, pričom obce vykazujú slabšiu pripravenosť.
- **Sektorová diverzita** – pokrytie všetkých sektorov a prierezočných aspektov uvedených v revidovanej NAS. Prieskum potvrdil silný dopyt po školeniach v oblasti vodného hospodárstva, poľnohospodárstva, biodiverzity a urbanistického plánovania, čo by sa malo odraziť vo výbere účastníkov.
- **Inkluzívnosť a zastúpenie** – zabezpečenie zapojenia nedostatočne zastúpených hlasov, vrátane aktérov občianskej spoločnosti a súkromného sektora, ak je to relevantné.

2.2 Školiace skupiny a oblasti zamerania

Aby bolo možné efektívne prispôbiť obsah a prístupy k učeniu, účastníci budú rozdelení do štyroch rôznych kategórií školení podľa ich funkčných úloh a zodpovedností v oblasti adaptačnej politiky a praxe. Toto rozdelenie umožňuje prispôbené budovanie kapacít, ktoré spĺňa špecifické potreby a zároveň zachováva súdržnosť v rámci implementácie NAS. Dôležité je, že do príslušných skupín budú zaradení zástupcovia verejného aj súkromného sektora, aby sa podporila koordinácia, spoločné porozumenie a spoločné konanie.

Skupina 1 – Strategickí lídri a tvorcovia politík (verejný a súkromný sektor)

Výsledky prieskumu ukázali, že hoci aktéri na národnej úrovni sa často hodnotili ako dobre pripravení, zdôraznili tiež financovanie a medzirezortnú koordináciu ako oblasti, ktoré je potrebné ďalej posilňovať. Respondenti zdôraznili dôležitosť budovania kapacít na prístup k finančným zdrojom EÚ a národným finančným zdrojom a ich riadenie, ako aj vytvorenie mechanizmov na efektívnejšiu spoluprácu medzi ministerstvami a so súkromným sektorom. Okrem toho výsledky prieskumu poukázali na medzeru v dlhodobom strategickom plánovaní a integrácii politík, najmä v oblasti zosúladzovania slovenských adaptačných opatrení s rámcami EÚ a medzinárodnými rámcami. Odborná príprava pre túto skupinu by sa preto mala zamerať na mechanizmy na mobilizáciu zdrojov a zlepšenie zosúladzovania politík a koordinácie medzi ministerstvami a sektormi.

Tabuľka 2 : Aktéri skupiny 1

Subjekty skupiny 1			
Verejný sektor	Súkromný sektor	Zodpovednosti	Oblasti zamerania vzdelávania
Ministri, štátni tajomníci, regionálni guvernéri, riaditelia agentúr.	Vysokopostavení manažéri a vedúci pracovníci v oblasti udržateľnosti z podnikov v kľúčových odvetviach citlivých na zmenu klímy (napr. energetika, stavebníctvo, poľnohospodárstvo, doprava, poisť	Formulácia politík, strategický dohľad, alokácia zdrojov, riadenie klimatických rizík, medzirezortná a verejno-súkromná koordinácia.	Strategické riadenie, financovanie, medzirezortná a verejno-súkromná koordinácia, integrácia politík a dlhodobé investičné plánovanie.

Vzhľadom na ich významnú politickú a strategickú úlohu bude pre túto skupinu potrebné konkrétnejšie plánovanie interakcie a zapojenie. Zapojenie sa bude obmedzovať predovšetkým na politickú a finančnú podporu v prípade potreby, čím sa zabezpečí súlad so širšou strategickou víziou.

Skupina 2 – Manažéri a koordinátori adaptačných projektov (verejný a súkromný sektor)

Analýza prieskumu potvrdila všeobecné uznanie dôležitosti spolupráce (všetky úrovne správy ju hodnotili ako „veľmi dôležitú“) a potrebu jasnejších rámcov na zavedenie koordinácie do praxe. Respondenti z radov samosprávy poukázali najmä na výrazné medzery v zručnostiach projektového manažmentu, čo podčiarkuje potrebu cielených podporných opatrení na miestnej úrovni. Respondenti tiež zdôraznili význam robustných

rámcov monitorovania a hodnotenia (M&E) a adaptívnych prístupov k riadeniu, ktoré zabezpečia, že projekty prinesú hmatateľné výsledky. Odborná príprava pre túto skupinu by mala zahŕňať praktické cvičenia zamerané na mapovanie zainteresovaných strán, rokovania a budovanie medziobecných/regionálnych partnerstiev.

Tabuľka3 : Aktéri skupiny 2

Účastníci skupiny 2			
Verejný sektor	Súkromný sektor	Zodpovednosti	Oblasti zamerania vzdelávania
Strední manažéri v ministerstvách, regionálnych správach, samosprávach a štátnych agentúrach.	Manažéri pre adaptáciu a ESG v podnikoch, koordinátori dodávateľského reťazca a prevádzkoví manažéri.	Plánovanie, riadenie a monitorovanie adaptačných projektov a programov vo verejnej aj súkromnej sfére.	Operačné plánovanie, riadenie adaptačného projektového cyklu, rámce realizácie projektov a MEL, procesy riadenia rizík a zapojenie zainteresovaných strán.

Skupina 3 – Technickí špecialisti a realizátori (verejný a súkromný sektor)

Výsledky prieskumu potvrdili silný dopyt po školeniach v oblasti hydrologického režimu a riadenia vodných zdrojov, ochrany biodiverzity, riadenia rizík katastrof a implementačných zručností špecifických pre daný sektor. Respondenti z obcí a okresov uviedli najväčšie nedostatky v kapacitách v týchto oblastiach, čo podčiarkuje naliehavosť cieleného technického školenia na miestnej úrovni. Respondenti tiež vyjadrili jasnú preferenciu praktických, aplikovaných formátov, ktoré využívajú údaje špecifické pre Slovensko, prípadové štúdie a učenie sa na mieste. Odborná príprava technických pracovníkov by sa preto mala zamerať na tieto tematické oblasti a zahŕňať aplikované prípadové štúdie relevantné pre slovenské regióny.

Tabuľka4 : Aktéri skupiny 3

Aktéri skupiny 3			
Verejný sektor	Súkromný sektor	Zodpovednosti	Oblasti zamerania vzdelávania
Inžinieri, projektanti, agronómovia, hydrológovia, pracovníci zodpovední za životné prostredie v miestnych samosprávach a agentúrach.	Technickí špecialisti zo stavebných firiem, poľnohospodárskych družstiev, vodárenských spoločností, prevádzkovateľov infraštruktúry a spoločností zaoberajúcich sa klimatickými technológiami	Návrh a realizácia adaptačných opatrení v teréne vo verejnej infraštruktúre aj v súkromných prevádzkach.	Uplatňovanie adaptačných opatrení, technické inovácie, využívanie klimatických a environmentálnych údajov a integrácia opatrení na posilnenie odolnosti do infraštruktúry a prevádzky.

Skupina 4 – Podporné a podporné funkcie (verejný a súkromný)

Výsledky prieskumu ukázali, že komunikačné medzery pretrvávajú, keďže osvetové iniciatívy boli často hodnotené ako len stredne účinné. Posilnenie podporných funkcií bude preto kľúčové. Prieskum tiež poukázal na nerovnomernú znalosť finančných nástrojov a právnych rámcov súvisiacich s adaptáciou, najmä na úrovni obcí a okresov, ako aj na slabú integráciu klimatických hľadísk do podnikového plánovania. To podčiarkuje dôležitosť vybaviť aktérov skupiny 4 zručnosťami potrebnými na začlenenie adaptácie do inštitucionálnych procesov. Zameriavajúc sa na tieto úlohy, vzdelávací program priamo reaguje na zistené medzery v komunikácii, finančnej integrácii a dodržiavaní predpisov, pričom zároveň podporuje inovácie a efektívne využívanie klimatických údajov.

Tabuľka5 : Aktéri skupiny 4

Aktéri skupiny 4			
Verejný sektor	Súkromný sektor	Zodpovednosti	Oblasti zamerania školenia
Finanční pracovníci, špecialisti na obstarávanie, právni poradcovia, pracovníci v oblasti komunikácie.	Finanční plánovači, investiční pracovníci, tímy zodpovedné za dodržiavanie predpisov a vedúci pracovníci v oblasti firemnej komunik	Inštitucionálne procesy, finančná integrácia, plánovanie verejného obstarávania, dodržiavanie právnych predpisov, investičné mechanizmy súvisiace s adaptáciou a efektívne komunikačné stratégie.	Uplatňovanie adaptačných opatrení, technické inovácie, využívanie údajov o klíme a životnom prostredí a integrácia opatrení na posilnenie odolnosti do infraštruktúry a prevádzky.

Skupiny 2 – 4 budú mať prospech z príležitostných **spoločných medzi skupinových zasadnutí**, ktoré zabezpečia vzájomné porozumenie medzi jednotlivými úlohami a sektormi, najmä v oblastiach, kde je spolupráca medzi verejnými orgánmi a súkromným sektorom kľúčová pre úspech NAS.

Okrem uvedených kategórií bude mať niekoľko skupín zainteresovaných strán prierezovú úlohu na viacerých úrovniach implementácie NAS. Patrí sem **výskumné inštitúcie a akademická obec**, ktoré poskytujú dôkazy, údaje a inovácie, a **mimovládne organizácie**, ktoré uľahčujú zapojenie komunity, osvetu a advokáciu. Tieto subjekty budú pozvané na účasť na špeciálne prispôbených zasadnutiach s cieľom posilniť príspevok k plánovaniu a praxi v oblasti adaptácie, pričom sa budú zúčastňovať aj na spoločných zasadnutiach, ktoré podporujú spoluprácu a výmenu poznatkov medzi úrovňami správy a sektormi.

2.3 Strategické vzdelávacie ciele

Stratégia vzdelávania sa zameriava na dosiahnutie nasledujúcich **vysokých vzdelávacích výsledkov** vo všetkých skupinách účastníkov, čím sa zabezpečí, že aktéri z verejného aj súkromného sektora budú pripravení prispieť k úspešnej implementácii NAS Slovenska:

- **Spoločné porozumenie**
 - Vytvoriť spoločnú znalostnú bázu o klimatických rizikách, zraniteľnosti a adaptačných riešeniach na Slovensku, ktorá umožní verejným orgánom, súkromným podnikom a občianskej spoločnosti pracovať z jednotného hľadiska. Údaje z prieskumu potvrdili nerovnomernú úroveň porozumenia (napr. 33 % respondentov z obcí uviedlo slabé porozumenie), čo robí základné vzdelávanie prioritou.
- **Jasnosť a komplementarita úloh**
 - Posilniť porozumenie konkrétnych inštitucionálnych a podnikových zodpovedností pri implementácii NAS a zároveň identifikovať oblasti pre partnerstvo a komplementárne opatrenia medzi sektormi. Tým sa reaguje na zistenia prieskumu, že mnohí respondenti považujú spoluprácu medzi agentúrami za nevyhnutnú, ale chýba im jasný rámec.
- **Schopnosť rozhodovať**
 - Vybaviť účastníkov zručnosťami potrebnými na informované a klimaticky odolné rozhodnutia v oblasti politiky, investícií, operačného plánovania a realizácie projektov – zabezpečiť, aby verejné financovanie aj súkromný kapitál efektívne prispievali k výsledkom adaptácie. Odpovede v prieskume zdôraznili potrebu nástrojov na rozhodovanie, najmä v súvislosti s plánovaním využívania vody a pôdy.
- **Spolupráca a integrácia**

- Podporovať medziodvetvovú (v rámci politických oblastí) a medziúrovňovú (národnú, regionálnu a miestnu) koordináciu, ako aj **verejno-súkromné partnerstvá** zamerané na prístupy odolné voči zmene klímy a inovácie. Analýza prieskumu odhalila nadšenie pre formáty spolupráce v oblasti vzdelávania, pričom viac ako 80 % respondentov podporilo programy zahŕňajúce mimovládne organizácie, školy alebo súkromné spoločnosti.
- **Udržateľnosť kompetencií**
 - Zabezpečiť, aby boli vedomosti a zručnosti inštitucionalizované vo verejných inštitúciách a zakotvené v štruktúrach riadenia podnikov, čo umožní, aby sa adaptačná kapacita udržala aj po skončení vzdelávacieho programu a vyvíjala sa spolu s novými klimatickými výzvami. Respondenti prieskumu vyjadrili ochotu zúčastniť sa na následných diskusiách a pilotných školeniach, čo poskytuje silný základ pre dlhodobé budovanie kapacít.

2.4 Prístup založený na zapojení

Prístup k zapojeniu je navrhnutý tak, aby maximalizoval praktický význam, interaktivitu a hodnotu spolupráce v rámci vzdelávania pre všetkých účastníkov. Zabezpečuje, že prenos vedomostí je spojený s príležitosťami na uplatnenie vedomostí v praktických kontextoch adaptácie, s dôrazom na **verejno-súkromnú spoluprácu**. Výsledky prieskumu jasne ukázali preferenciu kombinovaného vzdelávania (online + osobné), praktických workshopov a cvičení zameraných na riešenie problémov v reálnych scenároch. Mestskí aktéri uprednostňovali najmä krátke modulárne formáty, zatiaľ čo aktéri na národnej a okresnej úrovni preferovali 1-3-dňové školenia. Návrh zapojenia preto zahŕňa flexibilné formy poskytovania, aby vyhovoval rôznym potrebám.

Kľúčové zásady zapojenia

- **Participatívne vzdelávanie**
 - Využitie moderovaných diskusií, cvičení zameraných na riešenie problémov a skupinovej práce s cieľom aktívne zapojiť účastníkov, namiesto toho, aby sa spoliehali výlučne na prezentácie. Výsledky prieskumu ukázali silnú podporu interaktívnych metód namiesto formátov v štýle prednášok.
 - Okrem toho bude program zahŕňať aj viac formátov založených na skúsenostiach, ako sú simulácie, cvičenia s hrami rolí a exkurzie. Tieto aktivity umožňujú účastníkom precvičovať si rozhodovanie v reálnych situáciách, pozorovať adaptačné opatrenia v kontexte a posilňovať spoluprácu a kritické myslenie.
- **Kontextová relevantnosť**
 - Integrácia európskych a slovenských prípadových štúdií, klimatických údajov a sektorových príkladov, vrátane projektov verejného sektora a adaptačných iniciatív súkromného sektora. Tým sa reaguje na požiadavky regionálnych a municipálnych respondentov na praktické, kontextové školenia.
- **Interdisciplinárna a medziodvetvová výmena**
 - Návrh spoločných zasadnutí, na ktorých sa stretnú verejní činitelia, zástupcovia podnikov, mimovládne organizácie a výskumníci, aby si vymenili názory a zosúladili stratégie. Analýza prieskumu poukázala na to, že spolupráca medzi jednotlivými úrovňami správy bola hodnotená ako veľmi dôležitá
- **Formáty verejno-súkromnej spolupráce**
 - **Oborovo špecifické okrúhle stoly** na identifikáciu príležitostí na partnerstvo.
 - **Inovačné laboratóriá**, kde zmiešané tímy spoločne navrhujú adaptačné riešenia (napr. technologické aplikácie, modely financovania, prevádzkové postupy).

- **Investičné stretnutia na sprostredkovanie kontaktov** s cieľom spojiť vedúcich adaptačných projektov s potenciálnymi súkromnými investormi a financujúcimi subjekt

To odzrkadľuje zistenia prieskumu, že spolupráca medzi rôznymi aktérmi je všeobecne považovaná za prospešnú, najmä pre zabezpečenie financovania a realizáciu projektov.

- **Kombinované poskytovanie a vzdelávanie**

- Kombinácia interaktívnych osobných workshopov pre hlboké zapojenie a networking s online vzdelávacími modulmi a materiálmi na individuálne štúdium pre flexibilitu, nadviazanie na predchádzajúce aktivity a pokračovanie spolupráce.
To priamo odzrkadľuje preferencie prieskumu, kde kombinované vzdelávanie bolo najpopulárnejšou možnosťou na národnej úrovni.

- **Komponent „Train-the-Trainer“:**

- Vybraní účastníci získajú pokročilé facilitačné zručnosti a materiály, aby mohli program nezávisle realizovať vo svojich inštitúciách, čím sa zabezpečí jeho dlhodobá udržateľnosť a replikácia.
To priamo reaguje na zistenia prieskumu, že väčšina respondentov na všetkých úrovniach správy bola ochotná zúčastniť sa nadväzujúcich alebo pilotných školení a že najmä mestské a okresné správy čelia akútnym kapacitným nedostatkom. Vybavením miestnych školiťov program pomôže zakotviť vedomosti tam, kde sú najviac potrebné, a znížiť závislosť od externých zdrojov.

- **Spätná väzba**

- Neustále zbieranie spätnej väzby od účastníkov (prieskumy, rozhovory, reflexné stretnutia) s cieľom prispôbiť obsah a metódy v reálnom čase a zachytiť meniace sa potreby. Tieto vychádzajú z prieskumu ochoty respondentov naďalej sa zapájať do iteratívnych procesov učenia.

3 VZDELÁVACÍ PROGRAM

Vzdelávací program uvádza do praxe strategický rámec stanovený v kapitole 2 a je navrhnutý tak, **aby zabezpečil konzistentnú a koordinovanú implementáciu** opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy na všetkých úrovniach správy a v relevantných sektoroch. Jeho cieľom je posilniť kompetencie zamestnancov, orgánov a ďalších aktérov implementácie, riešiť **identifikované nedostatky** z výstupu 2.2⁹ a prostredníctvom prieskumu potrieb vzdelávania (kapitola 1) pri efektívnom využívaní dostupných zdrojov. Ako najnaliehavejšie boli identifikované sektorové priority, ako je vodné hospodárstvo, znižovanie rizika katastrof a biodiverzita, pričom na všetkých úrovniach správy sa dôsledne uprednostňovali kombinované a participatívne formáty. Tieto poznatky priamo ovplyvňujú štruktúru programu, učebný plán a metódy realizácie uvedené v tejto kapitole.

Program je zameraný na osoby **priamo zodpovedné za riadenie a implementáciu adaptačných opatrení** v rámci revidovanej NAS, pričom zabezpečuje, aby školenie:

- vyjasňuje pojem adaptácia na zmenu klímy v slovenskom kontexte
- Predstavilo identifikované potreby, ciele a zámery v oblasti adaptácie.
- komunikovalo naliehavosť a odôvodnenie adaptačných opatrení
- poskytuje praktické zručnosti a nástroje na podporu každodenného vykonávania.

3.1 Štruktúra vzdelávacieho programu

Vzdelávací program je organizovaný podľa **skupín účastníkov** definovaných vo vzdelávacej stratégii (kapitola 2), pričom každá skupina absolvuje kurikulum založené na jednotlivých lekciách (kapitola 3.2) v súlade so svojimi úlohami a zodpovednosťami.

Školiace cykly špecifické pre jednotlivé skupiny

Vzhľadom na výsledky prieskumu o preferovanej dĺžke trvania (respondenti z miest uprednostňovali krátke modulárne bloky, zatiaľ čo aktéri na národnej a okresnej úrovni uprednostňovali 1–3-dňové školenia) sa navrhujú nasledujúce vzdelávacie cykly:

Tabuľka 6 : Prehľad vzdelávacích cyklov pre štyri cieľové skupiny

Skupina	Vzdelávací cyklus	Celkový cieľ
Skupina 1 – Strategickí lídri a tvorcovia politik	2–3 zasadnutia na vysokej úrovni	Vybaviť vedúcich predstaviteľov schopnosťou predvídať, aby mohli riadiť a presadzovať NAS
Skupina 2 – Manažéri a koordinátori adaptačných projektov	4–5 podrobných zasadnutí	Posilniť operačnú kapacitu pre riadenie adaptačných projektov
Skupina 3 – Technickí špecialisti a realizátori	3–5 sektorovo špecifických sedení	Budovanie praktických kapacít na implementáciu adaptačných opatrení špecifických pre daný sektor
Skupina 4 – Podporné funkcie	1–2 zamerané zasadnutia	Posilnenie podporných funkcií na podporu integrácie adaptácie

⁹ Trinomics (2024). Revízia a aktualizácia národnej stratégie adaptácie na zmenu klímy na Slovensku. Výstup 2.2: Správa o stave politik adaptácie na zmenu klímy a rámca riadenia a návrh plánu zapojenia zainteresovaných strán – záverečná správa. https://www.klima-adapt.sk/cms/documents/2024/state-of-play_67330086d1201.pdf.

Medzirezortné integračné zasadnutia

Dve dodatočné *spoločné zasadnutia* zídu zástupcov všetkých skupín s cieľom:

- podporili vzájomné porozumenie úloh a zodpovedností
- Uľahčiť verejno-súkromnú spoluprácu v oblasti adaptačných riešení.
- posilnili koordináciu medzi národnou, regionálnou a miestnou úrovňou implementácie.
- Výsledky prieskumu ukázali silnú ochotu (viac ako 80 %) zapojiť sa do formátov spolupráce v oblasti vzdelávania, čo potvrdzuje hodnotu takýchto zasadnutí.

3.2 Prehľad učebného plánu

Vzdelávací program je štruktúrovaný tak, aby postupne posilňoval vedomosti, zručnosti a vodcovské schopnosti účastníkov a zabezpečoval, aby každá skupina zainteresovaných strán mohla efektívne prispievať k implementácii revidovanej NAS Slovenska. Priamo vychádza z potrieb adaptácie, cieľov a medzier v kompetenciách identifikovaných v prieskume potrieb vzdelávania (kapitola 1.2), čím sa zabezpečuje, že vzdelávanie je priamo zosúladené s požiadavkami revidovanej NAS.

Nasledujúce **súhrnné tabuľky** poskytujú prehľad navrhovaných vzdelávacích programov pre štyri cieľové skupiny. Kým podrobné popisy jednotlivých lekcii v Príloha II – Školiace manuály podľa skupín uvádzajú úplný obsah, metódy a ciele vzdelávania, nižšie uvedené súhrnné tabuľky ponúkajú stručný prehľad vzdelávacieho cyklu každej skupiny, v ktorom je zdôraznený počet a typ lekcii, zameranie lekcii, metódy, výsledky vzdelávania a trvanie.

Skupina 1 – Strategickí lídri a tvorcovia politik

Tabuľka 7 : Prehľad osnov pre skupinu 1 – Strategickí lídri a tvorcovia politik

Sedenie	Zameranie/obsah	Metódy / Aktivity	Výsledok vzdelávania	Trvanie
1: Strategické vedenie v oblasti adaptácie na zmenu klímy	Globálny a európsky kontext adaptácie (Parížska dohoda , stratégia EÚ pre adaptáciu , Zelená dohoda EÚ), vízia a priority Národnej adaptčnej stratégie Slovenska, riziká nečinnosti (usmernenia OECD pre adaptáciu)	Briefing odborníkov + okrúhly stôl na vysokej úrovni	Vedúci pracovníci chápu svoju strategickú úlohu pri formovaní a schvaľovaní priorít adaptácie	3–4 hodiny
2: Správa vecí verejných, súdržnosť politik a financovanie	Modely správy, zosúladenie politik medzi ministerstvami, možnosti financovania (národné rozpočty, fondy EÚ, súkromný sektor)	Príklady z praxe z členských štátov EÚ + moderovaný dialóg	Vedúci pracovníci schopní podporovať koherentné riadenie a presadzovať mobilizáciu zdrojov.	3–4 hodiny
3: Verejné vedenie a strategická komunikácia	Komunikácia priorít adaptácie, budovanie politickej podpory, advokácia na národnej a medzinárodnej úrovni	Hranie rolí na základe scenára (tlačová konferencia, medzirezortná informácia)	Lídri pripravení komunikovať, presadzovať a mobilizovať podporu	3–4 hodiny

Skupina 2 – Manažéri a koordinátori adaptačných projektov

Tabuľka8 : Prehľad učebných osnov pre skupinu 2 – Manažéri a koordinátori adaptačných projektov

Sedenie	Zameranie/obsah	Metódy / Aktivity	Výsledok vzdelávania	Trvanie
1: Základy adaptácie na zmenu klímy	Recapitulácia klimatológie, Hodnotenie klimatických rizík a zraniteľnosti Slovenska 2024, strategické ciele adaptácie	Prezentácia odborníka + diskusia	Porozumenie prioritám NAS a koordinačnej úlohe manažérov	3–4 hodiny
2: Riadenie cyklu adaptačných projektov	Návrh projektov, mobilizácia zdrojov, riadenie rizík	Cvičenia v rámci workshopu, analýza prípadových štúdií	Schopnosť navrhovať projekty, ktoré sú v súlade s NAS, financovateľné a realizovateľné	4–5 hodín
3: Zapojenie zainteresovaných strán a koordinácia na viacerých úrovniach	Mapovanie a zapájanie zainteresovaných strán, participatívne plánovanie, medziodvetvová spolupráca	Skupinové cvičenia + hranie rolí	Posilnenie zručností v oblasti koordinácie a budovania koalícií	3–4 hodiny
4: Monitorovanie, hodnotenie a učenie (MEL)	Rámce MEL, ukazovatele, podávanie správ, adaptívne riadenie	Praktické cvičenia, kontrolné zoznamy	Monitorovanie pokroku, efektívne podávanie správ, umožnenie učenia sa	3–4 hodiny
5 (voliteľné): Pokročilé témy	Hodnotenie klimatických rizík, mainstreaming, digitálne nástroje	Praktické cvičenia, simulácia	Používanie pokročilých nástrojov a metód na posilnenie realizácie projektov	3–4 hodiny

Skupina 3 – Technickí špecialisti a realizátori

Tabuľka9 : Prehľad učebných osnov pre skupinu 3 – Technickí špecialisti a realizátori

Sedenie	Zameranie/obsah	Metódy / Aktivity	Výsledky vzdelávania	Trvanie
1: Porozumenie zmene klímy a adaptácii	Miestne vplyvy, veda o adaptácii v konkrétnych sektoroch, priority sektorov NAS/NAP	Prezentácia odborníka + diskusia	Nadobudnutie základných vedomostí	3 hod
2: Potreby a ciele adaptácie v jednotlivých sektoroch	Technické výzvy, ciele, prepojenia medzi sektormi	Workshopy, prípadové štúdie	Prepojenie priorit NAS s povinnosťami jednotlivých sektorov	3–4 hodiny
3: Implementácia adaptačných opatrení	Praktické adaptačné opatrenia, nástroje, transfer technológií	Praktické cvičenia, návštevy v teréne/virtuálne ukážky	Účinné uplatňovanie opatrení špecifických pre jednotlivé sektory	4–5 hodín
4: Komunikácia a zvyšovanie povedomia	Komunikácia technických riešení manažérom, komunitám	Hranie rolí, participatívne cvičenia	Presadzovanie a zabezpečenie podpory zainteresovaných strán	2–3 hodiny

Sedenie	Zameranie/obsah	Metódy / Aktivity	Výsledky vzdelávania	Trvanie
5: Začlenenie adaptácie	Začlenenie adaptácie do každodenných činností a noriem	Praktické cvičenia, kontrolné zoznamy	Zabezpečenie inštitucionalizovaných, udržateľných postupov	3–4 hodiny

Skupina 4 – Podporné funkcie

Tabuľka 10 : Prehľad učebných osnov pre skupinu 4 – Podporné funkcie

Sedenie	Zameranie / Obsah	Metódy / Aktivity	Výsledok vzdelávania	Trvanie
1: Zmena klímy a adaptácia na umožnenie úloh	Vplyv na financie, obstarávanie, komunikáciu, ľudské zdroje/právne funkcie	Briefing odborníkov + diskusia	Porozumenie podporným úlohám v adaptácii	2–3 hodiny
2: Funkčná implementácia adaptačných opatrení	Integrácia adaptácie do finančného plánovania, obstarávania, dodržiavania právnych predpisov, komunikačných stratégií	Simulačné cvičenia, vývoj šablón	Prevádzanie princípov adaptácie do každodennej praxe	3–4 hodiny

3.3 Aktívne učenie

V rámci vzdelávacieho programu budú uprednostňované **aktívne metódy vzdelávania**, ktoré zapájajú účastníkov, podporujú zdieľanie vedomostí a propagujú praktické uplatňovanie koncepcií. Analýza prieskumu ukázala, že najmä respondenti z radov samosprávy výrazne uprednostňujú participatívne metódy a metódy zamerané na riešenie problémov pred prednáškovými metódami. Každá aktivita bude preto starostlivo vybraná tak, aby zodpovedala vzdelávacím cieľom príslušného modulu a skupiny zainteresovaných strán, čím sa zabezpečí, že vzdelávacie kurzy budú informatívne a efektívne.

Základné interaktívne formáty

Aby sa zabezpečila vysoká účasť, hlboké zapojenie a dlhodobé udržanie vedomostí, v rámci programu sa budú používať nasledujúce formáty:

- **Skupinové diskusie:** Uľahčujú výmenu skúseností, výziev a potenciálnych riešení medzi účastníkmi, podporujú vzájomné učenie sa a medziodvetvové porozumenie.
- **Prípadové štúdie:** Analýza reálnych príkladov úspešných a neúspešných adaptačných iniciatív na Slovensku a v medzinárodnom meradle s vyvodzovaním záverov pre miestne uplatnenie.
- **Cvičenia s hraním rolí:** Simulácia rozhodovacích procesov a interakcií zainteresovaných strán pri plánovaní a implementácii adaptácie.
- **Brainstormingové stretnutia:** Podporujú inovatívne myslenie s cieľom vyvinúť kreatívne adaptačné riešenia špecifické pre daný kontext.
- **Participatívne workshopy:** Zapojenie účastníkov do praktických činností, ako je vypracovanie adaptačných plánov, navrhovanie hodnotení zraniteľnosti a rizík alebo mapovanie úloh zainteresovaných strán.
- **Prezentácie odborníkov s následnými otázkami a odpoveďami:** Poskytovanie základných alebo pokročilých technických znalostí s možnosťou objasnenia a diskusie.

- **Interaktívne kvízy a ankety:** Overte porozumenie v reálnom čase a podporujte aktívne počúvanie.
- **Návštevy na mieste (ak je to možné):** Poskytnite účastníkom možnosť na vlastné oči vidieť adaptačné opatrenia v praxi, čím posilníte prepojenie medzi teoretickými konceptmi a praktickou implementáciou.
- **Vzájomné učenie:** Vytvorte príležitosti na výmenu poznatkov medzi účastníkmi z rôznych inštitúcií, regiónov alebo sektorov s cieľom identifikovať prenosné osvedčené postupy.
- **Simulačné cvičenia:** Poskytnite účastníkom realistické výzvy založené na scenároch, aby si v kontrolovanom prostredí precvičili rozhodovanie, koordináciu zainteresovaných strán a implementáciu adaptačných opatrení.

Integrácia s učebným plánom

Každá relácia **kombinuje aspoň dva** základné interaktívne formáty. To priamo odzrkadľuje preferencie prieskumu týkajúce sa kombinovaných a aplikovaných formátov vzdelávania, ktoré sa prispôbia potrebám každej skupiny:

Metódy sú **prispôsobené zameraniu relácie:**

- Základné sedenia: prezentácie, diskusie, kvízy
- Aplikovaná implementácia: workshopy, hranie rolí, brainstorming

3.4 Referenčné príručky vrátane vzdelávacích materiálov

Školiace príručky

Pre každú zo štyroch skupín sú školiace príručky (pozri Príloha II – Školiace manuály podľa skupín) navrhnuté tak, aby slúžili ako **praktický sprievodca pre organizáciu a** facilitujúcich učebných osnov. Hoci sa zameranie jednotlivých skupín líši, všetky príručky majú spoločnú štruktúru a poskytujú facilitátorom obsah pripravený na okamžité použitie.

Kľúčové komponenty príručiek zahŕňajú:

- **Prístup k vzdelávaniu:** Pokyny, ako by mali byť realizované jednotlivé stretnutia (napr. počet stretnutí, cieľová dĺžka trvania, forma realizácie, úroveň interaktivity), prispôsobené dostupnosti a potrebám cieľovej skupiny.
- **Celkový cieľ:** Jasné stanovenie zamýšľaného výsledku vzdelávania v súlade s úlohami a zodpovednosťami skupiny účastníkov pri implementácii NAS.
- **Formát a trvanie:** Odporúčania týkajúce sa dĺžky sedení, rovnováhy medzi osobnými a online formátmi a použitia kombinovaných prístupov.
- **Návrh školenia:** Štruktúrované programy, ktoré rozdeľujú každé školenie na jednotlivé časti (príspevky odborníkov, prípadové štúdie, interaktívne cvičenia, plenárne diskusie).
- **Návrhy prezentácií a pokyny k cvičeniam** na podporu lektorov pri realizácii konzistentných a zaujímavých sedení.
- **Zdroje a referencie:** Vybrané zoznamy podkladových dokumentov, webových odkazov a súborov nástrojov (slovenských, európskych a medzinárodných), ktoré účastníkom umožňujú prehľbiť si vedomosti po skončení relácií. Výsledky prieskumu poukázali na nerovnomernú znalosť existujúcich zdrojov, preto tieto materiály pomôžu štandardizovať vedomosti a poskytnú praktické nástroje. Upozorňujeme, že niektoré z týchto školiacich materiálov sú voľne dostupné v rámci misie na adaptáciu alebo v rámci Climate-ADAPT.

Zhrnuté, školiace príručky poskytujú štruktúrovaný scenár a pripravený balík pomôcok, ktoré zabezpečujú, že školenia vo všetkých skupinách sú konzistentné, založené na dôkazoch a interaktívne, pričom sú prispôbené špecifickým povinnostiam a vzdelávacím potrebám každého publika.

Ďalšie zdroje

Okrem podrobných školiacich príručiek sú v prílohe III uvedené tieto ďalšie zdroje:

- **Poskytnutie odkazov na existujúce platformy pre kompendiá prípadových štúdií/adaptovaných riešení:**
Vstupné body ilustrujúce úspešné prístupy, ako aj poučenia získané z menej účinných iniciatív s odkazmi na slovenské, európske a medzinárodné platformy.
- **Slovník kľúčových pojmov:**
Krátky, užívateľsky prívetivý glosár pojmov týkajúcich sa zmeny klímy, odolnosti a adaptácie, ktorý zabezpečuje jednotné chápanie všetkých zainteresovaných skupín.

3.5 Udržateľnosť a nadväzujúce opatrenia

S cieľom zabezpečiť dlhodobý vplyv a pokračujúce uplatňovanie vedomostí a zručností získaných prostredníctvom vzdelávacieho programu bude implementovaný rámec udržateľnosti a nadväzujúcich činností. Tento prístup má za cieľ zakotviť kompetencie v oblasti adaptácie na zmenu klímy do inštitucionálnych štruktúr a pracovných postupov príslušných orgánov a zainteresovaných strán.

Komponent „Train-the-Trainer“ (ToT)

- Vybraná skupina účastníkov z každej kategórie zainteresovaných strán absolvuje dodatočné školenie, aby sa stali certifikovanými školiteľmi.
- Títo školitelia budú vybavení kompletným učebným plánom, vzdelávacími materiálmi a sprievodnými príručkami, aby mohli program realizovať samostatne.
- Prístup ToT zabezpečuje škálovateľnosť a kontinuitu školenia aj po ukončení pôvodného programu.

Opakovacie a pokročilé školenia

- Budú ponúkané pravidelné opakovacie kurzy, aby sa účastníci mohli oboznámiť s novými výzvami v oblasti adaptácie, aktualizáciami politík a inovatívnymi riešeniami.
- Pokročilé školenia môžu byť organizované s cieľom prehĺbiť vedomosti pre špecializované pozície, ako sú projektoví manažéri a technickí špecialisti, ktorí reagujú na meniace sa potreby v oblasti adaptácie.

Integrácia do budovania inštitucionálnych kapacít

- Vzdelávacie moduly a materiály budú zosúladené s internými iniciatívami budovania kapacít v rámci verejných orgánov a partnerských organizácií.
- Program bude obsahovať usmernenia týkajúce sa začlenenia vedomostí o adaptácii do štandardných prevádzkových postupov, plánovacích cyklov a rámcov hodnotenia výkonnosti.

Riadenie znalostí a zdieľanie zdrojov

- Všetky školiace materiály, prípadové štúdie, hodnotiace nástroje a multimediálne zdroje budú k dispozícii na online platforme alebo v online archíve.
- Účastníci a školitelia môžu prispievať aktualizovanými príkladmi, získanými skúsenosťami a osvedčenými postupmi, čím vytvoria živú znalostnú bázu.

Monitorovanie a hodnotenie vplyvu školenia

- Prieskumy, hodnotenia a následné rozhovory po školení budú hodnotiť uchovanie vedomostí, praktické uplatňovanie a zmenu správania.
- Spätná väzba bude slúžiť ako podklad pre aktualizáciu učebných osnov, materiálov a metód školenia, čím sa zabezpečí neustále zlepšovanie.

Podpora sietí zainteresovaných strán

- Budú podporované siete a diskusné fóra medzi rovesníkmi s cieľom uľahčiť priebežnú spoluprácu medzi účastníkmi z rôznych administratívnych úrovní, sektorov a súkromného sektora.
- Tieto siete pomôžu udržať dynamiku iniciatív v oblasti adaptácie na zmenu klímy, podporia výmenu vedomostí a budú pomáhať pri spoločnom riešení problémov.

3.6 Riešenie dostupných zdrojov a zistených medzier

Aby bol vzdelávací program realizovateľný, cielený a efektívny, je navrhnutý s jasným pochopením **dostupných zdrojov a medzier v kompetenciách** identifikovaných v prieskume vzdelávacích potrieb a prípadných ďalších medzier, ktoré sa vyskytnú počas vzdelávania. Tento prístup zaručuje, že program je praktický a zodpovedá potrebám zainteresovaných strán a inštitúcií, ktoré sú jeho príjemcami.

Hodnotenie zdrojov

- Pri navrhovaní programu sa zohľadnia existujúce zdroje, vrátane rozpočtu, personálu, vzdelávacej infraštruktúry a digitálnych nástrojov.
- Vzdelávacie aktivity budú prispôbené týmto zdrojom, čím sa zabezpečí, že školenia budú realistické z hľadiska počtu účastníkov, trvania a formátu poskytovania.
- V prípade obmedzení môže program uprednostniť kritické moduly alebo využiť existujúce interné kapacity s cieľom maximalizovať dopad.

Integrácia analýzy medzier

- Obsah a učebný plán budú priamo reagovať na medzery v kompetenciách identifikované prostredníctvom prieskumu potrieb vzdelávania.
- Tým sa zabezpečí, že program buduje špecifické vedomosti, zručnosti a kapacity potrebné na účinnú implementáciu opatrení na prispôbenie sa zmene klímy na všetkých administratívnych úrovniach.
- Pre rôzne skupiny zainteresovaných strán sa použijú prispôbené prístupy so zameraním na strategické, riadiace, technické a podporné funkcie.

Nákladová efektívnosť

- Budú preskúmané efektívne metódy poskytovania školení, vrátane:
 - využívanie interných odborných znalostí na vedenie školení, čím sa zníži závislosť od externých školiteľov
 - Využitie otvorených vzdelávacích platforiem a digitálnych zdrojov pre kombinované vzdelávacie prístupy.
 - Začlenenie modulov samoštúdia a online materiálov na doplnenie osobných školení.
- Tieto opatrenia optimalizujú využívanie zdrojov pri zachovaní vysokej kvality vzdelávacích výsledkov.

4 WORKSHOPY/ŠKOLENIA

4.1 Národná úroveň

Dňa **4. septembra 2025** bol na národnej úrovni zorganizovaný **poldenný školiaci workshop**, na ktorom boli národní aktéri (zástupcovia ministerstiev, ústredných správnych orgánov, organizácií pod dohľadom ministerstiev, výskumných a vedeckých inštitútov) informovaní o revidovanej NAS.

Cieľom workshopu bolo

- predstaviť kľúčové prvky návrhu revidovanej NAS a načrtnúť prípravy na jej prijatie vládou
- poskytnúť prehľad plánovaných mechanizmov koordinácie a implementácie
- predstaviť súčasné a budúce možnosti financovania adaptačných opatrení

Workshop sa konal online v slovnom jazyku, niektoré prezentácie boli v anglickom jazyku (s prekladom).

Tabuľka 11 : Program školiaceho workshopu na národnej úrovni (moderovanie: Slovenská akadémia vied)

ČAS	TÉMA	PREDNÁŠAJÚCI
8:45 – 9:00	Otvorenie odkazu na prihlásenie sa na stretnutie	všetci
9:00	Privítanie a otvorenie moderátorom <i>Stručné privítanie účastníkov, prehľad cieľov a programu</i>	Richard Filcak, Slovenská akadémia vied
9:10	Úvodný príhovor	Jozef Škultéty (MV)
9:30	Kontext politiky EÚ a platformy znalostí/podpory (<i>misia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, Climate ADAPT</i>) <i>Prezentácia a otázky a odpovede v pléne (v angličtine)</i>	Thomas Dworak, Fresh Thoughts

ČAS	TÉMA	PREDNÁŠAJÚCI
09:50 – 10:20	Kľúčové prvky navrhovanej revidovanej národnej adaptačnej stratégie <i>Prehľadová prezentácia a otázky a odpovede v pléne (v angličtine)</i>	Sabine McCallum, Nové myšlienky
10:20 – 10:30	Kávoová prestávka	
10:30 – 11:10	Aktualizácia procesu revízie NAS a plánovaných koordinačných a implementačných mechanizmov <i>Prezentácia a moderovaná diskusia s otázkami a spätnou väzbou</i>	Viktória Látal Pokorná (MoE)
11:10	Súčasná a budúce možnosti financovania adaptačných opatrení <i>Prezentácia a moderovaná diskusia</i>	Richard Filcak Slovenská akadémia vied
11:40 – 12:00	Záver a ďalšie kroky	Jozef Škultéty (MV)

Na poldennom online workshope sa zúčastnili zástupcovia ministerstiev, ústredných orgánov, regionálnych orgánov, dohliadaných organizácií a výskumných ústavov. Workshop poskytol podrobné informácie o revidovanej NAS, vrátane postupu prijatia vládou, plánovaných mechanizmov koordinácie/implementácie a súčasných/budúcich možností financovania. Program bol dodržaný, moderovanie Slovenskej akadémie vied prebiehalo hladko, len prezentácie v anglickom jazyku so slovenským tlmočením spôsobili určité problémy z dôvodu technických ťažkostí.

Diskusia bola vecná vo všetkých bodoch: kontext politiky EÚ (T. Dworak), základné prvky NAS (S. McCallum), koordinácia a implementácia (V. Látal Pokorná) a možnosti financovania (R. Filčák). Časť venovaná otázkam a odpovediam priniesla konštruktívnu spätnú väzbu a objasnila zodpovednosti a ďalšie kroky, ktoré predstavilo ministerstvo životného prostredia. Príspevok poskytla aj Európska environmentálna agentúra, ktorá zasadila NAS do kontextu rozvíjajúcej sa EÚ.

Kľúčové závery:

- Ciele boli dosiahnuté; zainteresované strany sa zhodli na smerovaní a procese NAS.
- Silná účasť a interaktívne otázky a odpovede; otázky budú slúžiť ako podklad pre konečné znenie návrhu.
- Ministerstvo životného prostredia načrtlo jasné ďalšie kroky týkajúce sa prijatia, koordinácie a následných aktivít.

- Pozitívna účasť zástupcov regionálnych orgánov a dobrý potenciál pre prepojenie stretnutia s nadchádzajúcimi regionálnymi workshopmi.

4.2 Regionálna a okresná úroveň

V troch regiónoch Prešov, Žilina a Banská Bystrica boli zorganizované školiace workshopy na regionálnej a okresnej úrovni pre zástupcov regionálnych správ a okresných orgánov.

Cieľom regionálnych workshopov bolo predstaviť revidovanú národnú adaptačnú stratégiu a načrtnúť jej význam pre regionálne plánovanie a implementáciu, ako aj poskytnúť prehľad dlhodobých klimatických scenárov na roky 2050 – 2070 a ich dôsledkov pre región. Diskusia sa zamerala na identifikáciu politických priorít, investičných potrieb a koordinačných mechanizmov, ktoré môžu posilniť regionálnu odolnosť, a zároveň na preskúmanie existujúcich regionálnych stratégií, aktivít a programov súvisiacich s adaptáciou. Cieľom stretnutia bolo okrem toho preskúmať možnosti začlenenia adaptácie na zmenu klímy do rozhodovacieho procesu v kľúčových sektoroch a prierezových otázkach, zdieľať príklady osvedčených postupov a znalostné platformy, ako sú [Climate-ADAPT](#) a [klíma-adapt.sk](#), a definovať ďalšie kroky v oblasti koordinácie a spolupráce medzi regionálnou správou a zainteresovanými stranami, ministerstvami a príslušnými inštitúciami. Hodnotiace formuláre boli vypracované spoločne s MŽP a distribuované medzi účastníkov s cieľom získať ich spätnú väzbu (pozri Príloha IV – Vyhodnotenie spätnej väzby z regionálnych workshopov).

Workshopy sa konali na mieste v slovnom jazyku v nasledujúcich termínoch:

- 12. septembra 2025: Prešov
- 16. september 2025: Žilina
- 22. september 2025: Banská Bystrica.

Tabuľka 12 : Program regionálnych školiacich seminárov: Revidovaná národná adaptačná stratégia a regionálna adaptácia na zmenu klímy – stratégia, scenáre a implementácia (moderátor: Slovenská akadémia vied)

ČAS	TÉMA	PREDNÁŠAJÚCI
9:00 – 9:10	Privítanie, otvorenie a úvod <i>Stručné privítanie účastníkov, prehľad cieľov a programu</i>	Ministerstvo školstva a Slovenská akadémia vied
9:10 – 10:00	Prezentácia 1 • Revidovaná národná adaptačná stratégia • Príprava na prijatie vládou • Koordinácia a implementačné mechanizmy • Finančné opatrenia	MV a Slovenská akadémia vied

ČAS	TÉMA	PREDNÁŠAJÚCI
10:00 – 10:30	Prezentácia 2 • Scenáre zmeny klímy v rokoch 2050–2070 • Kľúčové regionálne dôsledky	Slovenský hydrometeorologický ústav
10:30	Moderovaná diskusia • Regionálne prístupy a dôsledky a priority politík/investícií • Regionálne stratégie, aktivity a programy • Začlenenie adaptácie na zmenu klímy do regionálneho plánovania a rozhodovania • Prierezové aspekty v kľúčových sektoroch • Príklady osvedčených postupov a znalostné platformy (napr. Climate-ADAPT, klima-adapt.sk)	Slovenská akadémia vied
11:25 – 11:30	Zhrnutie a ďalšie kroky	Ministerstvo životného prostredia a Slovenská akadémia vied

Tri workshopy na mieste (12., 16. a 22. septembra 2025) boli úspešné a splnili svoj účel, ktorým bolo predstaviť revidovanú NAS v kontexte regionálneho plánovania a prepojiť národný rámec s regionálnymi/miestnymi stratégiami, plánmi a aktivitami. Účasť regionálnych správnych orgánov a okresných úradov bola vysoká, program bol dodržaný a prezentácia v slovenčine (s jasnými materiálmi) podporila aktívnu účasť vo všetkých sekciách.

Ministerstvo životného prostredia a Slovenská akadémia vied poskytli stručný prehľad revidovanej NAS, cesty k jej prijatiu vládou, koordinačných/implementačných opatrení a možností financovania, ktoré priamo prepojili s regionálnymi mandátmi.

S cieľom zlepšiť prístupy založené na dôkazoch na regionálnej úrovni sme oslovili SHMÚ (Slovenský hydrometeorologický ústav). Ich odborníci predstavili klimatické scenáre na roky 2050 – 2070 a ich konkrétne dôsledky pre jednotlivé regióny, čím diskusie zakotvili v spoľahlivých údajoch a regionálnom kontexte.

Facilitované diskusie priniesli konkrétne príspevky k prioritám politiky, investičným potrebám a koordinačným mechanizmom. Na základe regionálnych prípadových štúdií a projektov účastníci skúmali, ako začleniť adaptáciu do regionálnych stratégií, programov a procesov povoľovania/plánovania, a boli oboznámení s Climate-ADAPT a klima-adapt.sk ako praktickými platformami vedomostí.

Kľúčové závery

- V jednotlivých regiónoch sa opakovali témy ako riadenie rizík v oblasti vody a povodní/zemných zosuvov, pripravenosť miest na tepelné vlny, odolná infraštruktúra a doprava, územné plánovanie, adaptácia poľnohospodárstva/lesného hospodárstva a riešenia založené na prírode.
- Regionálne priority a vlajkové projekty poskytujú silný potenciál pre synergie s opatreniami NAS v každom regióne.
- Existuje potenciál, aby regionálne orgány fungovali ako adaptačné centrá a nadviazali ľahkú koordináciu s jednotkami civilnej ochrany, územného plánovania, zdravotníctva, dopravy a životného prostredia.
- Identifikácia potrieb v oblasti kapacít (prístup k údajom, príprava projektov, navigácia v oblasti financovania), ktoré je potrebné riešiť prostredníctvom cielených podporných opatrení
- Regionálna séria vytvorila spoločné chápanie významu NAS, posilnila siete medzi kľúčovými inštitúciami a vygenerovala realizovateľné podnety na usmerňovanie implementácie na subnárodnej úrovni.

4.3 Miestna úroveň

Miestne samosprávy a aktéri na Slovensku zohrávajú kľúčovú úlohu pri príprave komunít na dopady zmeny klímy. Mnohé obce však čelia výzvam, ako sú obmedzený počet zamestnancov, nedostatok zdrojov a konkurenčné priority. Na podporu a zabezpečenie trvalého prístupu k relevantným informáciám bolo s ministerstvom životného prostredia dohodnuté vypracovanie 3 vzdelávacích videí v slovnom jazyku, zameraných na praktické zručnosti, praktické príklady a nástroje, ktoré možno priamo uplatniť na miestnej úrovni.

Videá budú:

- poskytnú jasný prehľad o revidovanej národnej adaptačnej stratégii so zameraním na to, čo je pre obce najdôležitejšie.
- Zdieľajte príklady osvedčených postupov a príbehy, ktoré ukazujú, ako sa iným podarilo konať napriek obmedzeným kapacitám.
- Posilňujte praktické zručnosti v oblasti zvyšovania povedomia, vzdelávania a komunikácie, aby miestni aktéri mohli motivovať svojich kolegov, občanov a rozhodovateľov.

Celkovým cieľom je posilniť miestnych aktérov, aby prijali realistické a účinné adaptačné opatrenia – aj pri obmedzených zdrojoch – a aby postupne hľadali možnosti budovania silnejších miestnych tímov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zhrnutie obsahu každého z videí. Podrobné scenáre sú uvedené v prílohe V kPríloha V – Video ké tutoriály .

Tabuľka13 : Súhrn obsahu videí

ČÍSLO VIDEÁ	CIELOVÁ SKUPINA	OBSAH	JAZYK
1	Miestne orgány, mestskí plánovači, mimovládne organizácie, regionálne rozvojové agentúry	Revidovaná národná adaptačná stratégia – čo je dôležité na miestnej úrovni. Zameranie na praktické východiskové body pre obce: kde začať, ako integrovať adaptáciu do existujúcich úloh (územné plánovanie, infraštruktúra, sociálne služby) bez dodatočnej záťaže.	SK
2	Miestni aktéri, zástupcovia obcí, miestne mimovládne organizácie, odborníci	Príklady osvedčených postupov a znalostné platformy. Prípadové štúdie ukazujúce, ako slovenské a európske obce prekonali obmedzený počet zamestnancov/kapacít. Odborná príprava: Ako efektívne využívať Climate-ADAPT a klima-adapt.sk na získavanie nápadov na projekty, zdrojov financovania a pripravených materiálov.	SK
3	Miestni aktéri, pedagógovia, školitelia, komunálni lídri	Povedomie, vzdelávanie a školenia. Ako komunikovať adaptáciu tak, aby boli občania, kolegovia a rozhodovatelia motivovaní konať napriek obmedzeným zdrojom. Praktické nástroje: hotové komunikačné materiály, participatívne metódy, jednoduché vzdelávacie moduly pre zamestnancov a školy.	SK

4.4 Komunikácia a osvetová činnosť v oblasti školení

Efektívna komunikácia a osvetová činnosť sú nevyhnutné na zabezpečenie **vysokej účasti, angažovanosti a vplyvu** vzdelávacieho programu. Komunikačná stratégia bude zameraná na všetky relevantné skupiny zainteresovaných strán, čím sa zabezpečí, že potenciálni účastníci budú informovaní, motivovaní a schopní integrovať poznatky zo školenia do svojich úloh.

Kľúčové prvky komunikačnej a osvetovej stratégie:

1. Cílené posolstvá:

- Vytvorte správy špecifické pre jednotlivé úlohy, v ktorých zdôrazníte **relevanciu a prínosy** školenia pre každú skupinu účastníkov (napr. strategické poznatky pre vedúcich pracovníkov, praktické nástroje pre realizátorov, integrácia procesov pre podporné funkcie).
- Zdôrazniť, ako účasť prispieva k **úspešnej implementácii revidovanej národnej adaptačnej stratégie (NAS)**.

2. Viackanálová komunikácia:

- Využívajte kombináciu **e-mailov, informačných bulletinov a inštitucionálnych webových stránok**, aby ste oslovili zainteresované strany na všetkých administratívnych úrovniach.
- Propagujte školenia prostredníctvom **sociálnych médií a profesionálnych sietí**, kde je to vhodné, s cieľom zvýšiť povedomie medzi externými zainteresovanými stranami, ako sú mimovládne organizácie, výskumníci a subjekty zo súkromného sektora. Konferencie alebo workshopy na podobné alebo súvisiace témy by sa tiež mohli využiť ako komunikačné platformy na prezentáciu ponuky školení a propagáciu účasti medzi špecializovaným publikom.
- Využite **interných šampiónov alebo školiťov**, aby sa podelili o osobné skúsenosti a povzbudili účasť kolegov.
- *Voliteľné: Zvážte využitie tradičných mediálnych kanálov, ako je televízia, rádio a noviny, na zvýšenie povedomia a zdôraznenie významu školenia pre dosiahnutie cieľov adaptácie na všetkých úrovniach správy.*

3. Zapojenie zainteresovaných strán:

- Koordinujte s **vedúcimi oddelení, projektovými manažérmi a kľúčovými inštitucionálnymi kontaktmi**, aby ste zabezpečili nomináciu vhodných zamestnancov, ktorí sa budú môcť zúčastniť.
- Selektívne zapojte **externých partnerov** do modulov, kde je prospešná spolupráca alebo odborné znalosti špecifické pre daný sektor.

4. Monitorovanie a spätná väzba:

- Sledujte dosah komunikácie a zapojenie prostredníctvom počtu registrácií, miery otvorenia e-mailov a reakcií na osvetové kampane.
- Na základe spätnej väzby upravte komunikačné taktiky s cieľom zlepšiť budúce zapojenie a účasť.

Okrem osvetovej činnosti sa zavedie mechanizmus nepretržitého monitorovania a spätnej väzby, aby sa zabezpečila relevantnosť a účinnosť vzdelávacích aktivít. To bude zahŕňať:

- Hodnotenia po školení a prieskumy spätnej väzby účastníkov s cieľom vyhodnotiť kvalitu, relevantnosť a praktické uplatnenie obsahu školenia.

- Pravidelné prehodnocovanie a aktualizácia učebných osnov na základe nových politických zmien, vznikajúcich klimatických výziev a meniacich sa potrieb v oblasti vzdelávania, ktoré boli identifikované prostredníctvom následných aktivít.
- Integrácia poznatkov získaných z každého vzdelávacieho cyklu do budúcich školení, čím sa vytvorí dynamický a iteratívny proces vzdelávania, ktorý neustále zvyšuje vplyv a odozvu programu.

Tieto opatrenia spoločne zabezpečujú, že komunikácia o školeniach zostáva inkluzívna a má ďalekosiahly dosah, zatiaľ čo systematické mechanizmy spätnej väzby a hodnotenia podporujú neustále zlepšovanie národného rámca pre školenia v oblasti adaptácie.

5 POSTGRADUÁLNY VZDELÁVACÍ PROGRAM – LETNÁ ŠKOLA: „ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY: OD TEÓRIE K PRAXI“

5.1 Hlavné črty programu

Pozadie:

Letná škola adaptácie na zmenu klímy je dvojtýždňový intenzívny program, ktorého cieľom je preklenúť priepasť medzi akademickými znalosťami a praktickou implementáciou stratégií adaptácie na zmenu klímy. Program ponúka interdisciplinárne pohľady, workshopy zamerané na rozvoj zručností a cvičenia zamerané na spoluprácu pri riešení problémov, ktoré sa zameriavajú na reálne výzvy adaptácie na zmenu klímy. V navrhnutom vzdelávacom prostredí budú účastníci spolupracovať s poprednými odborníkmi, miestnymi zainteresovanými stranami a navzájom, aby sa naučili, ako spoločne vytvárať adaptívne riešenia.

Cieľ:

Poskytnúť **intenzívny praktický úvod** do adaptácie na zmenu klímy pre výskumníkov, začínajúcich odborníkov, študentov a praktikov a vybaviť ich znalosťami, nástrojmi a sieťami potrebnými na efektívnu implementáciu stratégií adaptácie na zmenu klímy.

Zameranie:

- Intenzívne vzdelávanie a rozvoj zručností.
- Uplatňovanie teórie v praktických výzvach reálneho sveta.
- Sieťovanie a spolupráca medzi disciplínami a sektormi.

Trvanie: 2 týždne (na plný úväzok, intenzívne)

Formát:

Predovšetkým osobná účasť, s **voliteľnými virtuálnymi stretnutiami pred a po programe**, ktoré poskytujú prípravné zdroje a následnú podporu.

Cieľová skupina:

Absolventi vysokých škôl, začínajúci odborníci, zamestnanci mimovládnych organizácií, urbanisti a regionálni plánovači, odborníci z verejného sektora a zástupcovia samosprávy, ktorí sa zaujímajú o plánovanie a implementáciu opatrení na prispôsobenie sa zmene klím

Miesto: bude určené neskôr

Udelené osvedčenie: Osvedčenie o absolvovaní

Organizátor: bude upresnené

Príslušné vzdelávacie inštitúcie s programami zameranými na klímu/životné prostredie:

S cieľom zabezpečiť komplementaritu a nadviazať na existujúce odborné znalosti by sa program mohol inšpirovať alebo hľadať spoluprácu s:

- Slovenská technická univerzita v Bratislave – Fakulta stavebníctva (zameraná na vodné hospodárstvo, hydrológiu a urbanistiku).
- Comeniova univerzita v Bratislave – Prírodovedecká fakulta (programy v oblasti environmentálnych štúdií, klimatológie a geografie).
- Technická univerzita v Zvolene (lesníctvo, biodiverzita a manažment prírodných zdrojov).

- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici – Prírodovedecká fakulta (environmentálne hospodárstvo a geografia).
- Európskymi partnermi, ako sú [Škola nadnárodného riadenia Európskeho univerzitného inštitútu, Wageningenská univerzita a výskumné centrum](#) a [Stredoeurópska univerzita – Katedra environmentálnych vied a politiky](#), ktoré organizujú programy a letné školy zamerané na klímu a životné prostredie.

Navrhované ďalšie kroky pre Ministerstvo životného prostredia

Na podporu konceptu Letnej školy adaptácie na zmenu klímy by ministerstvo mohlo:

1. Spolupracovať s akreditačnými orgánmi (napr. Slovenskou akreditačnou agentúrou pre vysokoškolské vzdelávanie) s cieľom preskúmať formálne uznanie alebo integráciu do rámcov ďalšieho vzdelávania.
2. Iniciovať diskusie so slovenskými univerzitami a európskymi partnermi uvedenými vyššie s cieľom identifikovať potenciálne dohody o spoločnom organizovaní a akademickom schválení.
3. Vypracovať pilotný program (kratšiu verziu alebo workshop) v spolupráci s existujúcimi adaptačnými projektmi, pričom by sa využili získané skúsenosti na zdokonalenie kompletnej letnej školy.
4. Zabezpečiť partnerstvá v oblasti financovania (napr. program EÚ LIFE, Horizont Európa, Erasmus+ pre mobilitu a výmeny).

5.2 Štruktúra programu

1. týždeň: Teória, rámce a základy adaptácie na zmenu klímy

Účastníci získajú **základný, ale komplexný úvod** do vedy o zmene klímy a rámcov plánovania adaptácie. Nie sú potrebné žiadne predchádzajúce znalosti ani odborné skúsenosti v oblasti adaptácie na zmenu klímy; obsah je navrhnutý tak, aby vyhovoval účastníkom s rôznym vzdelaním a odborným zázemím.

Obsah:

- Úvod do klimatológie a pozorovaných vplyvov v globálnom a slovenskom kontexte.
- Prehľad metód hodnotenia zraniteľnosti a rizík s využitím dostupných príkladov.
- Rámce plánovania adaptácie (UNFCCC, EÚ, Slovenská akčná stratégia pre zmenu klímy), s dôrazom na praktickú integráciu politik a prístupy k implementácii.
- Základná terminológia a pojmy, doplnené glosárom a odporúčanou literatúrou na prečítanie po kurze.
- Preskúmanie bežných mýtov, dezinformácií a mylných predstáv o zmene klímy; stratégie na identifikáciu spoľahlivých zdrojov, hodnotenie dôkazov a vytváranie jasných, vedecky podložených argumentov pre efektívnu komunikáciu s verejnosťou a politikou.
- **Skupinové simulačné cvičenie:** „Plánovanie adaptácie miest vo svete s teplotou X °C“ – účastníci pracujú v tímoch na vývoji scenárov adaptácie pre vybranú krajinu alebo región, pričom uplatňujú naučené pojmy.

Výsledky vzdelávania:

- Porozumenie vedeckým základom zmeny klímy a jej socioekonomickým dopadom.
- Vykonávať základné hodnotenia zraniteľnosti a rizík.

- Vypracovať počiatočné prístupy k plánovaniu adaptácie s využitím rámcov a analýzy scenárov.

Týždeň 2: Aplikovaná adaptačná prax a prípadové štúdie

Zameranie na adaptačné stratégie špecifické pre jednotlivé sektory, praktické uplatňovanie a príklady z reálneho sveta.

Obsah:

- Adaptácia v kľúčových sektoroch: vodné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, odolnosť miest a infraštruktúra.
- Analýza úspešných národných a medzinárodných prípadových štúdií adaptácie.
- Terénne návštevy miestnych adaptačných projektov a praktické cvičenia.
- **Aplikované cvičenie:** Tímy analyzujú a navrhujú zlepšenia prebiehajúcej adaptačnej iniciatívy.

Výsledky vzdelávania:

- Uplatňovať princípy adaptácie na konkrétne sektory a kontexty.
- Učiť sa z existujúcich projektov a identifikovať osvedčené postupy.
- Zlepšiť schopnosti riešiť problémy a praktické zručnosti prostredníctvom praktických cvičení a terénnej práce.

Networking a vývoj projektov

Účastníci budú spolupracovať v malých skupinách, aby riešili aktuálne výzvy v oblasti adaptácie a vyvinuli realizovateľné riešenia. Sieťové stretnutia uľahčia medziodborové prepojenia a zdieľanie poznatkov.

Obsah:

- Skupinová projektová práca: spoločná tvorba adaptačných akčných plánov riešiacich reálne výzvy.
- Mentorské stretnutia s odborníkmi z akademickej obce, vlády a mimovládnych organizácií.
- Networkingové podujatia: neformálne stretnutia, stretnutia zamerané na výmenu poznatkov a diskusné panely.

Výsledky vzdelávania:

- Rozvoj schopností spolupráce a riadenia projektov.
- Premena teoretických vedomostí na realizovateľné adaptačné stratégie.
- Vytvorenie profesionálnych sietí pre budúcu spoluprácu v iniciatívach zameraných na adaptáciu na zmenu klímy.

5.3 Hodnotenie a certifikácia

Účastníci získajú **osvedčenie o absolvovaní** po preukázaní aktívnej účasti, dokončení skupinových projektov a reflexii výsledkov vzdelávania. Voliteľné virtuálne stretnutia pred a po programe podporia prípravu a upevnenie vedomostí.

Príloha I: Dotazník prieskumu

PREHEAD A AKTUALIZÁCIA SLOVENSKEJ NÁRODNEJ ADAPTAČNEJ STRATÉGIE

VZDELÁVACIE POTREBY

Slovensko v súčasnosti reviduje a aktualizuje Národnú stratégiu adaptácie na zmenu klímy (NAS). Proces koordinuje Ministerstvo životného prostredia (MŽP) Slovenskej republiky s technickou podporou konzorcia medzinárodných a miestnych expertov. Projekt technickej podpory bol spustený Európskou komisiou (DG REFORM) v roku 2023 a jeho cieľom je pomôcť národným orgánom Slovenska pri revízii a aktualizácii NAS a vytvorení rámca na zlepšenie kapacít a zintenzívnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy.

Cieľom je preskúmať potreby v oblasti odbornej prípravy na podporu zavádzania novej NAS a rámca riadenia

Zvýšiť operačné zručnosti a kapacity miestnych, regionálnych a národných správnych orgánov pri implementácii adaptačných stratégií, politik a zlepšených schopností zvládania s cieľom zmierniť nepriaznivé vplyvy zmeny klímy.

ČASŤ 1: VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

1. Názov inštitúcie/organizácie:

_____ (Open-ended)

2. Vaša pozícia/funkcia:

_____ (Open-ended)

3. Úroveň správy:

- ☐ Národná úroveň (štátna správa)
- ☐ Regionálna úroveň (samostatný región)
- ☐ Bratislavský región
- ☐ Trnavský kraj
- ☐ Trenčiansky kraj
- ☐ Nitriansky kraj
- ☐ Žilinský kraj
- ☐ Banská Bystrica
- ☐ Prešovský kraj
- ☐ Košický kraj
- ☐ Okresná úroveň (správa podporujúca štátnu správu)
- ☐ Úroveň obce

4. Oddelenie/odbor:

_____ (Open-ended)

5. Ako dlho pracujete vo verejnej správe?

- ☐ menej ako 2 roky
- ☐ 2 – 5 rokov
- ☐ 5–10 rokov
- ☐ viac ako 10 rokov

ČASŤ 2: POZNATKY A POROZUMENIE KLIMATICKÝCH ZMIEN

2 Ako by ste ohodnotili svoje pochopenie vplyvov zmeny klímy na Slovensku?

- ☐ Výborné
- ☐ Dobré
- ☐ Priemerné
- ☐ Slabé

3 Ktoré aspekty adaptácie na zmenu klímy považujete za najdôležitejšie? (Vyberte všetky, ktoré sa hodia)?

- ☐ Ochrana pred extrémnymi poveternostnými javmi (napr. sucha, povodne, vlny horúčav)
- ☐ Zachovanie biodiverzity a ekosystémových služieb
- ☐ Zabezpečenie odolnosti poľnohospodárskej a lesnej výroby voči zmene klímy
- ☐ Zabezpečenie vodných zdrojov
- ☐ Zlepšenie infraštruktúry a zastavaného prostredia
- ☐ Ochrana zdravia obyvateľstva
- ☐ Ochrana kultúrneho dedičstva a cestovného ruchu
- ☐ Zabezpečenie dodávok energie
- ☐ Iné (uved'te): _____

4 Ako efektívne sú podľa vás iniciatívy zamerané na informovanie verejnosti, ako napríklad osvetové kampane a podujatia, pri propagácii adaptácie na zmenu klímy na Slovensku?

- ☐ Veľmi účinné
- ☐ Pomerne efektívne
- ☐ Neúčinné
- ☐ Neviem

5 Zúčastnili ste sa na niektorej z iniciatív zameraných na zvyšovanie povedomia verejnosti v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy?

- ☐ Áno
- ☐ Nie

Ak áno, stručne opíšte iniciatívu a vašu účasť a uveďte webový odkaz, ak je k dispozícii, pre ďalšie informácie:

_____ (Open-ended)

6 Aké zdroje informácií používate na získavanie informácií o prispôbovaní sa zmene klímy? (Vyberte všetky, ktoré sa vzťahujú)

- ☐ Vládne publikácie a správy
- ☐ Interné školenia
- ☐ Odborná literatúra
- ☐ Konferencie a semináre
- ☐ Online portály a webináre
- ☐ Iné (uved'te): _____

7 Ako hodnotíte súčasnú pripravenosť vašej organizácie/inštitúcie na implementáciu adaptačných politík, programov alebo opatrení?

- ☐ Veľmi pripravená
- ☐ Pripravená
- ☐ Neutrálne
- ☐ Nie veľmi pripravená
- ☐ Vôbec nie je pripravená

ČASŤ 3: TÉMY, FORMÁT A TRVANIE ŠKOLENIA

1. Ako by ste ohodnotili dôležitosť školenia o prispôsobovaní sa zmene klímy pre vašu prácu?

- ☐ Veľmi dôležité
- ☐ Dôležité
- ☐ Neutrálne
- ☐ Nie veľmi dôležité
- ☐ Vôbec nie je dôležité

2. Zúčastnili ste sa v minulosti nejakého školenia týkajúceho sa adaptácie na zmenu klímy?

- ☐ Áno
- ☐ Nie

Ak áno, uveďte typ školenia:

_____ (Open-ended)

3. Ktoré témy považujete za najdôležitejšie pre školiace programy zamerané na posilnenie úsilia v oblasti adaptácie na zmenu klímy? (Výberte všetky príslušné témy zo sektorov a prierezočných aspektov návrhu revidovanej národnej adaptačnej stratégie)

- ☐ Poľnohospodárstvo
- ☐ Biodiverzita, ekosystémy a prírodné dedičstvo
- ☐ Lesníctvo
- ☐ Geologické prostredie a pôda
- ☐ Hydrologický režim a riadenie vodných zdrojov
- ☐ Hospodárstvo a priemysel
- ☐ Energetika
- ☐ Finančný a poisťný systém
- ☐ Cestovný ruch
- ☐ Riadenie rizík katastrof, civilná ochrana a kritická infraštruktúra
- ☐ Zdravotná starostlivosť
- ☐ Informačné a komunikačné technológie
- ☐ Kultúrne dedičstvo
- ☐ Územné plánovanie
- ☐ Doprava, infraštruktúra a budovy
- ☐ Mestské oblasti

- ☐ Sociálna zraniteľnosť
- ☐ Vzdelávanie a spoločnosť
- ☐ Výskum
- ☐ Správa vecí verejných
- ☐ Regionálna a cezhraničná spolupráca
- ☐ (Akákoľvek iná téma): _____ (Otvorené)

4. Aký typ vzdelávania by bol pre vás/vašu organizáciu najúčinnější?

Vyberte všetky možnosti, ktoré sa na vás vzťahujú:

- ☐ Praktické workshopy a terénna práca
- ☐ Simulácie a prípadové štúdie
- ☐ Riešenie problémov v reálnych situáciách
- ☐ Online školenia/semináre/webináre a nástroje e-learningu
- ☐ Kombinované (online a osobné) vzdelávanie
- ☐ Medziinštitucionálna spolupráca a siete vzájomného vzdelávania
- ☐ Odborná príprava na pracovisku alebo mentorstvo
- ☐ Program školenia škopiteľov na podporu šírenia vedomostí vo vašej organizácii

5. Aká dĺžka trvania školení je podľa vás najvhodnejšia?

- ☐ Niekoľko hodín
- ☐ Jednodňové školenia
- ☐ Dvoj- až trojdňové workshopy
- ☐ Týždenné (kratšie) školenia počas dlhšieho obdobia
- ☐ Nepretržité poskytovanie vzdelávacích zdrojov na požiadanie

ČASŤ 4: ŠPECIFICKÉ POTREBY SEKTORA

1. Čelí váš sektor/oddelenie v súčasnosti nedostatku zručností pri riešení vplyvov zmeny klímy?

☐ Áno

☐ Nie

Ak áno, ktoré z nasledujúcich nepriaznivých vplyvov predstavujú pre váš sektor/oddelenie najväčšiu výzvu pri plánovaní adaptácie:

- ☐ Zvýšené škody spôsobené extrémnymi poveternostnými podmienkami (sucho, povodne, vlny horúčav, krupobitie, prachové búrky)
- ☐ Zvýšený tepelný stres a efekt mestského tepelného ostrova
- ☐ Narušenie poľnohospodárstva/znížená potravinová bezpečnosť
- ☐ Zvýšený nedostatok vody
- ☐ Zvýšený dopyt po vode (poľnohospodárstvo, priemysel, súkromné domácnosti)
- ☐ Strata biodiverzity/ekosystémov a ich služieb/biotopov
- ☐ Šírenie invazívnych druhov
- ☐ Zvýšená erózia pôdy, degradácia pôdy a zasolenie pôdy
- ☐ Zvýšený výskyt lesných požiarov a požiarov vo voľnej prírode
- ☐ Zvýšené poškodenie/strata archeologických nálezísk a kultúrneho dedičstva
- ☐ Zvýšené poškodenie kritickej infraštruktúry
- ☐ Nárast finančných potrieb na adaptáciu
- ☐ Narušenie ekonomiky/finančných trhov
- ☐ Riziko zlyhania elektrickej siete
- ☐ Zvýšený dopyt po energii na zavlažovanie, opätovné využívanie a úpravu vody
- ☐ Narušenie kvality života v dôsledku horúčav a/alebo extrémnych poveternostných podmienok
- ☐ Nárast úmrtnosti a chorobnosti počas vĺn horúčav
- ☐ Zvýšený dopyt v oblasti riadenia rizík katastrof
- ☐ Vplyv extrémnych poveternostných podmienok na cestovný ruch
- ☐ Iné, uveďte: _____ (Otvorená otázka)

2. Existujú nejaké konkrétne nástroje, systémy alebo metodiky, v ktorých by ste sa chceli vzdelávať?

_____ (Open-ended)

3. Bola by vaša organizácia zainteresovaná o školenia, ktoré zahŕňajú spoluprácu s inými subjektmi (napr. mimovládnyimi organizáciami, školami, súkromnými spoločnosťami)?

☐ Áno

☐ Nie

Ak áno, uveďte: _____ (Otvorená otázka)

ČASŤ 5: SPOLUPRÁCA A ZDROJE

1. Aký význam má pre vašu prácu v oblasti adaptácie na zmenu klímy spolupráca medzi inštitúciami (naprieč sektormi a úrovňami správy)?

- ☐ Veľmi dôležitá
☐ Dost' dôležitá
☐ Nie je dôležitá
☐ Nie som si istý

2. Ste si vedomý/oboznámený s existujúcimi vzdelávacími alebo osvetovými programami, ktoré by podľa vás mohli slúžiť ako vzor pre širšie vzdelávacie iniciatívy?

- ☐ Áno
☐ Nie

Ak áno, uveďte: _____ (Otvorená otázka)

3. Bola by pre váš sektor/oddelenie/organizáciu prospešná spolupráca s vzdelávacími inštitúciami alebo centrami environmentálneho vzdelávania na projektoch týkajúcich sa zmeny klímy

- ☐ Áno
☐ Nie
☐ Nie som si istý

Ak áno, vysvetlite ako: _____ (Otvorená otázka)

ČASŤ 6: NÁVRHY A SPÄTNÁ VÄZBA

1. Existujú ďalšie témy alebo oblasti, ktoré by podľa vás mali byť zohľadnené pri navrhovaní vzdelávacích programov?

_____ (Open-ended)

2. Boli by ste ochotní zúčastniť sa na následných diskusiách alebo pilotných vzdelávacích programoch?

- ☐ Áno
☐ Nie

Ďakujeme vám, že ste si našli čas na vyplnenie tohto dotazníka. Vaše odpovede budú neoceniteľné pri navrhovaní efektívnych vzdelávacích programov zameraných na adaptáciu na zmenu klímy na Slovensku.

Príloha II – Školiace manuály podľa skupín

Skupina 1 – Strategickí lídri a tvorcovia politik

Prístup k vzdelávaniu

Školenie pre skupinu 1 bude realizované prostredníctvom 2 – 3 vysokokvalitných, zameraných sedení, navrhnutých tak, aby vyhovovali nabitému programu vedúcich predstaviteľov. Prístup bude uprednostňovať strategický dialóg, diskusie založené na scenároch a výmene skúseností medzi kolegami, skôr ako technické detaily. Sedenia budú kombinovať odborné briefings (o klimatológii, povinnostiach EÚ/národnej politiky a možnostiach financovania) s interaktívnymi okrúhlymi stolmi a moderovanými diskusiami, aby vedúci predstavitelia mohli premýšľať o voľbách v oblasti správy a kompromisoch v politike. Na ilustráciu úspešných modelov riadenia adaptácie budú použité vybrané prípadové štúdie zo Slovenska, EÚ a susedných krajín. Dôraz bude kladený na strategické predvídanie, medziodvetvové zosúladienie a podmienky umožňujúce implementáciu, čím sa účastníci vybaví poznatkami potrebnými na presadzovanie adaptácie na politickej a inštitucionálnej úrovni.

Cyklus školení: 2–3 zasadnutia na vysokej úrovni

Celkový cieľ:

Poskytnúť vedúcim predstaviteľom strategické poznatky potrebné na riadenie, presadzovanie a dohľad nad účinnou implementáciou revidovanej Národnej adaptačnej stratégie (NAS) Slovenska.

Formát a trvanie

- **2–3 poldenné zasadnutia** (každé v trvaní 3–4 hodiny).
- Možný kombinovaný formát (krátke osobné stretnutia alebo virtuálne workshopy).
- Vysoko interaktívne, stručné a prispôsobené časovým obmedzeniam vedúcich pracovníkov.

SEDENIE 1: STRATEGICKÉ VEDENIE V OBLASTI ADAPTÁCIE NA ZMENU KLÍMY

Prehľad

Tabuľka 14 : Prehľad komponentov Sesiú 1: Strategické vedenie v oblasti adaptácie na zmenu klímy

Komponenty	Podrobnosti
Zameranie	• Globálny a európsky kontext adaptácie (Parížska dohoda, článok 7 (UNFCCC), stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy do roku 2021, Zelená dohoda EÚ) • Revidovaná národná adaptačná stratégia Slovenska – vízia, priority a národný význam • Hospodárske, politické a sociálne riziká nečinnosti
Poznámky	• Vízia NAS 2050: „Slovensko odolné voči zmene klímy, chrániace zdravie, ekosystémy a prosperitu.“ • Kľúčové riziká: povodne, suchá, vlny horúčav → rastúce náklady na infraštruktúru, zdravie, konkurencieschopnosť (údaje OECD)
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania
Metóda	Briefing odborníkov + okrúhly stôl o prognózovaní
Praktické cvičenie	Strategický scenár predikcie: „Slovensko v roku 2050 v prípade úspešnej adaptácie vs. neúspešnej adaptácie.“ Malé skupiny porovnávajú výsledky s NAS Vision 2050.

Komponenty	Podrobnosti
Výsledok	Vedúci pracovníci chápu svoju strategickú úlohu pri formovaní a schvaľovaní priorít adaptácie a usmerňovaní spôsobov adaptácie.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka 15 : Možný program 1. zasadnutia: Strategické vedenie v oblasti adaptácie na zmenu klímy

Čas (min)	Aktivita	Popis
15	Privítanie a rámcové informácie	Predstavenie cieľov; zdôraznenie strategického zamerania.
30	Briefing odborníkov	Globálny/EÚ kontext + vízia NAS Slovenska do roku 2050.
15	Interaktívne otázky a odpovede	Objasnenie relevancie pre Slovensko.
30	Prípadové štúdie	Stručné predstavenie 3 rôznych prípadových štúdií (jedna zo Slovenska, 2 z EÚ)
15	Prestávka	Krátka prestávka.
60	Praktické cvičenie	Kruhový stôl o predvídavosti: „Slovensko 2050 – úspech vs. neúspech“.
15	Plenárna diskusia	Zdieľanie postrehov; identifikácia dôsledkov pre vedenie.
Celkom: ~180 min		

Postup prezentácie:

1. Privítanie a ciele zasadnutia
2. Globálne rámce: Parížska dohoda (článok 7), stratégia EÚ pre adaptáciu (2021), Európsky zelený dohovor
3. Vízia NAS 2050 – „Slovensko odolné voči zmene klímy...“
4. Kľúčové riziká nečinnosti (vlny horúčav, suchá, povodne) – odhady nákladov OECD
5. Prípadové štúdie
6. Pokyny k cvičeniu predvídania („Slovensko 2050: úspech vs. neúspech“)
7. Podnety na diskusiu (aké rozhodnutia vedenia sú najdôležitejšie?)

Pokyny k cvičeniu

Predikčný okrúhly stôl: „Slovensko 2050 – úspech vs. neúspech v oblasti adaptácie“:

- Rozdeľte sa do skupín (5–7 účastníkov).
- Skupina A si predstavuje Slovensko v roku 2050 s úspešnou adaptáciou.

- Skupina B si predstavuje Slovensko v roku 2050 s *neúspešnou adaptáciou*.
- Každá skupina pripraví 5-minútovú prezentáciu, v ktorej porovná NAS Vision 2050.
- Otázka moderátora: „Aké rozhodnutia prijaté v rokoch 2020–2030 určujú tieto výsledky?“

Zdroje

Tabuľka16 : Zdroje, sekcia 1: Strategické vedenie v oblasti adaptácie na zmenu klímy

Zdroje	Popis	Odkaz
Parížska dohoda, článok 7	Stanovuje globálny cieľ v oblasti adaptácie s cieľom zvýšiť adaptačnú schopnosť, posilniť odolnosť a znížiť zraniteľnosť voči zmene klímy.	Parížska dohoda – článok 7
Stratégia EÚ v oblasti adaptácie (2021)	Nastavuje víziu EÚ stať sa do roku 2050 spoločnosťou odolnou voči zmene klímy, so zameraním na prispôbenie sa nevyhnutným vplyvom zmeny klímy.	Stratégia EÚ v oblasti adaptácie – Európska komisia
Európsky zelený dohovor	Jeho cieľom je dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu Európy, vrátane opatrení na posilnenie odolnosti voči zmene klímy vo všetkých sektoroch.	Európsky zelený dohovor – Európska komisia
Národná stratégia Slovenska v oblasti prispôsobovania sa zmene klímy (aktualizácia z roku 2026)	Aktualizovaná stratégia Slovenska na zlepšenie pripravenosti na vplyvy zmeny klímy, vrátane inštitucionálnych rámcov a koordinačných mechanizmov.	Aktualizácia slovenskej národnej adaptačnej stratégie 2026 – Ministerstvo životného prostredia
Správa OECD o klimatických rizikách na Slovensku	Rokuje o stave hodnotenia klimatických rizík na úrovni obcí a potrebe metodík na hodnotenie nákladov a prínosov adaptácie.	Správa OECD – Hodnotenie klimatických rizík na úrovni obcí

SEKCIA 2: SPRÁVA VECÍ VEREJNÝCH, SÚDRŽNOSŤ POLITÍK A FINANCOVANIE

Prehľad

Tabuľka17 : Prehľad komponentov sekcia 2: Správa vecí verejných, súdržnosť politík a financovanie

Komponent	Podrobnosti
Zameranie	• Viacúrovňové riadenie: koordinácia na národnej, regionálnej a miestnej úrovni • Zosúladenie politík medzi sektormi a procesmi tvorby rozpočtu EÚ/národného rozpočtu • Financovanie adaptácie: národné rozpočty, fondy EÚ, verejno-súkromné partnerstvá
Poznámky k pozadiu	• NAS podporuje/vyžaduje medziodvetvovú koordináciu • Integráciu politík s kohéznou politikou EÚ, SPP, nástrojom na podporu oživenia a odolnosti • Možnosti financovania zahŕňajú Európsku zelenú dohodu, program Horizont Európa, Fond súdržnosti, národné rozpočty, mobilizáciu súkromného sektora
Prípadové štúdie	Bude stanovené v čase organizovania

Komponent	Podrobnosti
Metóda	Briefing odborníkov + strategický dialóg založený na prípadových štúdiách
Praktické cvičenie	Simulácia rozpočtovania: ministerstvá rozdelia pevný rozpočet na adaptáciu (200 mil. EUR) medzi jednotlivé sektory; diskutujú o kompromisoch a zosúladiení s prioritami NAS.
Výsledok	Vedúci pracovníci posilňujú predvídavosť v oblasti správy vecí verejných, medziodvetvové zosúladienie a kapacitu mobilizácie zdrojov

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka 18 : Možný program zasadnutia 2: Riadenie, súdržnosť politik a financovanie

Čas (min)	Činnosť	Popis
15	Zhrnutie a rozcvička	Reflexia nad závermi o vedení zo 1. časti
30	Príspevok odborníka	Prehľad modelov riadenia + mechanizmov financovania
45	Prípadové štúdie	Stručné predstavenie 3 rôznych prípadových štúdií (jedna zo Slovenska, 2 z EÚ)
15	Prestávka	Krátka prestávka
75	Praktické cvičenie	Simulácia rozpočtovania: rozdelenie 200 miliónov eur medzi jednotlivé sektory
30	Plenárna diskusia	Porovnanie alokácií, vyvodzovanie záverov v oblasti riadenia/financovania
Celkom ~210 min		

Postup prezentácie

1. Privítanie a ciele zasadnutia; zhrnutie zasadnutia 1
2. Viacúrovňové riadenie: národná, regionálna a municipálna koordinácia
3. Zosúladienie politik s politikou súdržnosti EÚ, SPP, nástrojom na podporu oživenia a odolnosti
4. Financovanie adaptácie: fondy EÚ, národné rozpočty, súkromný sektor
5. Prípadové štúdie
6. Pokyny na zostavenie rozpočtu (scenár s pridelením 200 mil. EUR)
7. Podnety na zamyslenie: kompromisy, vedľajšie prínosy, zosúladienie s NAS

Pokyny k cvičeniu / podklady

Simulácia rozpočtovania: „Prideľovanie rozpočtu na adaptáciu vo výške 200 miliónov EUR“

- Skupiny fungujú ako medzirezortné výbory.
- Rozdeľte 200 miliónov EUR medzi sektory: vodné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, lesníctvo, zdravotníctvo, energetika.

- Odôvodnite rozdelenie prostriedkov vo vzťahu k prioritám NAS a súdržnosti politiky EÚ.
- Pripravte krátku 5-minútovú prezentáciu.
- Facilitátor sa opýta: „Aké kompromisy ste urobili? Aké vedľajšie prínosy sa objavili?“

Tabuľka zdrojov

Tabuľka19 : Zdroje, sekcia 2: Správa vecí verejných, súdržnosť politik a financovanie

Zdroje	Popis	Odkaz
Rámec OECD pre zelené rozpočtovanie	Usmernenia na zosúladienie rozpočtov s klimatickými cieľmi	Zelené rozpočtovanie OECD
Zahrnutie klimatických otázok do politiky súdržnosti EÚ	Usmernenia na začlenenie klímy do programov financovaných EÚ	Európska komisia – Kohézna politika a opatrenia v oblasti klímy
Financovanie slovenského NAS	Prehľad možností financovania, vrátane fondov EÚ, národných rozpočtov a verejno-súkromných partnerstiev	Aktualizácia slovenského NAS 2026 – Ministerstvo životného prostredia

SESIU 3: VEREJNÉ VEDENIE A STRATEGICKÁ KOMUNIKÁCIA

Prehľad

Tabuľka20 : Prehľad komponentov sekcia 3: Verejné vedenie a strategická komunikácia

Komponent	Podrobnosti
Zameranie	• Komunikácia priorít adaptácie na zmenu klímy zainteresovaným stranám a verejnosti • Budovanie politickej podpory a boj proti odporu/dezinformáciám • Lídri ako zástancovia na národnej a medzinárodnej úrovni
Poznámky	• Adaptácia je často vnímaná ako abstraktná a málo prioritná • NAS kladie dôraz na zvyšovanie povedomia, vzdelávanie a účasť verejnosti • Vedenie zahŕňa vnímanie adaptácie ako príležitosti: zdravie, pracovné miesta, bezpečnosť
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania
Metóda	Hranie rolí na základe scenára
Praktické cvičenie	Simulácia tlačovej konferencie ministra: účastníci odpovedajú na náročné otázky týkajúce sa nákladov, naliehavosti a realizovateľnosti
Výsledok	Vedúci pracovníci získajú schopnosť efektívne komunikovať, presadzovať a mobilizovať podporu pre adaptáciu.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka 21 : Možný program 3. zasadnutia: Verejné vedenie a strategická komunikácia

Čas (min)	Aktivita	Popis
15	Zhrnutie	Odkaz späť na lekcie o riadení/financovaní
25	Príspevok odborníka	Komunikačné výzvy a ciele NAS
45	Prípadové štúdie	Stručné predstavenie 3 rôznych prípadových štúdií (jedna zo Slovenska, dve z EÚ)
15	Prestávka	Krátka prestávka
80	Praktické cvičenie	Hranie rolí: simulovaná tlačová konferencia ministra
30	Zhrnutie a plenárne zasadnutie	Reflexia stratégií formulovania, efektívneho odovzdávania informácií, vedúcej úlohy
Celkom ~210 min		

Postup prezentácie

1. Privítanie a ciele relácie; zhrnutie relácie 2
2. Výzvy v oblasti komunikácie: adaptácia vnímaná ako abstraktná/málo prioritná
3. Ciele NAS v oblasti informovanosti, vzdelávania a účasti verejnosti
4. Vnímanie adaptácie ako príležitosti (zdravie, pracovné miesta, bezpečnosť)
5. Prípadová štúdia 1
6. Prípadová štúdia 2
7. Prípadová štúdia 3
8. Pokyny k rolovému hre: simulovaná tlačová konferencia ministra
9. Otázky na zhrnutie: čo fungovalo, čo je potrebné zlepšiť, kľúčové závery

Pokyny k cvičeniu / Materiály

Hranie rolí: „Tlačová konferencia ministra o politike adaptácie“

- Účastníci sa rozdelia na **ministrov** (zástancov politiky) a **novinárov** (skeptické médiá).
- Ministri pripravia vyhlásenie, v ktorom oznámia novú adaptačnú politiku.
- Novinári kladú ťažké otázky: náklady, naliehavosť, realizovateľnosť, politický odpor.
- Ak to čas dovoľí, striedajte úlohy.
- Podnet moderátora: „Ako môžu lídri využiť rámcovanie na budovanie dôvery a mobilizáciu podpory?“

Tabuľka zdrojov

Tabuľka22 : Zdroje, sekcia 3: Verejné vedenie a strategická komunikácia

Zdroje	Popis	Odkaz
UNFCCC – Komunikácia a verejné povedomie	Usmernenia a osvedčené postupy pre zapojenie verejnosti do boja proti zmene klímy	Komunikačné zdroje UNFCCC Opatrenia na posilnenie postavenia v oblasti klímy Osvedčené postupy
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky Komunikácia a vzdelávanie	Stránka Ministerstva životného prostredia venovaná environmentálnej výchove a osвете	https://www.minzp.sk/en/areas/environmental-education/
Slovenská agentúra životného prostredia Environmentálne vzdelávanie a školenia	Komplexná ponuka neformálnych programov environmentálneho vzdelávania, odbornej prípravy a osvěty. Poskytuje praktické, metodické, publikačné, projektové a koncepčné aktivity v tejto oblasti.	https://www.sazp.sk/en/the-environment/environmental-education-and-training
Správy a príručky o klíme	Britská charitatívna organizácia sa zameriava výlučne na zapájanie verejnosti do boja proti zmene klímy prostredníctvom výskumu a poradenstva , workshopov a školení , ako aj prostredníctvom Climate Visuals .	Climate Outreach

Skupina 2 – Manažéri a koordinátori adaptačných projektov

Prístup k školeniu pre skupinu 2

Školenie pre skupinu 2 bude pozostávať z **4 – 5 podrobných sedení**, ktoré budú kombinovať štruktúrované vstupy s vysoko interaktívnymi metódami s cieľom posilniť operačnú kapacitu stredných manažérov. Prístup bude praktický a zameraný na riešenie problémov, so zameraním na riadenie projektového cyklu, koordináciu zainteresovaných strán a monitorovanie a hodnotenie adaptačných opatrení. Každá sekcia bude kombinovať prezentácie odborníkov s praktickými workshopmi, skupinovými cvičeniami a analýzou prípadových štúdií, čo účastníkom umožní priamo aplikovať koncepty vo svojich oblastiach zodpovednosti. Osobitná pozornosť sa bude venovať medziodvetvovej spolupráci a vertikálnej koordinácii (národná – regionálna – miestna), čím sa zabezpečí, že manažéri budú môcť účinne spájať strategické vedenie a technických realizátorov. Sekcie budú zahŕňať aj simulované cvičenia, ako napríklad navrhovanie projektov adaptácie alebo koordinácia konzultácií so zainteresovanými stranami, s cieľom budovať dôveru v uplatňovanie novo nadobudnutých zručností.

Cyklus školení: 4 – 5 školení, z ktorých každé je navrhnuté tak, aby postupne budovalo kompetencie na riadenie adaptačných projektov a zabezpečilo súlad s NAS.

Celkový cieľ:

Posilniť operačnú kapacitu stredných manažérov pri navrhovaní, koordinácii a monitorovaní adaptačných projektov, ktoré sú v súlade s NAS, finančne životaschopné a podporované efektívnou spoluprácou zainteresovaných strán.

Formát a trvanie

- 4–5 celodenných alebo poldenných sedení (každé v trvaní 3–6 hodín).
- Realizované v kombinovanej forme (osobné workshopy s virtuálnymi možnosťami).
- Vysoko interaktívne, praktické a orientované na prax, kombinujúce príspevky odborníkov s aplikovanými cvičeniami a vzájomným učením sa.

SEDENIE 1 – ZÁKLADY ADAPTÁCIE NA ZMENU KLÍMY PRE PROJEKTOVÝCH MANAŽÉROV

Prehľad

Tabuľka23 : Prehľad komponentov relácie 1: Základy adaptácie na zmenu klímy pre projektových manažérov

Komponenty	Podrobnosti
Zameranie	• Zhrnutie klimatických vied relevantných pre Slovensko • Hodnotenie klimatických rizík a zraniteľnosti pre Slovensko (povodne, suchá, vlny horúčav) • Strategické adaptačné ciele v NAS 2026
Poznámky	• Hodnotenie klimatických rizík a zraniteľnosti Slovenska. • Slovenská NAS Vízia 2050 a revízia NAS 2026 • Zraniteľnosť jednotlivých sektorov (poľnohospodárstvo, lesníctvo, voda, zdravie)
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania
Metóda	Prezentácia odborníkov + plenárna diskusia
Praktické cvičenie	Skupinová reflexia: „Ako sa priority NAS premietajú do môjho sektora/regiónu/organizácie?“
Výsledok	Účastníci pochopia priority NAS, zraniteľné miesta a svoju úlohu ako koordinátori.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka 24 : Možný program 1. zasadnutie: Základy adaptácie na zmenu klímy pre projektových manažérov

Čas	Aktivita	Popis
15	Privítanie a ciele	Rámcová schôdza; prepojenie s tréningovým cyklom
30	Príspevok odborníka	Zhrnutie klimatológie + klimatické riziká v Slovenskej republike
15	Otázky a odpovede	Objasnenie rizík
30	Prípadové štúdie	Stručné predstavenie 3 rôznych prípadových štúdií (jedna zo Slovenska, 2 z EÚ)
15	Prestávka	Krátka prestávka
45	Skupinová diskusia	Preložte ciele NAS do kontextu účastníkov
30	Plenárne	Zdieľanie úvah; zdôraznenie kľúčových tém
Celkom: ~180 min (3 hodiny)		

Postup prezentácie

1. Vitajte a ciele
2. Zhrnutie klimatológie (stredná Európa)
3. Zraniteľnosť Slovenska
4. Aktualizácia vízie NAS 2050 a 2026
5. Prípadové štúdie
6. Pokyny pre skupinové cvičenie
7. Podnety na diskusiu a zhrnutie

Pokyny k cvičeniu

Skupinové reflexné cvičenie:

- Krok 1: Určite jednu prioritu NAS relevantnú pre váš sektor
- Krok 2: Diskutujte o prekážkach a podporných faktoroch
- Krok 3: Skupiny zdieľajú 3 body na plenárnom zasadnutí

Zdroje

Tabuľka25 : Zdroje, časť 1: Základy adaptácie na zmenu klímy pre projektových manažérov 1

Zdroje	Popis	Odkaz
Hodnotenie klimatických rizík a zraniteľnosti 2024	Riziká a zraniteľnosť Slovenska	Trinomics (2024). Revízia a aktualizácia národnej stratégie adaptácie na zmenu klímy na Slovensku. Výstup 2.3: Hodnotenie klimatických rizík a zraniteľnosti Slovenska.
Slovenská NAS 2026	Národné priority	Ministerstvo životného prostredia

SESIU 2 – RIADENIE CYKLU ADAPTAČNÝCH PROJEKTOV

Prehľad

Tabuľka26 : Prehľad komponentov sekcia 2 Riadenie cyklu adaptačných projektov

Komponenty	Podrobnosti
Zameranie	• Základy riadenia projektového cyklu • Návrh adaptačných projektov v súlade s NAS • Finančné mechanizmy (fondy EÚ, národné rozpočty, verejno-súkromné partnerstvá) • Riadenie rizík
Poznámky	• Nástroj EÚ na podporu adaptácie na zmenu klímy ADAPT • Financovanie adaptácie: národný rozpočet, možnosti financovania EÚ, verejno-súkromné partnerstvá • Investície odolné voči zmene klímy
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania
Metóda	Workshop + analýza prípadových štúdií
Praktické cvičenie	Skupiny vypracujú návrh „konceptných poznámok“ k projektu (problém, ciele, financovanie)
Výsledok	Účastníci dokážu navrhnuť realizovateľné projekty, ktoré sú v súlade s NAS a ktoré je možné financovať.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka27 :: Možný program 2. zasadnutia Riadenie cyklu adaptačných projektov

Čas	Činnosť	Popis
20	Úvod a rámcové informácie	Prepojenie návrhu projektu s NAS
40	Príspevok odborníka	Nástroj na podporu adaptácie a ďalšie zdroje pre riadenie projektového cyklu (PCM) + financovanie
20	Otázky a odpovede	Objasnenie prístupov
30	Prípadové štúdie	Stručné predstavenie 3 rôznych prípadových štúdií (jedna zo Slovenska, 2 z EÚ)
15	Prestávka	Krátka prestávka

Čas	Činnosť	Popis
75	Workshop	Návrh koncepčných poznámok k projektu
30	Plenárne zasadnutie	Prezentácia koncepcií a spätná väzba
Celkom: ~230 min (3,8 hodiny)		

Sekvencia prezentácie

1. Úvod a odkaz na NAS
2. Klimatická adaptácia Nástroj na podporu adaptácie a ďalšie zdroje pre PCM
3. Prehľad financovania adaptácie
4. Prípadové štúdie
5. Šablóna skupinového cvičenia
6. Podnety na spätnú väzbu

Pokyny k cvičeniu

Cvičenie s koncepčným návrhom projektu:

- Definujte problém a ciele
- Zosúladiť s prioritami NAS
- Navrhnete zdroj financovania
- Predstavte 5-minútovú prezentáciu

Zdroje

Tabuľka28 : Zdroje, časť 2 Riadenie cyklu adaptačných projektov

Zdroje	Popis	Odkaz
Climate ADAPT – Nástroj na podporu adaptácie	Návrh a hodnotenie projektu	Nástroj na podporu adaptácie Nástroj na podporu adaptácie miest Usmernenie: Ako vypracovať posúdenie rizík a zraniteľnosti (2025)
Revidovaný NAS 2026	Obsahuje odhady a zdroje financovania	Ministerstvo životného prostredia

SESIU 3 – ZAPOJENIE ZAJINTERESOVANÝCH STRÁN A KOORDINÁCIA NA VIACERÝCH ÚROVNIACH

Prehľad

Tabuľka29 : Prehľad komponentov 3. zasadnutie Zapojenie zainteresovaných strán a koordinácia na viacerých úrovniach

Komponent	Podrobnosti
Zameranie	- Mapovanie a analýza zainteresovaných strán - Metódy participatívneho plánovania - Viacúrovňové riadenie (národné, regionálne, miestne)
Poznámky	- Dôležitosť inkluzívnych procesov - Prekážky koordinácie (izolované oddelenia, mandáty) - Medzisektorový dôraz NAS
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania
Metóda	Skupinové mapovanie + hranie rolí
Praktické cvičenie	Hranie rolí: Simulovaná konzultácia so zainteresovanými stranami (ministerstvo, miestna samospráva, mimovládne organizácie, poľnohospodári, podnikatelia)
Výsledok	Účastníci posilnia svoje zručnosti v oblasti budovania koalícií a koordinácie

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka30 : Možné dodatky 3. časť Zapojenie zainteresovaných strán a koordinácia na viacerých úrovniach

Čas	Aktivita	Popis
20	Úvod a rámcové informácie	Prečo je dôležité zapojenie zainteresovaných strán
30	Príspevok odborníka	Viacúrovňové riadenie a mapovanie zainteresovaných strán
20	Otázky a odpovede	Objasnenie pojmov
30	Prípadové štúdie	Stručné predstavenie 3 rôznych prípadových štúdií (jedna zo Slovenska, 2 z EÚ)
15	Prestávka	Krátka prestávka
60	Mapovanie zainteresovaných strán	Skupiny mapujú zainteresované strany v slovenských adaptačných projektoch
45	Hranie rolí	Simulovaná konzultácia s rôznymi aktérmi
30	Plenárne	Reflexia: podporné faktory a prekážky
Celkom: ~250 min (4 hodiny)		

Postup prezentácie

1. Úvod: dôležitosť účasti

2. Rámec mapovania zainteresovaných strán
3. Výzvy viacerých úrovní koordinácie
4. Prípadové štúdie
5. Pokyny k mapovaniu
6. Príprava rolovej hry
7. Podnety na plenárnu diskusiu

Pokyny k cvičeniu

Cvičenie s hraním rolí:

- Pridelite úlohy: ministerstvo, mestská samospráva, mimovládna organizácia, podnikateľ, poľnohospodár
- Simulovaná konzultácia o miestnom adaptačnom projekte
- Zhrnutie: Kto mal moc? Kto bol vypočutý? Čo viedlo k lepším výsledkom?

Zdroje

Tabuľka31 : Zdroje, časť 3 Zapojenie zainteresovaných strán a koordinácia na viacerých úrovniach

Zdroje	Popis	Odkaz
MIP4Adapt DIY príručka	Nástroje na zapojenie zainteresovaných strán	Zapojenie zainteresovaných strán a občanov
Pathways2Resilience klimatický nástroj	Repozitár voľne dostupných zdrojov, nástrojov a materiálov	P2R Climate toolbox

SESIU 4 – MONITOROVANIE, HODNOTENIE A UČENIE (MEL)

Prehľad

Tabuľka32 : Prehľad komponentov sekcie 4 Monitorovanie, hodnotenie a učenie

Komponenty	Podrobnosti
Zameranie	• Rámce a ukazovatele MEL • Požiadavky na podávanie správ (EÚ, národné) • Adaptívne riadenie
Poznámky	• Rámce EÚ pre monitorovanie a hodnotenie adaptácie na zmenu klímy • Oznamovacie povinnosti Slovenska

Komponenty	Podrobnosti
	Revidované ukazovatele NAS (výstupy, výsledky a vplyv)
Prípadové štúdie	Bude stanovené v čase organizovania
Metóda	Praktické cvičenie s šablónami MEL
Praktické cvičenie	Skupiny aplikujú ukazovatele na vzorový projekt a návrh matice podávania správ
Výsledok	Účastníci môžu efektívne sledovať pokrok a podávať správy o výsledkoch adaptácie.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka33 : Možný program 4. zasadnutia Monitorovanie, hodnotenie a učenie

Čas	Aktivita	Popis
20	Úvod a rámcové informácie	Úloha MEL v adaptácii
40	Príspevok odborníkov	Rámce a ukazovatele
20	Otázky a odpovede	Objasnenie výziev
30	Prípadové štúdie	Stručné predstavenie 3 rôznych prípadových štúdií (jedna zo Slovenska, 2 z EÚ)
15	Prestávka	Krátka prestávka
60	Cvičenie	Použité indikátory na vzorový projekt
30	Plenárne	Zdieľanie výsledkov a spätná väzba od facilitátora
Celkom: ~215 min (3,5 hodiny)		

Postup prezentácie

1. Úvod: MEL
2. Rámce a ukazovatele EÚ
3. Obligácie Slovenska v oblasti podávania správ
4. Prípadové štúdie
5. Pokyny k skupinovým cvičeniam
6. Šablóna na podávanie správ
7. Podnety na diskusiu

Pokyny k cvičeniu

MEL a cvičenie na podávanie správ:

- Poskytnite vzorový projekt (napr. ochrana pred povodňami)

- Skupiny vyplnia maticu pre podávanie správ: ukazovatele, základné hodnoty, ciele
- Zamyslieť sa nad výzvami a potrebami adaptívneho riadenia

Zdroje

Tabuľka34 : Zdroje, časť 4 Monitorovanie, hodnotenie a učenie

Zdroje	Popis	Odkaz
Revidovaný NAS 2026	Zahŕňa rámec MEL	Ministerstvo životného prostredia
EEA Climate-ADAPT Dashboard	Indikátory na monitorovanie adaptácie	Meranie pokroku v oblasti odolnosti voči zmene klímy
Misia EÚ „Regionálny nástroj na podporu adaptácie“ (krok 6: MEL)	Zahŕňa definovanie prístupu MEL, výber ukazovateľov, zapojenie zainteresovaných strán, učenie sa z výsledkov. Veľmi praktické a zamerané na regióny.	RAST MEL

VOLITEĽNÁ SEKCIA 5 – POKROČILÉ TÉMY V REALIZÁCI PROJEKTOV

(bude realizovaná v závislosti od dostupnosti zdrojov a identifikovaných potrieb)

Prehľad

Tabuľka35 : Prehľad komponentov sekcia 5 Pokročilé témy v implementácii projektu

Komponenty	Podrobnosti
Zameranie	• Hodnotenie klimatických rizík • Začleňovanie adaptácie do iných sektorov • Digitálne nástroje (GIS, modelovanie)
Poznámky	• Dôležitosť integrácie adaptácie do všetkých plánov • Úloha hodnotenia rizík pri stanovovaní priorít • Nástroje pre adaptáciu založenú na údajoch
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania
Metóda	Praktická ukážka nástrojov
Praktické cvičenie	Účastníci v malých skupinách testujú digitálny nástroj alebo maticu rizík
Výsledok	Účastníci môžu použiť pokročilé nástroje na posilnenie plánovania adaptácie

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka36 : Možný program 5 Pokročilé témy v implementácii projektu

Čas	Aktivita	Popis
15	Úvod a rámcové informácie	Prečo sú pokročilé nástroje dôležité
40	Príspevok odborníka	Hodnotenie rizík a mainstreaming
20	Otázky a odpovede	Objasnenie žiadostí
30	Prípadové štúdie	Stručné predstavenie 3 rôznych prípadových štúdií (jedna zo Slovenska, 2 z EÚ)
15	Prestávka	Krátka prestávka
60	Ukážkové cvičenie	GIS alebo praktické cvičenie s digitálnymi nástrojmi
30	Plenárne	Reflexia príležitostí a obmedzení
Celkom: ~210 min (3,5 hodiny)		

Postup prezentácie

1. Úvod: Prečo pokročilé nástroje?
2. Kroky hodnotenia klimatických rizík
3. Zavádzanie adaptácie do všetkých politík
4. Prípadové štúdie
5. Ukážka digitálneho nástroja (GIS/Copernicus)
6. Pokyny k cvičeniu
7. Zhrnutie diskusie

Pokyny k cvičeniu

Simulácia hodnotenia rizika:

- Poskytnite vzorový súbor údajov (mapa povodní alebo index zraniteľnosti)
- Skupiny vykonajú jednoduché cvičenie zamerané na stanovenie priorít
- Diskusia: ako to môže zlepšiť realizáciu adaptačného projektu?

Zdroje

Tabuľka37 : Zdroje – Sesiú 5 Pokročilé témy v realizácii projektu

Zdroje	Popis	Odkaz
Služba Copernicus pre zmenu klímy (C3S)	Údaje a nástroje na posudzovanie klimatických rizík	Copernicus C3S

Zdroje	Popis	Odkaz
Rámec CLIMAAX	Je navrhnutý tak, aby umožnil regiónom vykonávať inkluzívne a harmonizované hodnotenia klimatických rizík (CRA).	CLIMAAX CRA

Skupina 3 – Technickí špecialisti a implementátori

Prístup k školeniu

Školenie pre skupinu 3 pozostáva z **3 – 5 sektorovo špecifických blokov**, ktoré poskytujú praktické znalosti, technické zručnosti a aplikované metódy na implementáciu opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy. Prístup kladie dôraz na **praktické cvičenia, terénne návštevy alebo virtuálne ukážky a riešenie problémov v sektoroch, v ktorých účastníci pôsobia**. Každý blok kombinuje príspevky odborníkov s interaktívnymi workshopmi, prípadovými štúdiami a aplikovanými cvičeniami.

Vzdelávací cyklus: 3–5 sedení

Celkový cieľ:

Posilniť technické kapacity odborníkov, aby mohli efektívne implementovať adaptačné opatrenia, komunikovať technické riešenia a začleniť adaptáciu do každodennej praxe v danom sektore.

Formát a trvanie

- 3–5 sedení (každé v trvaní 2,5–5 hodín).
- Orientované na prax, vrátane návštev v teréne alebo virtuálnych ukážok.
- Vysoko interaktívne a aplikované.

SEDENIE 1: POROZUMENIE ZMENE KLÍMY A ADAPTÁCII

Prehľad

Tabuľka38 : Prehľad komponentov Sedenie 1: Porozumenie zmene klímy a adaptácii

Komponenty	Podrobnosti
Zameranie	• Vplyv miestneho podnebia na Slovensku • Sektorovo špecifická veda o adaptácii (poľnohospodárstvo, lesníctvo, voda, zdravie, infraštruktúra) • Priority v revidovanej NAS 2026
Poznámky	• Slovensko čelí povodňam, suchám, vlnám horúčav a úbytku biodiverzity • Sektory NAS: voda, poľnohospodárstvo, lesníctvo, energetika, zdravie • Adaptácia si vyžaduje prepojenie vedeckých údajov s operačnou praxou.
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania
Metóda	Prezentácia odborníka + moderovaná diskusia
Praktické cvičenie	Cvičenie zamerané na mapovanie nebezpečenstiev podľa priority
Výsledok	Vybudovanie základných znalostí a spoločného chápania významu adaptácie v jednotlivých sektoroch.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka 39 : Možný program 1. zasadnutie: Porozumenie zmene klímy a adaptácii

Čas (min)	Aktivita	Popis
15	Privítanie a rámcové informácie	Predstavenie cieľov a rozsahu.
45	Briefing odborníkov	Klimatické trendy, vplyvy na jednotlivé sektory, priority NAS.
20	Otázky a odpovede	Objasnenie sektorovo špecifických dôsledkov.
30	Prípadové štúdie	Krátke prezentácie od SK + EÚ.
15	Pauza	
60	Praktické cvičenie	Aktivita mapovania nebezpečenstva a priority.
15	Plenárne	Kľúčové závery.
Celkom ~180 min		

Postup prezentácie

1. Privítanie a ciele
2. Vplyvy miestneho podnebia (mapy, súbory údajov)
3. Odvetvová veda (poľnohospodárstvo, voda, lesníctvo, zdravie, infraštruktúra)
4. Priority NAS v jednotlivých sektoroch
5. Prípadové štúdie
6. Pokyny k cvičeniu
7. Podnety na zamyslenie

Pokyny k cvičeniu

- Rozdeľte účastníkov podľa sektorov.
- Každá skupina dostane karty nebezpečenstiev (povodne, suchá, vlny horúčav atď.) + priority NAS.
- Skupiny priradia riziká k prioritám odvetvia a diskutujú o dôsledkoch.
- 5-minútová prezentácia skupiny.

Zdroje

Tabuľka40 : Zdroje pre 1. časť: Porozumenie zmene klímy a adaptácii

Zdroje	Popis	Odkaz
Aktualizácia slovenskej národnej akčnej stratégie 2026	Priority národnej stratégie	Ministerstvo životného prostredia SR
Príručka CLIMAAX	Rámec pre regionálne hodnotenie klimatických rizík	CLIMAAX
Úložisko klimatických údajov Copernicus	Klimatické údaje a sektorové ukazovatele	Copernicus CDS

SESIU 2: POTREBY A CIELE ADAPTÁCIE V JEDNOTLIVÝCH SEKTOROCH

Prehľad

Tabuľka41 : Prehľad komponentov sekcia 2 Potreby a ciele adaptácie v jednotlivých sektoroch

Komponent	Podrobnosti
Zameranie	- Technické výzvy a zraniteľnosti v jednotlivých sektoroch - Ciele adaptácie - Medzisektorové prepojenia
Poznámky	Adaptácia si vyžaduje prepojenie izolovaných oblastí (napr. prepojenie vodného hospodárstva, energetiky a poľnohospodárstva).
Prípadové štúdie	Slovenské a európske sektorové prípadové štúdie
Metóda	Workshopy, analýza prípadových štúdií
Praktické cvičenia	Návrh sektorových cieľov + medziodvetvové prepojenia
Výsledok	Účastníci zosúladiť úlohy sektora s prioritami NAS.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka42 : Možný program 2. zasadnutia Špecifické potreby a ciele adaptácie v jednotlivých sektoroch

Čas (min)	Aktivita	Popis
2	Zhrnutie a rámcové nastavenie	Nadviazanie na výsledky 1. časti.
30	Briefing odborníkov	Ciele adaptácie v jednotlivých sektoroch.
30	Prípadové štúdie	Príklady SK + EÚ.
15	Prestávka	
70	Workshop	Definovanie cieľov + prepojení.

Čas (min)	Aktivita	Popis
25	Plenárne	Prezentácie skupín + syntéza.
Celkom ~190 min		

Sekvencia prezentácie

1. Privítanie a zhrnutie 1. časti
2. Výzvy v oblasti adaptácie špecifické pre jednotlivé sektory
3. Ciele NAS podľa sektorov
4. Medzisektorové prepojenia
5. Prípadové štúdie
6. Pokyny k workshopu
7. Podnety na zamyslenie

Pokyny k cvičeniu

- Skupiny pracujú podľa odvetví (napr. poľnohospodárstvo, lesníctvo).
- Úloha: definovať **3 adaptačné ciele** a identifikovať **2 prepojenia** s inými sektormi.
- Predstavte výsledky na plenárnom zasadnutí.

Zdroje

Tabuľka43 : Zdroje, 2. časť Opatrenia na zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na ňu v jednotlivých sektoroch

Zdroje	Popis	Odkaz
Revidovaná NAS 2026	Národná adaptačná stratégia	Ministerstvo životného prostredia
MIP4Adapt	Platforma na implementáciu misie Znalosti a údaje	MIP4Adapt
OECD Slovensko	Hodnotenie klimatických rizík v obciach	Správa OECD Slovensko

SESIU 3: IMPLEMENTÁCIA ADAPTAČNÝCH OPATRENÍ

Prehľad

Tabuľka44 : Prehľad komponentov sekcia 3 Implementácia adaptačných opatrení

Komponent	Podrobnosti
Zameranie	• Praktické adaptačné opatrenia • Nástroje a transfer technológií • Uplatňovanie opatrení v reálnych podmienkach

Komponent	Podrobnosti
Poznámky	•Implementácia vyžaduje nákladovo efektívne nástroje vhodné pre daný kontext.
Prípadové štúdie	Slovenský demonštračný projekt + pilotný projekt EÚ
Metóda	Návšteva v teréne, virtuálna demonštrácia alebo praktické cvičenie
Praktické cvičenie	Simulácia technického zásahu
Výsledok	Špecialisti získajú zručnosti na uplatňovanie opatrení v danom sektore.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka 45 : Možný program 3. zasadnutia Implementácia adaptačných opatrení

Čas (min)	Činnosť	Popis
15	Zhrnutie	Odkaz na 2. časť.
30	Briefing odborníkov	Opatrenia a nástroje.
40	Prípadové štúdie	Demonštračné projekty SK + EÚ.
15	Prestávka	
90	Praktické cvičenie	Použitie nástrojov/návšteva/demo.
30	Plenárna reflexia	Získané skúsenosti.
Celkom ~220 min		

Postup prezentácie

1. Privítanie a zhrnutie
2. Prehľad technických opatrení
3. Implementačné nástroje a technológie
4. Prípadové štúdie
5. Pokyny k praktickým cvičeniam
6. Podnety na zamyslenie

Pokyny k cvičeniam

- Účastníci otestujú nástroj (napr. mapovanie rizík, opatrenia na prispôsobenie plodín).
- Alebo sa pripoja k virtuálnej ukážke/poľnej lokalite.
- Podávajú správy o výzvach a faktoroch úspechu.

Zdroje

- Zdroje týkajúce sa adaptácie lesov – Pracovný zošit o adaptácii
- Návod Copernicus (povodne, sucho)
- Slovenské pilotné projekty (bude upresnené)

SESIU 4: KOMUNIKÁCIA A ZVYŠOVANIE POVEDOMIA

Prehľad

Tabuľka46 : Prehľad komponentov 4. sekcia Komunikácia a zvyšovanie povedomia

Komponent	Podrobnosti
Zameranie	• Komunikácia technických riešení manažérom, komunitám, zainteresovaným stranám • Budovanie povedomia a advokácia
Poznámky k pozadiu	Technickí experti musia „preložiť“ vedomosti do zrozumiteľného jazyka.
Prípadové štúdie	Miestna komunikačná iniciatíva SK + osvetová činnosť EÚ
Metóda	Hranie rolí + participatívne cvičenia
Praktické cvičenie	Hranie rolí: vysvetľovanie adaptačných opatrení skeptickému manažérovi/komunitě
Výsledok	Účastníci si osvoja komunikačné a advokačné zručnosti.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka47 : Možný program 4. časti Komunikácia a zvyšovanie povedomia

Čas (min)	Aktivita	Popis
10	Zhrnutie	Prepojte sa s implementáciou 3. sedenia.
25	Príspevok odborníka	Komunikačné výzvy a osvedčené postupy.
25	Prípadové štúdie	Príklady zo Slovenska a EÚ.
15	Prestávka	
80	Praktické cvičenie	Scenáre rolovej hry.
25	Zhrnutie a plenárne zasadnutie	Reflexia o efektívnom rámcovaní.
Celkom ~180 min		

Postup prezentácie

1. Privítanie a zhrnutie 3. časti
2. Prečo je komunikácia dôležitá

3. Prekážky v porozumení adaptácii
4. Ciele komunikácie NAS
5. Prípadové štúdie
6. Pokyny k rolovým hrám
7. Otázky na zhrnutie

Pokyny k cvičeniu

- Rozdeľte sa do dvojíc/skupín: jeden „technický expert“, jeden „manažér/vedúci komunity“.
- Odborníci vysvetlia technické opatrenie jednoduchým jazykom.
- Manažéri kladú otázky (náklady, realizovateľnosť).
- Vymeňte si úlohy a zamyslite sa.

Zdroje

Tabuľka48 : Zdroje, časť 4 Komunikácia a zvyšovanie povedomia

Zdroje	Popis	Odkaz
Slovenská NAS – Vzdelávanie/komunikácia	Priority v oblasti zvyšovania povedomia	Ministerstvo životného prostredia

SESIU 5: ZAČLEŇOVANIE ADAPTÁCIE

Prehľad

Tabuľka49 : Prehľad komponentov 5. zasadnutie Začleňovanie adaptácie

Komponent	Podrobnosti
Zameranie	- Integrácia adaptácie do každodenných činností a sektorových noriem - Používanie kontrolných zoznamov a usmernení
Poznámky	Mainstreaming zabezpečuje udržateľnosť a inštitucionalizáciu.
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania
Metóda	Integračné cvičenie s použitím kontrolných zoznamov
Praktické cvičenie	Audit existujúceho procesu (obstarávanie, plánovanie) a integrácia prispôbenia
Výsledok	Odborníci sa naučia, ako začleniť adaptáciu do bežnej praxe.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka50 : Možný program 5. zasadnutia Zavádzanie adaptácie

Čas (min)	Aktivita	Popis
15	Zhrnutie	Odkaz na lekcie komunikácie.
30	Príspevok odborníka	Zahrnutie adaptácie do hlavného prúdu (politiky, normy).
30	Prípadové štúdie	Príklady SK + EÚ.
15	Prestávka	
75	Praktické cvičenie	Audit začleňovania adaptácie.
30	Plenárne	Poučenia + ďalšie kroky.
Celkom ~195 min		

Postup prezentácie

1. Privítanie a zhrnutie 4. časti
2. Prečo je mainstreaming adaptácie dôležitý
3. Príklady začleňovania do praxe
4. Prípadové štúdie
5. Pokyny k cvičeniu
6. Podnety na zamyslenie

Pokyny k cvičeniu

- Účastníci dostanú štandardný postup (napr. verejné obstarávanie na úrovni obce).
- Úloha: identifikovať, kde by sa mali integrovať klimatické riziká/adaptácia.
- Použite kontrolný zoznam adaptácie.
- Predstavte úpravy.

Zdroje

Tabuľka 51 : Zdroje, sekcia 5, Začleňovanie adaptácie

Zdroje	Popis	Odkaz
Revidovaný NAS 2026	Sektorové klastre a prierezové otázky	Ministerstvo životného prostredia
Klíma ADAPT: Adaptácia v politických sektoroch EÚ	Adaptácia v sektoroch	Klimatická adaptácia
Nástroje MIP4Adapt	Nástroje integrácie misií EÚ	MIP4Adapt

Skupina 4 – Podporné funkcie

Prístup k školeniu

Školenie pre skupinu 4 bude prebiehať prostredníctvom **1 – 2 zameraných sedení**, prispôbených zamestnancom v podporných funkciách, ako sú **financie, obstarávanie, komunikácia, ľudské zdroje a dodržiavanie právnych predpisov**. Prístup bude klásť dôraz na **aplikované cvičenia, simulácie a praktické nástroje** na integráciu adaptácie do každodenných funkčných postupov. Sedenia kombinujú príspevky odborníkov s cvičeniami založenými na konkrétnych prípadoch, aby ilustrovali, ako môžu podporné funkcie uľahčiť adaptáciu v celej inštitúcii.

Vzdelávací cyklus: 1–2 zamerané sedenia (s voliteľnými dodatočnými modulmi)

Celkový cieľ:

Posilniť kapacitu podporných funkcií na podporu a začlenenie adaptácie na zmenu klímy do inštitucionálnych operácií, finančných a právnych procesov a internej/externej komunikácie.

Formát a trvanie

- 1–2 poldenné sedenia (každé v trvaní 2–4 hodiny).
- Možný kombinovaný formát (osobné workshopy alebo virtuálne sedenia).
- Praktické, orientované na integráciu, s simuláciami a šablónami založenými na konkrétnych prípadoch.

SEDENIE 1: ZMENA KLÍMY A ADAPTÁCIA NA PODPORNÉ ÚLOHY

Prehľad

Tabuľka52 : Prehľad komponentov Sesiú 1: Zmena klímy a adaptácia na umožnenie rolí

Komponenty	Podrobnosti
Zameranie	• Vplyv zmeny klímy na financie, obstarávanie, komunikáciu, ľudské zdroje/právne funkcie • Prečo sú podporné funkcie nevyhnutné pre implementáciu NAS
Poznámky	• Klimatické riziká ovplyvňujú rozpočtovanie, normy verejného obstarávania, pracovné predpisy a informovanie verejnosti. • Podporné funkcie zabezpečujú inštitucionálnu súdržnosť a dodržiavanie predpisov.
Prípadové štúdie	Bude určené v čase organizovania (príklady integrácie financií, obstarávania a komunikácie v kontexte EÚ/NAS)
Metóda	Briefing odborníkov + štruktúrovaná diskusia
Praktické cvičenie	Riadená reflexia: účastníci identifikujú zodpovednosti súvisiace s adaptáciou vo svojich vlastných funkciách.
Výsledok	Účastníci pochopia svoju podpornú úlohu pri začleňovaní adaptácie.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka53 : Možný program zasadnutia 1: Zmena klímy a adaptácia na umožnenie úloh

Čas (min)	Činnosť	Popis
10	Privítanie a rámcové informácie	Predstavenie cieľov a významu pre umožnenie rolí.
30	Briefing odborníkov	Vplyv klimatických zmien na financie, ľudské zdroje, obstarávanie, právne záležitosti, komunikáciu.
20	Otázky a odpovede	Objasnenie dôsledkov pre slovenské inštitúcie.
30	Prípadové štúdie	2–3 krátke príklady z EÚ + SK.
15	Prestávka	
4	Praktické cvičenie	Reflexia: účastníci zmapujú význam adaptácie vo svojich každodenných úlohách.
15	Plenárna diskusia	Zdieľanie výsledkov a poznatkov.
Celkom ~165 min		

Postup prezentácie

1. Privítanie a ciele
2. Vplyv klímy na podporné úlohy (financie, ľudské zdroje, obstarávanie, právne záležitosti, komunikácia)
3. Prečo sú podporné funkcie dôležité pre NAS
4. Prípadové štúdie (1 SK, 2 EÚ)
5. Pokyny k praktickým cvičeniam
6. Podnety na diskusiu

Pokyny k cvičeniu

- Každý účastník premýšľa o svojej funkcii (financie, ľudské zdroje, obstarávanie atď.).
- Úloha: identifikovať **3 konkrétne zodpovednosti**, ktoré sa prelínajú s klimatickými rizikami alebo adaptáciou.
- Účastníci ich zapisujú na kartičky/virtuálne tabule.
- Facilitátor zoskupuje odpovede, aby zdôraznil prierezové faktory.

Zdroje

Tabuľka54 : Zdroje, 1. časť Zmena klímy a adaptácia na podporné úlohy

Zdroje	Popis	Odkaz
Revidovaná NAS 2026	Funkčné zodpovednosti za adaptáciu	Ministerstvo životného prostredia

SESIU 2: FUNKČNÁ IMPLEMENTÁCIA ADAPTAČNÝCH OPATRENÍ

Prehľad

Tabuľka55 :: Prehľad komponentov sekcia 2: Funkčná implementácia adaptačných opatrení

Komponenty	Podrobnosti
Zameranie	Integrácia adaptácie do: - Finančné plánovanie - Procesy obstarávania - Dodržiavanie právnych predpisov a riadenie rizík - Komunikačné stratégie
Poznámky	- Podporné funkcie umožňujú implementáciu prispôsobenia prostredníctvom procesov a noriem. - Integrácia vyžaduje nástroje, šablóny a inštitucionálne zosúladenie.
Prípadové štúdie	Príklady adaptácie vo financiách, verejnom obstarávaní a komunikácii (EÚ a SK).
Metóda	Simulačné cvičenia, vývoj šablón
Praktické cvičenie	Simulácia: tímy prispôbujú rozpočet, verejnú súťaž alebo komunikačný plán tak, aby zahŕňali kritériá adaptácie.
Výsledok	Účastníci dokážu preložiť princípy adaptácie do každodenných podporných postupov.

Časový harmonogram a priebeh

Tabuľka56 : Možný program 2. zasadnutia Funkčná implementácia adaptačných opatrení

Čas (min)	Aktivita	Popis
15	Privítanie a zhrnutie	Prepojenie na výsledky 1. časti.
30	Príspevok odborníka	Funkčná adaptácia integrácie: financie, obstarávanie, ľudské zdroje/právne záležitosti, komunikácia.
30	Prípadové štúdie	Príklady zo Slovenska a členských štátov EÚ.
15	Prestávka	
75	Praktické cvičenie	Simulácia: integrácia adaptácie do rozpočtu/verejného obstarávania/komunikácie.
30	Plenárna reflexia	Porovnanie výstupov skupín, vyvodzovanie záverov.

Čas (min)	Aktivita	Popis
Celkom ~195 min		

Postup prezentácie

1. Privítanie a zhrnutie 1. časti
2. Prehľad funkčnej integrácie (financie, obstarávanie, ľudské zdroje/právne záležitosti, komunikácia)
3. Prípadové štúdie (príklady zo Slovenska a EÚ)
4. Pokyny k simulačnému cvičeniu
5. Šablóny pre skupiny pre rozpočet, obstarávanie, komunikáciu
6. Podnety na plenárnu diskusiu

Pokyny k cvičeniu

- Účastníci sa rozdelia do funkčných skupín (financie, obstarávanie, komunikácia, ľudské zdroje/právne záležitosti).
- Každá skupina dostane **simulačný prípad** (napr. verejná súťaž na obstarávanie infraštruktúry, aktualizácia politiky ľudských zdrojov, komunikačná kampaň).
- Úloha: integrovať do prípadu hľadiská prispôsobenia sa zmene klímy (napr. pridať kritériá odolnosti do obstarávania, zahrnúť rozpočtovú položku na prispôsobenie sa zmene klímy, pridať klimatické riziká do politik)
- Skupiny predstavia revidovanú verziu na plenárnom zasadnutí.

Zdroje

Tabuľka57 : Zdroje sekcia 2: Funkčná implementácia adaptačných opatrení

Zdroje	Popis	Odkaz
Revidovaná NAS 2026 – Funkčné usmernenia	Funkčné zodpovednosti národnej adaptačnej stratégie	Ministerstvo životného prostredia

Príloha III – Ďalšie zdroje

SLOVENSKÉ ZDROJE

Tabuľka 58 : Slovenské informačné platformy

Zdroje	Relevantnosť / Ako používať	Odkaz
Klima-adapt.sk	Slovenská národná platforma pre adaptáciu na zmenu klímy – komplexný zdroj informácií prispôbený slovenským podmienkam, ktorý spravuje Slovenská agentúra životného prostredia v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky a Slovenským hydrometeorologickým ústavom. Ponúka klimatické údaje a informácie o rizikách a vplyvoch zmeny klímy, poskytuje dokumenty prijaté v oblasti adaptácie na zmenu klímy na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni a prezentuje príklady praktických riešení, ktoré boli implementované. Platforma ponúka aj vybrané nástroje, ako sú finančné nástroje vrátane mechanizmov finančnej podpory na implementáciu adaptačných opatrení, ale aj napríklad podporu environmentálneho povedomia obyvateľstva prostredníctvom vzdelávacích, školiacich, osvetových a informačných aktivít.	https://klima-adapt.sk/
Informačná platforma Zelená ekonomika (IP GE)	Táto platforma informuje o novinkách v oblasti zelenej ekonomiky a ponúka priestor na prezentáciu environmentálnych riešení, výmenu skúseností a praktických príkladov. IP GE sa zameriava na správanie spotrebiteľov, pretože poskytuje riešenia použiteľné v reálnom živote, ktorých implementácia priamo ovplyvňuje individuálnu environmentálnu a klimatickú stopu. Webová stránka bola vytvorená v roku 2018 a spravuje ju Slovenská agentúra životného prostredia.	https://www.zelenehospodarstvo.sk/
Slovenská environmentálna agentúra Environmentálne vzdelávanie a školenia	Komplexná ponuka neformálneho environmentálneho vzdelávania, odbornej prípravy a programov na zvyšovanie povedomia. Poskytuje praktické, metodické, publikačné, projektové a koncepčné aktivity v tejto oblasti.	https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalna-vychova-a-vzdelavanie (anglicky: https://www.sazp.sk/en/the-environment/environmental-education-and-training)

CELOEURÓPSKE / GLOBÁLNE ZDROJE PRE VZDELÁVANIE A PORADENSTVO

Tabuľka 59 : Zdroje pre školenia a poradenstvo (celoeurópske/globálne)

Zdroje	Relevantnosť / Ako používať	Odkaz
Climate-ADAPT (EEA)	Centrálna európska platforma pre adaptáciu: politiky, profily krajín, sektorové stratégie, ukazovatele, prípadové štúdie, údaje a nástroje. Neodmysliteľný zdroj informácií pre	https://climate-adapt.eea.europa.eu/

Zdroje	Relevantnosť / Ako používať	Odkaz
	porovnanie Slovenska v rámci EÚ v oblasti adaptácie na zmenu klímy ().	
MIP4Adapt (Platforma na implementáciu misie pre adaptáciu)	Platforma EÚ na podporu regionálnych/miestnych orgánov: poskytuje technickú pomoc, spôsoby financovania, prístupy k zapojeniu občanov a usmernenia k spôsobom adaptácie.	https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/mission/the-mission/about-mip4adapt
MIP4Adapt DIY Manual	Nástroje na zapojenie zainteresovaných strán	Zapojenie zainteresovaných strán a občanov
Pathways2Resilience klimatická sada nástrojov	Repozitár voľne dostupných zdrojov, nástrojov a materiálov	P2R Climate toolbox
CLIMAAX (nástroje na posudzovanie klimatických rizík a zraniteľnosti)	Projekt programu Horizont Európa, ktorý vyvíja harmonizovaný rámec a digitálnu sadu nástrojov na posudzovanie viacerých klimatických rizík. Ponúka podrobnú príručku a podporuje regióny EÚ údajmi a metódami.	https://www.climaax.eu/handbook/toolbox/
WeADAPT – Školenie o prispôbovaní sa zmene klímy	Rozsiahla knižnica školiacich modulov (posudzovanie zraniteľnosti, plánovanie adaptácie, podpora rozhodovania), z ktorých si môžete vybrať a prispôbiť pre technické a manažérske publikum.	https://weadapt.org/knowledge-base/climate-adaptation-training/
Akadémia EÚ pre opatrenia v oblasti klímy (kurzy a školenia)	Samostatné moduly a živé školenia; užitočné najmä pre obsah týkajúci sa politiky/komunikácie (skupina 1 a 4)	https://climate-pact.europa.eu/eu-climate-action-academy/courses-and-training_en
SDG Academy MOOC – Transformatívne prístupy k adaptácii na zmenu klímy v Európe	MOOC zamerané na Európu, ktoré sa zaoberá stratégiami adaptácie, financiami, modelovaním atď. Dobrá príprava alebo referenčná literatúra pre účastníkov	https://sdgacademy.org/course/transformative-approaches-to-climate-adaptation-in-europe/
Copernicus – Služby vzdelávania používateľov	Technické školenia/tutoriály o klimatických údajoch, modelovaní a používaní dátových súborov – užitočné pre odborníkov (skupina 3)	https://climate.copernicus.eu/user-learning-services
BASE (Strategie adaptácie zdola nahor pre udržateľnú Európu)	Vhodné na prepojenie vedy ↔ praxe; prípadové štúdie a nástroje, ktoré môžu byť využité pri navrhovaní modulov pre skupiny 2 a 3	https://base-adaptation.eu/
OECD – Hodnotenie klimatických rizík obcí (prípád Slovenska)	Prípadová štúdia + metodika, ktorú môžete použiť ako miestny príklad/cvičenie vo vašom školení, najmä pre skupinu 2	https://www.oecd.org/en/publications/adaptation-measurement-assessing-municipal-climate-risks-to-inform-adaptation-policy-in-the-slovak-republic_dad34bb3-en.html

Zdroje	Relevantnosť / Ako používať	Odkaz
IEECP – Osvedčené postupy a nástroje (InPlanPractice)	Kompendium nástrojov a prípadových štúdií v oblasti adaptácie v Európe, z ktorého môžete čerpať inšpiráciu a cvičenia.	https://ieecp.org/inplanpractice/good-practice-examples-and-tools-climate-adaptation/

SLOVNÍK KĹÚČOVÝCH POJMOV

Adaptívna kapacita. V tejto správe adaptívna kapacita opisuje *súčasnú* schopnosť systémov, inštitúcií, ľudí a iných organizmov prispôbiť sa potenciálnym škodám a vplyvom klímy, využiť príležitosti alebo reagovať na dôsledky. Adaptívna kapacita teda opisuje status quo všetkých v súčasnosti dostupných možností adaptácie, vrátane napr. finančných alebo ľudských zdrojov. Adaptívna kapacita sa môže líšiť v závislosti od rizík a sektorov (Európska environmentálna agentúra (EEA n.d.); IPCC, 2021c) a je vysoko závislá od nestálych faktorov, ako sú politické smerovanie, vedenie a administratívne opatrenia, čo znižuje spoľahlivosť predpovedí o jej budúcom vývoji. Hoci sa adaptačná schopnosť môže prispôbovať a flexibilne meniť, môžu sa dosiahnuť limity adaptácie, ak nie je možné zabezpečiť potreby systému alebo ciele aktéra pred neúnosnými rizikami, ktoré ohrozujú „základné sociálne ciele súvisiace so zdravím, sociálnou istotou alebo udržateľnosťou“ (IPCC, 2022a). Tieto limity môžu byť mäkké, ak existujú možnosti adaptácie, ale v súčasnosti nie sú k dispozícii, alebo tvrdé, ak nie sú možné ani realizovateľné žiadne adaptačné opatrenia na zabránenie neúnosným rizikám. Zmena klímy zhorší výskyt tvrdých limitov adaptácie, ktoré už boli dosiahnuté v niektorých prírodných ekosystémoch (IPCC, 2022a). Okrem toho nie všetky adaptačné opatrenia majú okamžitý účinok. Na dosiahnutie adaptácie vo veľkom meradle môžu byť potrebné ďalekosiahle adaptačné opatrenia, ktoré zase vyžadujú dlhšie obdobie, aby sa prejavil ich plný účinok. To zahŕňa aj čas potrebný na prípravné a implementačné kroky. Príkladmi sektorov s dlhšou dobou adaptácie sú lesníctvo, geologické prostredie a pôda.

Vplyv na klímu. Vplyv na klímu opisuje už pozorovaný alebo možný budúci relevantný vplyv jedného alebo viacerých klimatických vplyvov na definovaný systém a/alebo komponenty systému (napr. živobytie, sociálne/kultúrne objekty, ekosystémy). Vplyvy klímy možno opísať ako dôsledky alebo výsledky a môžu byť nevýhodné alebo výhodné. Vplyv klímy sa vždy vzťahuje na konkrétne obdobie. Pojem vplyv klímy sa spravidla používa na základe definície IPCC až do bodu, v ktorom sa vykonáva posúdenie klimatického rizika (GIZ, 2023; Umweltbundesamt (UBA), 2021) .

Reťazec vplyvov na klímu. Reťazce vplyvov na klímu (CIC) sa používajú na vizualizáciu príčinných súvislostí medzi vplyvmi na klímu a súvisiacimi rizikami, ako aj medziodvetvovými vzájomnými závislosťami (GIZ, 2023) . V tejto správe sú reťazce vplyvov na klímu štruktúrované tak, ako boli vyvinuté v rámci EUCRA (EEA, 2024) , pričom boli vykonané drobné úpravy.

Klimatický vplyv. Klimatický vplyv opisuje meniaci sa aspekt klimatického systému, ktorý ovplyvňuje súčasť umelého alebo prírodného systému. Čím silnejší je klimatický vplyv, tým silnejší je zvyčajne aj klimatický dopad (Umweltbundesamt (UBA), 2021) .

Expozícia. IPCC ju definuje ako „prítomnosť ľudí, zdrojov obživy, druhov alebo ekosystémov, environmentálnych funkcií, služieb a zdrojov, infraštruktúry alebo ekonomických, sociálnych alebo kultúrnych aktív na miestach a v prostrediach, ktoré by mohli byť nepriaznivo ovplyvnené“ (IPCC, 2021c) . V súlade s prístupom sektorového hodnotenia, ktorý sa zameriava na jeden systém (napr. poľnohospodárstvo) naraz, expozícia sa vzťahuje na mieru, do akej je príslušný vplyv klímy v rámci systému závislý od zmeny klímy.

Nebezpečenstvo. Nebezpečenstvo je definované ako „potenciálny výskyt prírodnej alebo človekom vyvolanej fyzickej udalosti alebo trendu, ktorý môže spôsobiť stratu života, zranenia alebo iné zdravotné vplyvy, ako aj škody a straty na majetku, infraštruktúre, živobytí, poskytovaní služieb, ekosystémoch a environmentálnych zdrojoch“ (GIZ, 2023) .

Kľúčové riziko. Podľa Climate Risk Sourcebook sú takzvané kľúčové riziká definované ako riziká, ktoré majú „potenciálne závažné nepriaznivé dôsledky pre ľudí a sociálne ekologické systémy vyplývajúce z interakcie klimatických nebezpečenstiev so zraniteľnosťou vystavených spoločností a systémov“ (GIZ, 2023) . Na rozdiel

od klimatických rizík (pozri nižšie) majú kľúčové riziká dôsledky veľkého rozsahu alebo pravdepodobnosti, ovplyvňujú základné systémy a funkcie a môžu mať kritické načasovanie, t. j. závažné dopady sa už prejavujú.

Citlivosť. Citlivosť je definovaná ako miera, do akej môže byť systém pozitívne alebo negatívne ovplyvnený klimatickými zmenami, a je preto náchylný na poškodenie. Príkladom môže byť demografické vekové rozloženie alebo štruktúra lesov (IPCC, 2022d; Umweltbundesamt (UBA), 2021) . Faktory a ukazovatele určujúce citlivosť systému možno odvodiť z charakteristík a atribútov, ktoré robia systém náchylným na meniace sa riziká (Deutsches Institut für Normung e. V., 2021) .

Strategické smery. Strategické smery opisujú základné ciele v rámci každého sektora, podporujú cielené plánovanie opatrení a dosahovanie krátkodobých a dlhodobých cieľov. Mali by umožniť zainteresovaným stranám zachovať väčšiu konzistentnosť v rozhodovacích procesoch.

Riziko. Riziko, alebo presnejšie klimatické riziko, sa týka potenciálu nepriaznivých vplyvov na systémy vytvorené človekom alebo prírodné systémy, s ohľadom na rozmanitosť hodnôt a cieľov spojených s takýmito systémami. V kontexte zmeny klímy môžu riziká vzniknúť jednak z potenciálnych vplyvov zmeny klímy, jednak z reakcií ľudí na zmenu klímy. V súvislosti s vplyvmi zmeny klímy riziká vznikajú z dynamických interakcií medzi klimatickými vplyvmi a priestorovou expozíciou, ako aj citlivosťou a adaptabilitou postihnutého systému. Pojem klimatické riziko sa používa hneď, ako sa riziko posúdi (GIZ, 2023; Umweltbundesamt (UBA), 2021) . Treba poznamenať, že uvedené aspekty ovplyvňujúce riziko podliehajú priestorovo-časovým zmenám a sú spojené s neistotami (napr. pravdepodobnosť výskytu) (GIZ, 2023) .

Zraniteľnosť. Podľa IPCC sa zraniteľnosť chápe ako „sklon alebo predispozícia k nepriaznivému ovplyvneniu. Zraniteľnosť zahŕňa rôzne pojmy a prvky, vrátane citlivosti alebo náchylnosti k poškodeniu a nedostatku schopnosti vyrovnáť sa s tým a prispôsobiť sa“ (IPCC, 2022b) .

Príloha IV – Vyhodnotenie spätnej väzby z regionálnych workshopov

Tabuľka60 : Počet registrovaných účastníkov a doručených formulárov so spätou väzbou

Región	Počet registrovaných účastníkov	Celkový počet prijatých formulárov so spätou väzbou
Prešov	55	38
Žilina	60	53
Banská Bystrica	54	41
Celkom	169	132

SPÄTNÁ VÄZBA OD ÚČASTNÍKOV

Obsah podujatia

Otázka 1: Relevantnosť tém: Do akej miery boli prezentované témy relevantné pre vaše záujmy a profesijné potreby?

	1 = not relevant at all	2	3	4	5 = highly relevant	No evaluation	Total
Prešov	0	1	2	12	17	6	38
Žilina	3	2	2	23	21	2	53
Banská Bystrica	0	5	12	14	7	3	41
							132

Otázka 2: Kvalita prezentácií: Ako hodnotíte celkovú kvalitu prezentácií a prednášateľov?

	1 = very poor	2	3	4	5 = excellent	No evaluation	Total
Prešov	0	0	11	13	12	2	38
Žilina	0	1	9	26	12	5	53
Banská Bystrica	0	0	5	21	14	1	41
							132

Otázka 3: Hĺbka informácií: Bol obsah vyvážený medzi úvodnými a podrobnými informáciami?

☐ Príliš základný ☐ Práve akurát ☐ Príliš podrobný

	Too basic	Just right	Too detailed	No evaluation	Total
Prešov	0	20	12	6	38
Žilina	0	32	19	2	53
Banská Bystrica	0	19	18	4	41
					132

Otázka 4: Kľúčové poznatky: Aký bol najcennejší poznatok alebo skúsenosť, ktorú ste získali na tejto udalosti?

[Miesto na odpoveď]

- Ako možno revidovanú NAS preložiť do konkrétnych opatrení pre jednotlivé regióny, keď sa plánujú, samosprávy a štátne orgány stretnú so spoločnými údajmi a jasnými úlohami.
- Regionálne riziká sa líšia (povodne vs. sucho/horúčavy), preto musia byť opatrenia prispôbené, nie univerzálne.
- Do návrhu projektu a podmienok oprávnenosti musí byť zakomponovaný väčší dôraz na ochranu zraniteľných skupín.
- Priamy dialóg s odborníkmi SHMÚ objasnil použitie scenárov na roky 2050–2070.
- Problém s prístupom k údajom

Otázka 5: Návrhy obsahu: Aké témy by ste radi videli na budúcich podujatiach?

[Priestor na odpoveď]

- Viac informácií o financovaní adaptácie
- Prístup k údajom a ako ho riešiť (kde sa údaje nachádzajú, kto môže pomôcť s prístupom)
- Nejasné kompetencie regionálnych aktérov – aké sú ich úlohy a zodpovednosti?
- Prírodné riešenia pre povodne/suchá/teplo: návrh, povolenia, prevádzka a údržba a sprievodné prínosy.
- Teplo v mestách a zdravie: akčné plány v oblasti tepla a zdravia
- Odolnosť kritickej infraštruktúry: energetika, doprava, digitálna infraštruktúra

Organizácia podujatia

Otázka 1: Registračný proces: Ako by ste ohodnotili svoju skúsenosť s registráciou?

	1 = complicated	2	3	4	5 = seamless	No evaluation	Total
Prešov	0	0	0	5	31	2	38
Žilina	0	0	0	9	43	1	53
Banská Bystrica	0	2	0	7	32	0	41
							132

Otázka 2: Miesto konania a vybavenie: Ako by ste ohodnotili miesto konania a technické vybavenie (napr. sedenie, osvetlenie, technológie)?

	1 = very poor	2	3	4	5 = excellent	No evaluation	Total
Prešov	0	0	0	0	32	6	38
Žilina	0	0	0	7	44	2	53
Banská Bystrica	0	0	0	5	33	3	41
							132

Otázka 3: Časový harmonogram a program: Bol celkový harmonogram dobre štruktúrovaný a ľahko sledovateľný?

☐ Príliš rýchly a krátky ☐ Práve akurát ☐ Príliš pomalý a dlhý

	Too fast and short	Just right	Too slow and long	No evaluation	Total
Prešov	13	15	5	5	38
Žilina	17	23	9	4	53
Banská Bystrica	12	19	7	3	41
					132

Otázka 4: Celkový dojem: Prosím, podelte sa s nami o ďalšie pripomienky alebo návrhy týkajúce sa organizácie podujatia.

- Miestnosť bola príliš veľká na diskusiu (Žilina)
- Prezentácia scenára by mala byť menej technická (Prešov)
- Pridať viac času na diskusiu
- Bolo by dobré, keby bola budúca akcia hybridná, aby oslovila širšie publikum

Príloha V – Video ké tutoriály

Regionálne a miestne samosprávy a aktéri na Slovensku zohrávajú kľúčovú úlohu v príprave komunit na dopady zmeny klímy. Mnohé obce však čelia výzvam, ako sú obmedzený počet zamestnancov, nedostatok zdrojov a konkurenčné priority. Na podporu a zabezpečenie trvalého prístupu k relevantným informáciám bolo s ministerstvom životného prostredia dohodnuté vypracovanie 3 vzdelávacích videí v slovnom jazyku, zameraných na praktické zručnosti, praktické príklady a nástroje, ktoré možno priamo uplatniť na regionálnej a miestnej úrovni.

Videá budú:

- poskytnú jasný prehľad o revidovanej Národnej adaptačnej stratégii so zameraním na to, čo je pre obce a kľúčové zainteresované strany najdôležitejšie
- budú zdieľať príklady osvedčených postupov a príbehy, ktoré ukazujú, ako sa iným podarilo konať napriek obmedzeným kapacitám
- predstavia praktické zručnosti v oblasti zvyšovania povedomia, vzdelávania a komunikácie, ktoré umožnia miestnym aktérom motivovať kolegov, občanov a rozhodovateľov.

Tabuľka13 poskytuje súhrn obsahu každého z videí.

Tabuľka61 : Súhrn obsahu videí

ČÍSLO VIDEÁ	CIELOVÁ SKUPINA	OBSAH	JAZYK
1	Regionálne a miestne orgány, mestskí plánovači, mimovládne organizácie, regionálne rozvojové agentúry	Revidovaná národná adaptačná stratégia – čo je dôležité na miestnej úrovni. Zameranie na praktické východiskové body pre obce: kde začať, ako integrovať adaptáciu do existujúcich úloh (územné plánovanie, infraštruktúra, sociálne služby, núdzové plánovanie) bez dodatočnej záťaže.	SK
2	Regionálni a miestni aktéri, zástupcovia obcí, miestne mimovládne organizácie, odborníci	Príklady osvedčených postupov a znalostné platformy. Prípadové štúdie ukazujúce, ako slovenské a európske obce prekonal obmedzené zdroje a/alebo personál/kapacity. Odborná príprava: Ako efektívne využívať Climate-ADAPT a klima-adapt.sk na získavanie nápadov na projekty, zdrojov financovania a pripravených materiálov.	SK
3	Regionálni a miestni aktéri, pedagógovia, škoolitelia, komunálni lídri	Povedomie, vzdelávanie a odborná príprava. Ako komunikovať adaptáciu tak, aby boli občania, zainteresované strany, kolegovia a rozhodovatelia motivovaní konať napriek obmedzeným zdrojom. Praktické nástroje: hotové komunikačné materiály, participatívne metódy, jednoduché vzdelávacie moduly pre zamestnancov a školy.	SK

1 NARATÍVNY SCENÁR – VIDEO Č. 1

Názov: Revidovaná národná adaptačná stratégia – čo je dôležité na miestnej úrovni

Trvanie: ~15–18 minút

Úvod

Približný časový údaj (minúty): 0:00 – 1:00

Vizuálne prvky: Titulná karta s logom slovenského ministerstva životného prostredia; letecké zábery slovenských miest, riek, lesov a spoločenských priestorov.

Rozprávanie:

„Vítajte v úvode k revidovanej Národnej adaptačnej stratégii Slovenskej republiky. Toto video sa zameriava na to, čo táto stratégia znamená pre obce, regionálne a miestne orgány, plánovačov a komunitné organizácie.

Zmena klímy už nie je vzdialenou hrozbou. Ovplyvňuje nás už všade – v našich mestách, štvrtiach a každodennom živote. Teplejšie letá s vlnami horúčav, zmeny v zrážkach a povodniach a nové tlaky na naše vodné, zdravotné a infraštruktúrne systémy sú už viditeľné.

Vízia pre rok 2050 je jasná: Slovensko, ktoré je odolné voči vplyvom zmeny klímy – kde komunity, podniky a ľudia majú možnosť prispôsobiť sa, kde príroda prosperuje a kde inovatívne a udržateľné hospodárstvo podporuje našu spoločnú budúcnosť.

Na dosiahnutie tohto cieľa je stratégia postavená na piatich strategických cieľoch. Patrí medzi ne ochrana a obnova zdravých ekosystémov, podpora klimaticky inteligentného hospodárstva, zabezpečenie odolnej infraštruktúry, podpora informovanej a posilnenej spoločnosti a posilnenie rámcov riadenia a politiky na účinné prispôbenie sa.

Revidovaná stratégia ponúka plán, ako môžu komunity reagovať. Zdôrazňuje, ako je možné postupne budovať odolnosť voči zmene klímy, často jednoduchým prispôbením spôsobu vykonávania každodenných úloh. Aby sme si mohli lepšie predstaviť, ako by mohla budúcnosť vyzerieť, scenáre zmeny klímy poskytujú jasné príklady možných podmienok a pomáhajú pri rozhodovaní. Pozrime sa na to, čo je na miestnej úrovni skutočne dôležité.

Časť 1: Prečo je adaptácia dôležitá na miestnej úrovni

Približný časový údaj (minúty): 1:00 – 4:00

Vizuály: Infografika ikon pre „vodu“, „infraštruktúru“, „zdravotnú a sociálnu starostlivosť“, „zelené plochy“; videoklipy z mestských povodní, vln horúčav a lesných oblastí.

Rozprávanie:

„Prispôbenie sa zmene klímy nie je len národnou prioritou – je to miestna naliehavá potreba! Mestá a obce formujú priestory, kde ľudia žijú, pracujú a stretávajú sa. Od parkov a dopravy až po vodné hospodárstvo a sociálnu starostlivosť, väčšina rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú odolnosť, sa prijíma na miestnej úrovni.

Revidovaná NAS zdôrazňuje, že komunity nemusia svoju úlohu znovu vymýšľať. Namiesto toho môžu posilniť odolnosť úpravou spôsobu, akým už plánujú, navrhujú a spravujú svoje služby.

To znamená zabezpečiť, aby naše mestá boli príjemné v horúcich letách, aby ulice a námestia boli príjemné a bezpečné po silných dažďoch, aby suchá nemali nepriaznivý vplyv na biodiverzitu a poľnohospodárstvo a aby školy, nemocnice a verejné budovy zostali funkčné aj za nových klimatických podmienok. Stručne povedané: budovanie odolnosti voči zmene klímy znamená budovanie lepších miest na život.“

Časť 2: Praktické východiskové body pre obce

Približný časový údaj (minúty): 4:00 – 10:00

Vizuály: Animácie v štýle prípadových štúdií zobrazujúce „pred“ (prázdne betónové námestie, nezatienené detské ihrisko, podmáčaná ulica) a „po“ (zelený park absorbujúci povodňovú vodu, zatienené detské ihrisko, obnovená mokraď).

Rozprávanie:

„Prispôsobenie sa zmene klímy neznamená viac práce. Znamená to pristupovať k existujúcim povinnostiam cez optiku klímy.

Existujú **tri praktické východiskové body**, s ktorými môžu obce začať ihneď.

Prvým je **územné plánovanie**. Miestne územné plány môžu integrovať klimatické údaje, aby usmerňovali, kde a ako prebieha rozvoj. Predchádzanie povodňiam, ochrana prírodných oblastí, vytváranie zelených koridorov alebo navrhovanie parkov s funkciami zadržiavania vody nielen znižujú riziká, ale aj zlepšujú blahobyt komunity.

Druhým je **infraštruktúra**. Cesty, vodné systémy a verejné budovy čelia novým klimatickým tlakom. Malé rozhodnutia v oblasti dizajnu môžu mať veľký vplyv: priepustné chodníky, ktoré umožňujú dažďovej vode vsáknúť sa do zeme, tienisté autobusové zastávky, ktoré spríjemňujú cestovanie, alebo jednoduché systémy na zachytávanie dažďovej vody, ktoré šetria zdroje.

Tretím faktorom sú **sociálne služby**. Miestne orgány sú najbližšie k ľuďom, najmä k tým najzraniteľnejším. Starší obyvatelia, malé deti a ľudia s nižšími príjmami sú menej schopní vyrovnávať sa s meniacimi sa klimatickými podmienkami, ako je napríklad zvyšujúci sa počet tropických dní. Mestá a obce môžu prijať jednoduché opatrenia: plánovanie dodávok pitnej vody, chladiace centrá počas horúcich období, zabezpečenie spoľahlivých núdzových komunikačných systémov alebo poskytovanie tienistých priestorov v školách a domovoch sociálnej starostlivosti. Tieto opatrenia chránia životy a posilňujú komunity.

Časť 3: Opatrenia bez rizika a s nízkymi nákladmi

Približný časový údaj (minúty): 10:00 – 14:00

Vizuálne prvky: Fotomontáž slovenských miest s výsadbou stromov, dažďovými záhradami, tienistými ihriskami, energeticky úspornými školami.

Rozprávanie:

„Mnohé opatrenia, ktoré podporujú adaptáciu, sú lacné a nenákladné. Nazývajú sa „opatrenia bez rizika“, pretože prinášajú výhody bez ohľadu na to, ako sa bude klimatická zmena vyvíjať.

Výsadba stromov pozdĺž ulíc a na námestiach prináša tieň, znižuje teploty a vytvára atraktívne verejné priestory. Obnova malých mokradí alebo rybníkov podporuje biodiverzitu a prirodzene reguluje vodu. Pridanie tienistých alebo odrazových plôch do škôl a verejných budov ich v lete udržiava chladnejšie a znižuje náklady na energiu. Ďalším príkladom sú verejné stanice s pitnou vodou alebo vodné trysky na verejných námestiach.

Aj malé opatrenia môžu mať veľký vplyv. Inštalácia energeticky úsporného osvetlenia alebo zlepšenie izolácie v mestských budovách nielen znižuje náklady na údržbu, ale aj emisie.

Tieto opatrenia sú viditeľné, praktické a často veľmi obľúbené u obyvateľov. Ukazujú, že adaptácia je nielen nevyhnutná, ale aj príležitosťou na zlepšenie kvality života.

Časť 4: Integrácia bez dodatočnej záťaže

Približný časový údaj (minúty): 14:00 – 17:00

Vizuálne prvky: Prehľadný diagram: „Súčasnú úlohu → Klimatický pohľad → Lepšie výsledky“; zábery zo zasadnutí mestských zastupiteľstiev, miestnych infraštruktúrnych prác, komunitných podujatí.

Rozprávanie:

„Adaptácia by sa nemala vnímať ako dodatočná záťaž. Ide o to, aby samosprávy robili inteligentnejšie rozhodnutia v rámci svojej existujúcej činnosti a hľadali miestne riešenia, ktoré sú výhodné pre všetky strany.

Odolnosť voči zmene klímy možno integrovať do plánov rozvoja miest, modernizácie infraštruktúry a programov komunitných a sociálnych služieb. Týmto spôsobom sa odolnosť stáva prirodzenou súčasťou každodenného riadenia, nie samostatným projektom.

Finančné prostriedky sú k dispozícii z národných a európskych zdrojov alebo v spolupráci so súkromnými subjektmi a mnohé samosprávy ich už využívajú na zelené plochy, mobilitu alebo energetickú efektívnosť. Podporuje sa aj spolupráca medzi susednými samosprávami, pretože mnohé klimatické riziká, ako napríklad povodne, presahujú geografické hranice.

Zosúladením s národnou adaptačnou stratégiou môžu mestá a regióny ušetriť náklady, lepšie využívať zdroje a zabezpečiť, aby dnešné investície boli pripravené na podmienky zajtrajška.

Záver

Približný časový údaj (minúty): 17:00 – 18:00

Vizuály: Záverečná snímka so sloganom: „Začnite lokálne. Začnite teraz. Budujte odolnosť.“; povzbudivé obrázky odolných slovenských komunít, parkov a prírodných krajín v pozadí.

Rozprávanie:

„Zhrnutie: Revidovaná Národná adaptačná stratégia poskytuje jasný rámec pre obce. Povzbudzuje mestá a regióny, aby konali lokálne, budovali odolnosť a robili tak bez vytvárania zbytočnej práce navyše.

Začínajúc tým, čo obce už spravujú – plánovanie, infraštruktúra a sociálne služby – môžu komunity zavádzať praktické opatrenia, ktoré sú cenovo dostupné, účinné a populárne.

Klimatické opatrenia sú lokálne. Každý vysadený strom, každé tienisté ihrisko a každá inteligentná investícia robia naše mestá odolnejšími a príjemnejšími pre ľudí, ktorí v nich žijú. Malé investície môžu chrániť zdravie a niekedy aj zachrániť životy.

Ďakujeme za pozornosť. V ďalších videách sa budeme venovať možnostiam financovania a odvetvovým riešeniam pre miestnu adaptáciu.

2 SCÉNAR – VIDEO Č. 2

Názov: *Osvedčené postupy a platformy znalostí pre miestnu adaptáciu na zmenu klímy*
Dĺžka: ~15–18 minút

Úvod

Približný časový údaj (minúty): 0:00 – 1:00

Vizuálne prvky: Titulná karta s logom slovenského ministerstva životného prostredia; montáž slovenských miest a panorámy miest EÚ; ľudia pracujúci na mestských úradoch a v komunitných priestoroch.

Rozprávanie:

„Vitajte späť v našej videosérii o revidovanej Národnej adaptačnej stratégii Slovenska. V tejto časti sa zameriame na príklady osvedčených postupov a na znalostné platformy, ktoré pomáhajú pri prístupoch a riešeníach v oblasti adaptácie na zmenu klímy pre obce.

Prispôsobovanie sa zmene klímy môže byť niekedy zdanlivo neprekonateľnou úlohou, najmä ak samosprávy čelia obmedzeným personálnym kapacitám, napätým rozpočtom alebo nedostatku technických znalostí. Dobrou správou však je, že nie ste sami. Po celom Slovensku a Európe už miestne orgány hľadajú praktické riešenia, zdieľajú svoje skúsenosti a využívajú online nástroje, ktoré sprístupňujú prácu v oblasti adaptácie.“

Časť 1: Príklady osvedčených postupov

Približný časový údaj (minúty): 1:00 – 5:00

Vizuálne prvky: Krátke vizuálne prvky v štýle prípadových štúdií: zelené strechy na budovách samosprávy, revitalizované parky, komunitné výsadbové akcie, obnova brehov riek a povodí a miestne adaptačné projekty podporované z národných alebo európskych fondov.

Rozprávanie:

„Mnohé obce na Slovensku už ukazujú, ako môže adaptácia fungovať v praxi, aj keď majú obmedzený počet zamestnancov a zdrojov. Pozrime sa na niekoľko príkladov z celého Slovenska:

Naše hlavné mesto **Bratislava** je v tomto smere priekopníkom. V rámci projektu „*Hospodárenie s dažďovou vodou v mestských oblastiach*“ zaviedlo mesto zelené strechy, priepustné povrchy a výsadbu stromov s cieľom lepšie riadiť teplo a zrážky. Tieto opatrenia zvyšujú odolnosť mesta a zároveň vytvárajú zelenšie a príjemnejšie verejné priestory.¹⁰

V **Trenčíne** mesto revitalizuje nábrežie rieky Váh. Projekt „*Mesto na rieke*“ opäť spája oba brehy, zlepšuje ochranu pred povodňami a vytvára nové verejné priestory, ktoré ponúkajú rekreáciu a ochladenie počas letných vln horúčav¹¹.

Košický kraj realizuje širší program obnovy krajiny a povodí, ktorý sa zameriava na zadržiavanie vody v krajine, obnovu malých vodných nádrží a zlepšenie odolnosti regiónu voči povodňam a suchám¹².

V **Trnave** podnikla samospráva kroky na zlepšenie zelenej infraštruktúry a verejných priestorov. Medzi nedávne projekty patrí *revitalizácia miestnych parkov a iniciatívy na výsadbu stromov*, ktoré zvyšujú množstvo zelene v

¹⁰ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/metadata/case-studies/eea-grants-supporting-the-city-of-bratislava-to-implement-climate-adaptation-measures>

¹¹ Pozri <https://www.urbantranscripts.org/project/trencin-city-on-the-river/>

¹² Pozri [KSK-EN](#)

meste a pomáhajú mestu lepšie spravovať dažďovú vodu¹³¹⁴. Tieto opatrenia ukazujú, ako aj stredne veľké mestá môžu vyvážiť rozvoj s prispôbením sa zmene klímy.

V **Žiline** idú miestne školy a mestské budovy príkladom. Jedna stredná škola zaviedla *system zberu dažďovej vody* s cieľom znížiť spotrebu vody a zvýšiť povedomie o trvalo udržateľnom hospodárení¹⁵. Región sa tiež zúčastňuje na viacerých európskych projektoch – **RETIME**, **JUSTSAFE**, **MAXICONZA** a **GRACE** – zameraných na adaptáciu na zmenu klímy a odolný regionálny rozvoj¹⁶.

Mesto **Banská Bystrica** reaguje na rastúce vplyvy zmeny klímy spoluprácou s miestnymi lesníckymi a environmentálnymi organizáciami na zavádzaní *opatrení proti povodňam a prehrievaniu*, vrátane zelených koridorov a lepšieho riadenia mestských lesov¹⁷.

Nedaleko v **Banskej Štiavnici** zaviedli škola a environmentálne centrum vzdelávacie a praktické aktivity, ktoré podporujú udržateľné hospodárenie s pôdou a environmentálne povedomie, čím dokazujú, že adaptácia začína aj vedomosťami a zapojením mládeže¹⁸¹⁹.

V **Nitre** revitalizačné projekty, ako *je nový park na Sihoti a v oblasti Brezový háj*, vracajú prírodu späť do mesta a ponúkajú viac tieňa, biodiverzitu a priestor na rekreáciu²⁰. V okolitom meste **Nitrianske Rudno** sa zavádzajú *opatrenia na zadržiavanie vody* s cieľom znížiť eróziu a udržať dažďovú vodu v krajine – malé, ale účinné kroky na posilnenie miestnej odolnosti²¹.

Mesto **Prešov** nedávno *obnovilo dva verejné parky*, čím zlepšilo zeleň, zadržiavanie vody a komfort pre obyvateľov počas vln horúčav²². Tieto projekty ukazujú, ako mestá na východnom Slovensku zviditeľňujú adaptáciu v každodennom živote.

Od *výsadby stromov v komunite po inovatívne školské projekty*, tieto príklady ukazujú, že praktické miestne riešenia už existujú. Aj s obmedzenými kapacitami môžu samosprávy dosiahnuť skutočný pokrok tým, že začnú v malom, budujú partnerstvá a začlenia opatrenia v oblasti klímy do každodenného rozvoja.

Časť 2: Prekonávanie obmedzených personálnych a kapacitných zdrojov

Približný časový údaj (minúty): 5:00 – 10:00

Vizuály: Animácia obecného úradu s len niekoľkými zamestnancami, potom vytváranie prepojení s partnermi (univerzitami, mimovládnymi organizáciami, susednými mestami).

Rozprávanie:

„Mnohé slovenské samosprávy majú rovnaký problém: majú malé tímy a obmedzený čas. Ako teda môžu napriek tomu realizovať opatrenia v oblasti klímy?“

Existujú tri prístupy, ktoré fungujú obzvlášť dobre:

Po prvé, **partnerstvá**. Obce môžu spolupracovať s univerzitami, mimovládnymi organizáciami, súkromnými subjektmi a susednými mestami, aby združili vedomosti a zdroje. Existujú medzinárodné spolupráce alebo projekty, v rámci ktorých môžu obce čerpať z európskych skúseností.

¹³ Trnava – Revitalizácia mesta a ekologické opatrenia: <https://www.trnava.sk/aktualita/14573/>

¹⁴ Trnava – Projekty mestskej zelene: <https://www.trnava.sk/aktualita/14495/>

¹⁵ Žilina – Opätovné využívanie dažďovej vody na strednej škole: <https://www.asb.sk/zelena-obnova/stredna-skola-v-ziline-vyuzivanie-dazdovej-vody>

¹⁶ Žilinský kraj – RETIME, JUSTSAFE, MAXICONZA, GRACE: <https://www.zilina.klima.sk/>

¹⁷ Banská Bystrica – Adaptácia samosprávy a spolupráca v oblasti lesného hospodárstva: <https://www.bystricoviny.sk/spravy/klimaticke-zmeny-maju-dopad-aj-na-nase-mesto-preto-samosprava-so-zaaresom-i-mestskymi-lesmi-reaguje-opatreniami/>

¹⁸ Banská Štiavnica – Environmentálne vzdelávanie a aktivity: <https://envirocentrum.sk/aktuality/>

¹⁹ Banská Štiavnica – Školské environmentálne projekty: <https://www.zakladnaskola.com/o-skole>

²⁰ Nitra – Revitalizácia mestského parku: <https://www.nitralive.sk/vystavba/infrastruktura/66296-revitalizacia-novy-park-na-sihoti-a-brezovy-haj-vizualizacie>

²¹ Nitrianske Rudno – Opatrenia na zadržiavanie vody: <https://www.nitrianskerudno.sk/projekty/projekt-vodozadrzne-opatrenia-v-obci-nitrianske-rudno/>

²² Prešov – Revitalizácia parku: <https://presov.korzar.sme.sk/c/23244731/v-presove-skolaudovali-dva-obnovene-parky.html>

Po druhé, **integrácia adaptácie do existujúcich úloh**. Namiesto vytvárania nových pozícií môžu obce poskytnúť súčasným zamestnancom nástroje a školenia, aby do svojej práce zahrnuli klimatickú perspektívu.

Po tretie, **využitie pripravených zdrojov**. Tu sa znalostné platformy stávajú veľmi cennými. Šetria čas tým, že poskytujú overené a validované opatrenia, možnosti financovania a usmerňujúce dokumenty, ktoré samosprávy môžu priamo prispôsobiť svojim potrebám.

Časť 3: Znalostné platformy – ako ich využívať

Približný časový údaj (minúty): 10:00 – 15:00

Vizuálne prvky: Prehliadky portálov klima-adapt.sk, Climate-ADAPT a **portálu EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy** v štýle nahrávania obrazovky, ktoré zobrazujú vyhľadávacie lišty, prípadové štúdie, stránky o financovaní a materiály na stiahnutie.

[Jemné pohybové grafiky by mohli zvýrazniť klikateľné časti a ukázať krátke úryvky skutočných príkladov (mapy, správy alebo vizuály adaptácie v praxi).]

Rozprávanie:

„Po celom Slovensku a Európe je už k dispozícii množstvo poznatkov – praktické nástroje, reálne príklady a usmernenia, ktoré čakajú na svoje využitie. Pre slovenské mestá a regióny sú obzvlášť cenné tri platformy: **klima-adapt.sk**, **Climate-ADAPT** a **portál EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy**.

Klima-adapt.sk je slovenský národný portál venovaný adaptácii – komplexný zdroj informácií prispôbený slovenským podmienkam. Ponúka klimatické údaje, dokumenty o národnej politike a inšpiratívne príklady zo slovenských miest a regiónov. Nezabudnite si pozrieť aj špeciálnu podsekciiu venovanú metodikám pre obce²³. Celkovo je tento portál najlepším miestom na vyhľadávanie a nájdenie informácií a užitočných materiálov v *slovnom jazyku*.

K dispozícii je aj špeciálny obsah o *zelenej infraštruktúre*, ktorý poskytuje Slovenská agentúra životného prostredia a pomáha komunitám navrhovať ekologickejšie a odolnejšie priestory. [Zobraziť webový odkaz na obrazovke]

Climate-ADAPT, adaptačná platforma Európskej únie, otvára (virtuálne) dvere do širšieho sveta skúseností z celej Európy. Je plná praktických prípadových štúdií, podrobných pokynov a príkladov zo špecifických odvetví, od riešení založených na prírode až po ochladzovanie miest alebo ochranu pred povodňami. Môžete prehliadať podľa krajiny, odvetvia alebo typu opatrenia – alebo preskúmať interaktívnu mapu a zistiť, čo sa deje vo vašom okolí.

Portál misie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy ide ešte o krok ďalej – je zameraný na spoluprácu a podporu. Tu môžu obce a regióny *posúdiť svoje klimatické riziká, naplánovať cesty adaptácie a spojiť sa s inými*, ktorí čelia podobným výzvam. Portál obsahuje aj pilotné projekty, príbehy úspechu a praktické nástroje, ktoré uľahčujú ďalší krok – od pripojenia sa k misii až po prístup k odbornému poradenstvu a sieťam kolegov.

Aby ste mohli svoju myšlienku premeniť na realitu, budete chcieť ďalej preskúmať možnosti financovania na informačnej platforme Zelená ekonomika zriadennej pre Slovensko²⁴.

Tieto platformy spolu môžu obciam ušetriť značné množstvo času. Miestne orgány nemusia začínať od nuly, ale môžu nadviazať na to, čo sa už osvedčilo inde. Efektívnym využívaním týchto nástrojov môže aj malý tím obce vyvinúť silné projektové nápady, identifikovať zdroje financovania a prispôsobiť hotové materiály pre svoju komunitu.

Časť 4: Odborná príprava a praktické tipy

²³ <https://www.klima-adapt.sk/metodicke-usmernenia>

²⁴ <https://www.zelenehospodarstvo.sk/financovanie/zdroje-vyzvy>

Približný časový údaj (minúty): 15:00 – 17:00

Vizuály: Infografika krok za krokom: „Vyhľadajte → Vyberte → Použite lokálne → Financujte a implementujte.“

Rozprávanie:

„Aby ste mohli tieto platformy efektívne využívať, tu je niekoľko praktických tipov:

- Začnite jasnou otázkou. Napríklad: „Ako môžeme znížiť teplotu v školách?“ alebo „Aké lacné protipovodňové opatrenia sú k dispozícii pre malé mestá?“
- Využite vyhľadávacie funkcie a možnosti filtrovania na oboch platformách, aby ste našli relevantné prípadové štúdie.
- Včas si pozrite stránky o financovaní. Mnohé opatrenia sú už oprávnené v rámci programov EÚ a národných programov. Môžu existovať súkromní vlastníci, ktorí budú ochotní spolufinancovať, keď pochopia pridanú hodnotu.
- Nakoniec prispôbte to, čo nájdete, svojej komunite. Prípadové štúdie nie sú recepty, ktoré treba kopírovať doslovne – sú inšpiráciou, ktorú môžete prispôsobiť miestnym potrebám.“

Záver

Približný časový údaj (minúty): 17:00 – 18:00

Vizuály: Záverečná snímka so sloganom: „*Vedomosti sú moc. Zdieľajte, prispôbte, aplikujte.*“; povzbudivé obrázky odolných slovenských komunít a európskej spolupráce.

Rozprávanie:

„Zhrnutie: osvedčené postupy a platformy vedomostí umožňujú adaptáciu na zmenu klímy aj pre obce s obmedzeným počtom zamestnancov, skúsenosťami a zdrojmi. Revidovaná národná adaptačná stratégia povzbudzuje mestá a regióny, aby sa navzájom učili, využívali online nástroje a budovali partnerstvá.“

Zmena klímy je globálny jav, ale opatrenia sú lokálne a nikdy nie ste sami. Zdieľaním vedomostí a uplatňovaním overených riešení môžu obce prejsť od nápadov k činom rýchlejšie a s väčšou istotou.

Ďakujeme za pozornosť. V našom ďalšom videu sa budeme venovať tomu, ako môžu obce zvyšovať povedomie, široko komunikovať a posilňovať svoju pozíciu.“

3 SCÉNAR – VIDEO Č. 3

Názov: *Povedomie, vzdelávanie a školenia v oblasti miestnej adaptácie na zmenu klímy*
Trvanie: ~15–18 minút

Úvod

Približný časový údaj (minúty): 0:00 – 1:00

Vizuálne prvky: Titulná karta s logom slovenského ministerstva životného prostredia; zábery z komunitných podujatí, škôl, verejných zhromaždení a občanov zapojených do verejného priestoru.

Rozprávanie:

„Vitajte späť v našej videosérii o revidovanej Národnej adaptačnej stratégii Slovenska. V tejto tretej časti sa zameriame na osvetu, vzdelávanie a odbornú prípravu.

Adaptácia na zmenu klímy závisí nielen od technických opatrení, ale aj od ľudí – občanov, kolegov v miestnej samospráve a rozhodovateľov. Motivovať ich k činom je nevyhnutné, najmä ak sú zdroje obmedzené.

V tomto videu sa budeme zaoberať tým, ako komunikovať adaptáciu spôsobom, ktorý inšpiruje k činom, a predstavíme praktické nástroje, ktoré môžu obce okamžite využiť.“

Časť 1: Prečo sú povedomie a vzdelávanie dôležité

Približný časový údaj (minúty): 1:00 – 4:00

Vizuálne prvky: Infografiky zobrazujúce prepojenie medzi povedomím → účasťou → konaním; zábery rodín, škôl, mestských úradov a zasadnutí miestnych zastupiteľstiev.

Rozprávanie:

„Adaptácia nie je len o konkrétnych opatreniach, ale aj o tom, aby ľudia pochopili, prečo je odolnosť dôležitá a akú úlohu môžu zohrávať. Je to o vedomostiach a motivácii konať.

Občania, ktorí chápu klimatické riziká, sú skôr ochotní podporovať miestne iniciatívy, či už ide o výsadbu stromov, vytváranie oblastí na zadržiavanie vody alebo zmenu návykov v oblasti mobility.

Kolegovia v regionálnej a miestnej samospráve, ktorí si uvedomujú potrebu adaptácie, sú lepšie pripravení zahrnúť odolnosť do svojej každodennej práce – napríklad do obstarávania, údržby alebo sociálnych služieb.

A informovaní a motivovaní rozhodovatelia sú skôr ochotní uprednostniť adaptáciu, aj keď sú rozpočty obmedzené. Stručne povedané: povedomie a vzdelávanie menia opatrenia v oblasti klímy na spoločnú zodpovednosť.

Časť 2: Efektívna komunikácia o adaptácii

Približný časový údaj (minúty): 4:00 – 9:00

Vizuálne prvky: Porovnanie suchých technických správ s jednoduchými vizuálnymi prvkami/plagátmi; ukážky zo stretnutí komunity, kampaní na sociálnych médiách a participatívnych workshopov.

Rozprávanie:

„Komunikácia je najúčinnnejšia, keď je jasná, praktická a zrozumiteľná. Tu sú tri zásady, ktoré môžu obce využiť:

Po prvé, **komunikujte jednoducho**. Používajte jasný jazyk a vizuálne materiály namiesto technického žargónu. Namiesto toho, aby ste hovorili o „hydrologických extrémoch“, hovorte o „silných dažďoch, ktoré zaplavujú ulice“. Namiesto „tepelného stresu“ hovorte o „horúcich triedach a prehriatych domovoch dôchodcov“.

Po druhé, **zameriavajte sa na lokálne aspekty**. Ukážte, ako prispôsobenie sa zmene klímy priamo prospieva komunite: chladnejšie verejné priestory v lete, bezpečnejšie ulice po daždi, nižšie účty za energie vo verejných budovách. Ľudia sú motivovanejší, keď vidia, ako prispôsobenie sa zmene klímy zlepšuje ich každ

Po tretie, **prezentujte to pozitívne**. Zdôrazňujte výhody konania, nielen riziká nečinnosti. Prispôsobenie sa zmene klímy môže znamenať zelenšie mestá, zdravšie komunity a vyššiu kvalitu života. Investície dnes šetrí viac zdrojov v budúcnosti.

Časť 3: Praktické nástroje pre obce

Približný časový údaj (minúty): 9:00 – 13:00

Vizuálne prvky: Ukážky súborov nástrojov, hotových plagátov, digitálnych platforiem a participatívnych workshopov; zábery zo škôl a komunálnych aktivít využívajúcich vzdelávacie moduly.

Rozprávanie:

„K dispozícii je už niekoľko praktických nástrojov, ktoré pomáhajú samosprávam zvyšovať povedomie, efektívne komunikovať a poskytovať školenia, aj keď majú obmedzený personál a rozpočet. Pozrime sa na niekoľko príkladov:

Práve tu na Slovensku naša vlastná platforma pre adaptáciu na zmenu klímy (<https://klima-adapt.sk/>) poskytuje celý rad vybraných nástrojov a príkladov praktických riešení, ale aj podporu environmentálneho povedomia prostredníctvom vzdelávacích, školiacich, osvetových a informačných aktivít. Nezabudnite si prezrieť našu vlastnú sadu komunikačných nástrojov [zobraziť odkaz²⁵].

Na **Slovensku** zaviedla základná škola v Slovenskej Ľupči projekt, ktorý kombinoval osvetu s reálnymi adaptačnými opatreniami. Žiaci, učitelia a miestna komunita sa zúčastnili seminárov a vzájomného vzdelávania, zatiaľ čo škola nainštalovala systém zberu dažďovej vody, dažďovú záhradu a solárne lampy. To ukázalo, že klimatické vzdelávanie môže ísť ruka v ruku s praktickými riešeniami, z ktorých majú prospech všetci.²⁶

Iné slovenské obce tiež využili digitálne nástroje, ako napríklad **Klimatický atlas Slovenska**²⁷ na vizualizáciu klimatických charakteristík a databázu **Enviroportal.sk** na preskúmanie environmentálnych údajov pre plánovanie.

Na doplnenie národných nástrojov ponúka niekoľko európskych projektov tiež cenné zdroje. Napríklad **REACHOUT Triple-A Toolkit – Analyse, Ambition, Act**²⁸ pomáha obciam pochopiť klimatické riziká a plánovať opatrenia krok za krokom, zatiaľ čo **EU Climate Pact Communications Toolkit**²⁹ poskytuje prispôsobiteľné šablóny a materiály pre miestne osvetové kampane. Podobne **NetZeroCities Communication Playbook** ponúka usmernenia, ako motivovať občanov, kolegov a rozhodovateľov, zatiaľ čo **Climate Action Planning Communications Toolkit for Cities** vysvetľuje, ako formulovať klimatické posolstvá pre rôzne cieľové skupiny.^{30,31}

Využitím týchto praktických nástrojov môžu samosprávy efektívnejšie komunikovať, zapájať svojich občanov a školiť svojich zamestnancov a školy bez toho, aby museli začínať od nuly.

Časť 4: Budovanie kultúry učenia sa a konania

Približný časový údaj (minúty): 13:00 – 16:00

²⁵ <https://www.klima-adapt.sk/narodna-adaptacna-strategia>

²⁶ <https://www.zsslovlupca.edu.sk/klima.html>

²⁷ <https://www.shmu.sk/sk/?page=2169>

²⁸ <https://www.deltares.nl/en/news/reachout-helps-european-cities-with-new-climate-adaptation-toolkit>

²⁹ https://climate-pact.europa.eu/eu-climate-action-academy/resources/communications-toolkit_en

³⁰ https://netzerocities.app/assets/files/Communication_Playbookv0.2.pdf

³¹ <https://creativeconcern.com/work/climate-action-planning-communications-toolkit-cities>

Vizuálne prvky: Montáž rôznych skupín – zamestnanci samosprávy na workshopoch, deti v triedach, poslanci na mestských úradoch, obyvatelia na verejných podujatiach – všetci spolupracujú.

Rozprávanie:

„Povedomie a školenia nie sú jednorazové aktivity. Najlepšie fungujú, keď sa stanú súčasťou každodennej praxe a kultúry v obci.

Pre **zamestnancov samosprávy** môžu byť krátke školenia začlenené do existujúcich stretnutí. Polhodinová informácia o tom, ako zohľadňovať klimatické riziká pri obstarávaní alebo plánovaní infraštruktúry, môže už zmeniť každodenné rozhodovanie. Pravidelné opakovacie kurzy zabezpečujú, že povedomie zostáva na vysokej úrovni aj pri zmene zamestnancov a politických priorít.

Pre **školy a mladých ľudí** môžu byť klimatické témy integrované do vyučovania a mimoškolských aktivít. Školské záhrady, občianske vedecké projekty alebo súťaže v úsporách energie sú jednoduchými spôsobmi, ako premeniť učenie na činy. To buduje vedomosti už od raného veku a ukazuje deťom, ako môžu byť súčasťou riešenia.

Pre **rozhodovateľov** môže byť zvyšovanie povedomia súčasťou strategických workshopov, zasadnutí rady alebo návštev v teréne. Vezmite poslancov na návštevu úspešného projektu zelenej infraštruktúry v inom meste alebo im predstavte jasné miestne údaje o riziku tepla alebo povodní, čo môže byť silným motivátorom k činom.

Obce môžu túto kultúru vzdelávania rozšíriť aj na **iné skupiny v komunite**. Pre **starších obyvateľov** môžu byť prostredníctvom klubov seniorov alebo miestnych zdravotníckych centier organizované workshopy o príprave na vlny horúčav, tienenie domovov a efektívne využívanie vody. Pre **rodiny** môžu komunitné podujatia, dni otvorených dverí a výzvy pre domácnosti – ako napríklad zníženie plytvania vodou alebo zazelenenie balkónov – urobiť adaptáciu viditeľnou a osobnou. A pre **miestne podniky** môžu krátke konzultácie, spoločné akcie zamerané na čistenie alebo zazelenenie alebo školenia o energetickej účinnosti a odolnosti voči zmene klímy podporiť spoluprácu a zdieľanú zodpovednosť.

Obce môžu tiež využívať **miestne médiá a komunikačné kanály**, aby informovali a zapájali obyvateľov. Pravidelné krátke články v obecnej spravodaji, príspevky na sociálnych médiách alebo informačné tabule na verejných priestranstvách udržiavajú adaptáciu na zmenu klímy viditeľnú a zrozumiteľnú.

Nakoniec, **výmena medzi rovesníkmi** je účinným spôsobom budovania kultúry učenia sa. Zamestnanci samosprávy a miestni lídri sa veľa naučia, keď zdieľajú skúsenosti so susednými mestami. Regionálne siete a medzimestské projekty môžu pomôcť šíriť riešenia a vytvoriť pocit kolektívneho pokroku.

Zavedením osvetu, vzdelávania a odbornej prípravy do každodenného rytmu života obce sa adaptácia stáva viac než len projektom. Stáva sa súčasťou fungovania komunít.

Záver

Približný časový údaj (minúty): 16:00 – 18:00

Vizuály: Záverečná snímka so sloganom: „Povedomie vedie k činom. Školte, zdieľajte, prispôbujte sa.“; povzbudivé obrázky slovenských komunít, škôl a zelených mestských oblastí.

Rozprávanie:

„Zhrnutie: Povedomie, vzdelávanie, motivácia a školenia sú kľúčom k premeneniu adaptačných stratégií na skutočné činy.

Keď občania pochopia výhody, keď sú kolegovia vyškolení a keď sú rozhodovatelia motivovaní, adaptácia sa stáva ľahšou a efektívnejšou.

Obce môžu využiť hotové materiály, participatívne metódy a jednoduché školiace moduly na budovanie kapacít bez potreby veľkých nových zdrojov.

Povedomie vedie k činom. Jasnou komunikáciou, zapojením ľudí a zdieľaním vedomostí môžu obce zabezpečiť, že opatrenia v oblasti klímy skutočne začínajú na miestnej úrovni.

Ďakujeme za pozornosť.

